ئۆریانا فالاچی

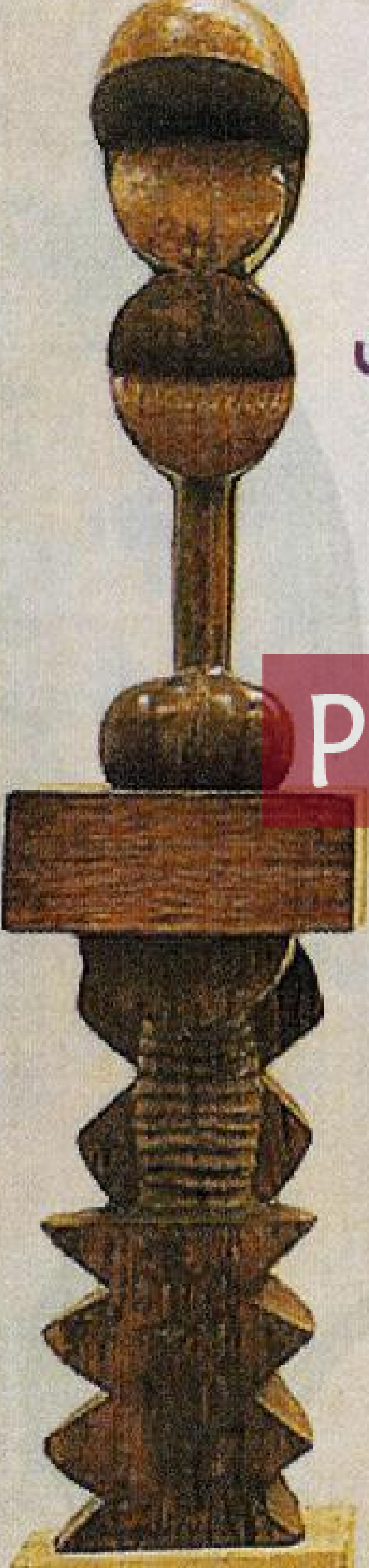

پەیامێک بۆ ئەو کۆرپەیەی کە هەر لەدایک نەبوو

ڕۆمان

PDF4Kurd

لە فارسییەوە: شاهۆ حەسەنپوور

پەیامێک بۆ ئەو کۆرپەیەی کە هەر لە دایک نەبوو

نووسینی ئۆریانا ڤالاچی
وەرگێرانی: شاهۆ حەسەنپوور

بابەت رۆمان

سەرپەرەشتیاری گشتی: ئازاد بەرزەنجی
دەرهێنانی هونەری: شیروان تۆفیق
مۆنتاژ: سەیران عەبدولرحمان
دیزاینی بەرگ: قادر میرخان
لە بڵاوکراوەی چاپ و پەخشی سەردەم ٢٠٠٣

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ئەمشەو هەستم کرد کە هەی. وەك دڵۆپێك لە ژیان کە لە نەبوونەوە سەرچاوەی گرتبێ. بە چاوانی کراوەوە، لە تاریکاییەکی ئەنگوستە چاودا ڕاکشابووم کە لە ناکاو لە دڵی تاریکی دا تروسکاییەك لە زانین و دڵنیا بوون درەوشایەوە: بەڵێ، تۆ لەوێ بووی؛ تۆ هەبووی. دەتگوت نەشتەرێك بەر دڵم کەوتبوو. کاتێ دوبارە گوێم بۆ دەنگی نارێك و شێواوی دڵی گرتەوە، هەستم کرد هەتا ملان کەوتوومەتە نێو چاڵێکی ترسناکی پڕ لە ترس و دڵە خورپە. لە گەڵت دەدوێم، بەڵام ترسێکی بەژان سەرتا پێی لەشی داگرتووم. ئێستا لە چوار دیواری ئەم ترسەدا دیل بووم و بوونم ون کردوە. هەوڵ بدە تێ بگەی: من لە کەس ناترسم. کارم بە کەس نیە. لە خوداش ناترسم. بڕوام بەم جۆرە قسانەش نیە. لە ئازاریش ناترسم. ترسی من لە تۆیە، لە تۆ کە چارەنووس، بوونی لە نەبوونەوە ڕفاندو بە دیواری هەناوی منیەوە نووساند. ئەگەر چی هەردەم چاو لە ڕێت بووم و، دەمزانی ڕۆژێ هەر دێی بەڵام قەت ئامادەی پێشوازی لە تۆ نەبووم و، ئەم پرسیارە ترسناکە ڕایچەڵەکاندووم: نەکا حەز بە لە دایك بوون نەکەی؟ نەکا ڕۆژێك بە سەرم دا بقیژێنی و بڵێی: " کێ بە تۆی وتبوو منت ببێ؟ بۆ منت بوو؟ بۆ؟ " بچکۆلە گیان، ژیان واتە ماندوو بوون! ژیان واتە ئەو شەڕەی هەموو ڕۆژێ دوبارە دەبێتەوە و دەگەڵ ساتە خۆشەکانی دا، کە هەلۆێستەیەك نەبێ چی تر نین، دەبێ نرخێکی گەلێ گرانی بۆ بدەی. ئێستا چۆن بزانم تووڕ هەڵدانت کارێکی ڕاستە یا چەوت؟ بە چی بزانم ناتەوێ بگەڕێیتەوە بۆ بێ دەنگی. ئاخر ئەتۆ ناتوانی دەگەڵم بدوێی. دڵۆپی ژیانت تەنیا گرێ کوێرەیەکە و هیچی تر. گرێ کوێرەیەك کە پێك هاتووە لە چەند خانەی دروستکەر. لەوانەیە ئەمە ژیان نەبێ و تەنیا هەلی ژیان بێ. سەرەڕای ئەمانەش ئامادەم هەرچی کە هەمە بیدەم لە پێناوی ئەوەدا تەنیا بە جووڵانێك یارمەتیم بدەی. دایکم دەڵێ هێمایەکی وای لە لایەن منەوە پێ گەیشتووە و ئەمە هۆی لە دایك بوونم بووە.

بزانە، دایکم منی نەدەویست. من بە هۆی هەڵەیەك و کەمتەرخەمی کەسێکی ترەوەو لە دایك بووم، دایکم بۆ ئەوەی لە دایك نەبم هەموو شەوێ دەرمانی لە پەرداخێك ئاو دەکرد و بە گریان و دڵێکی گیراوەوە دەیخواردەوە. ئەم کارەی هەموو شەوێ دوبارە دەکردەوە، هەتاوەکو شەوێکی هەستی کرد من لە زگی دا پێچ دەخۆم؛ لاقم لە زگی دەدەم و، بەم جۆرە تێم گەیاند نامەوێ تورم بدا. ئەویش پەرداخە دەرمانەکەی کە بۆ دەمی بردبوو ڕۆ کردە سەر عەرز. چەند مانگ دواتر من سەرکەوتوانە لە نێو تیشکی هەتاودا تلم دەخوارد، سەرەڕای ئەمەش نازانم ئەم کارەی دایکم ڕاست بووە یان چەوت. کاتێ لە شادی دام و دڵم خۆشە پێم وایە کارێکی ڕاست بووە کاتێکیش دەردو بەش مەینەتیم هەن پێم وایە کارێکی چەوت بووە. سەرەڕای ئەوانەش کاتێ بە دەم دەردو ئازارەوە تلاومەوە و، ژیانم ناخۆش بووە، قەت ئەمم بە بیر دا نەهاتووە بڵێم بریا لە دایك نەدەبووم. نەبوون لە هەموو شتێك خراپترە. دوبارەی دەکەمەوە لە ئازار ناترسم. ئازار دەگەڵ ئێمە لە دایك دەبێ. دەگەڵ ئێمە گەورە دەبێ، دەبێتە هاوڕێ و هاودەممان و، وا دەزانین بۆتە پارچەیەك لە ئێمە وەك ئەندامانی لەشمان. ئازار دەبێ دەگەڵمان بێ. بچکۆلە، ڕاستیەکەت دەوێ من ترسم لە مەرگ نیە؛ کاتێ کەسێك دەمرێ واتە پێشتر لە دایك بووە. کەسێکی وا پێدەچێ لە نەبوونەوە هاتووە. من لە نەبوون دەترسم؛ لەوەش دەترسم بڵێم قەت نەبووم. زۆرتر ژنان ئەم پرسیارە لە خۆیان دەکەن، بۆ منداڵمان ببێ؟ بۆ ئەوەی برسیەتی بکێشێ؟ بۆ ئەوەی لە سەرمان هەڵ لەرزێ؟ بۆ ئەوەی لە بەر سووکایەتی پێ کردن و خیانەت ئازار بکێشێ؟ یان بۆ ئەوەی لە شەڕا یان بە نەخۆشی بمرێ؟ ئەم جۆرە مرۆڤانە هیوادار نین بەوەی منداڵەکەیان تێر بێ یان شوێنێکی گەرمی هەبێ. هیوایەکیان نیە کە منداڵیان وەفادرا بێ. ڕێزی لێ بگیرێ و تەمەنی ئەوەندە درێژ بێ بتوانێ ئەوەی نەخۆشی و شەڕە لە سەر ئەم عەردە پاکی بکاتەوە و رایماڵێ. لەوانەیە ناحەقیان نەبێ، لەوانەیە واش نەبێ. بەڵام داخوا، هیچ بوون باشترە لە ئازار کێشان؟ من تەنانەت ئەو کاتانەی لە بەر شکان و کوێرەوەری و بێ هیوایی فرمێسك هەڵدەوەرێنم. دەگەمەوە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ئەو ئاكامەی كە ئازارو بەش مەینەتی باشترە لە " هیچ نەبوون " و ئەگەر ئەم بۆچوونە لە مەڕ ژیان یان نەهێنی لە دایك بوون و نەبوون جێبەجێ بكەین بە دڵنیاییەوە دەڵێم لە دایك بوون باشترە لە قەت لە دایك نەبوون. باشە ، گەیشتن بەم ئاكامە سەبارەت بە تۆش ڕاستە ؟ گەیشتن بەم ئاكامە بەم مانایە نیە لە بەر خۆم تۆ دێنمە سەر ئەم دنیایە؟ بۆم گرنگ نیە لە بەر من چاوان بە دنیا هەڵێنیٚ یان نا، بە تایبەتی كاتی پێداویستییەكم بە تۆ نیە.

★★★ ★★★ ★★

لاقم لێ نادەی و وڵامم نادەیتەوە. چۆن دەتەوێ ئەم كارە بكەی؟ ماوەیەكی كورت نابێ هەی؛ ئەگەر ڕەزامەندی دكتۆرم گەرەك بێ گاڵتەم پێ دەكا. بەلاّم من لە بری تۆ بڕیارم داوە: تۆ دەبێ لە دایك ببی. ئەم بڕیارەم پاش بینینی وێنەكەت دا. دیارە وێنەكە بڕێك لە تەمەنی تۆ گەورەتر بوو. وێنەی كۆرپەلەیەك بوو سێ حەوتووانە دەگەڵ گەلێ وێنەی تر و ڕێپۆرتاژێك كە لە ڕۆژنامەدا چاپ كرابوون. كاتێ سەیرم دەكرد ئەم ترسەی وا كوت و پڕ تووشی بوو بووم نەما. وەك گوڵێكی سەر سووڕ هێنەر بووی – وەك قەلاّیەكی چكۆڵەو ڕوونـاك كە لە نێو قەلاّیەكی گەورەتر دا دروست كرابێ – لە سەر قەدی گوڵەكە شتێكی وەك سەر كە لەولا و ئەو لای دو شتی زیادی پێوەیە كە پاشان دەبن بە مێشك دیارە. هێندێك لە خوارتر قوولاّییەك كە پاشان دەبێ بە دەمت وەك لە وێنەكەدا دەردەكەوێ لە تەمەنی سێ حەوتوویی جوان لێك جیا ناكرێتەوە دیارە. سەرەڕای ئەوانەش نیشانەی بوونی چاوەكانت، شتێكی وەك بڕبڕەی پشت، دەمارەكان، زگ و سپڵ و ڕیخۆڵە تێتدا دەردەكەون و چرۆ دەكەن. دڵت تەواوەو گەورەشە – لە چاو لەشت – نۆ كەرەت گەورەتر لە دڵی من. وەك ترومپا كار دەكا و لە ڕۆژی هەژدەهەمەوە لێدانی ئاساییە: چۆن دەتوانم فڕێت بدەم؟ بە من چی تۆ بە هۆی هەڵە یان ڕووداوێك دروست بووی؟ ئایا ئەم دنیایەی كە ئێمە تێیدا دەژین بە هۆی ڕووداو یان هەڵەیەكەوە دروست نەبووە؟ هێندێك پێیان وایە لە سەرەتادا هیچ شتێك نەبووە جیا لە ئارامیەكی ڕەها و بێ دەنگیەكی گەورەو بێ جوڵە. پاشان پرشكێك پەڕی و جولاّنێكی توونـد، ئەوەی نەبوو پێك هات. پاش ئەم جولاّنە جولاّنی تریش پێكهاتن كە هیچ كامیان چاوەڕوان كراو نەبوون. كەسیش ئاگاداری ئاكامەكانی دواییان نەبوو. لەم كردە چالاكیەدا لەوانیە بە هەڵە یان هەڵكەوت خانەیەك دەركەوت كە پاشان بوو بە دەیان هەزار خانەی تر هەتا كار گەیشتە ئەو جێگەیەی دار و ماسی و ئینسانەكان لە دایك بوون. پێت وایە پاش ئەم ڕووداوانە كێ لە هەڵبـژاردنا ئـازادو سەربەست بووە؟ كەس لە خانەكانی پرسی ئەم ڕەوتەیان پێ خۆشە یان نا؟ یان كەس نیگەرانی سەرما، برسیەتیی و چارە ڕەشی بوو؟ من بیردۆزێكی وا ڕەد دەكەمەوە. ئەوە وتمان كەسێكی واش هەبوو – بۆ وێنە خودایەك كە لە بان زەمان و شوێن بێ و، بتوانێ بە سەرچاوەی هەموو شتێك دابندرێ – من لەمە دڕدۆنگم چاك و خراپی بۆ گرنگ بووبێ. هەموو شتێك بۆیە ڕوویدا كە دەبوو ڕووبدا و ڕووشی دا. بۆ تۆش هەروا دەبێ. لێپرسراوەتی ئەم هەڵبژاردنە خۆم وە ئەستۆی دەگرم.

بچكۆلە گیان: ئەم هەڵبژاردنەم لە خۆ بە زل زانینەوە نیەو : لە دایك بوونت سەیران نیە. تاقەتی ئەوەم نیە بە زگی هەڵمساوەوە بە شەقامەكاندا بگەڕێم. هێزو توانای ئەوە لە خۆمدا شك نابەم شیرت بدەمێ، بت شۆم و، فێری قسە كردنت بكەم. من ژنێكم كارو بەرپرسایەتیم هەیە و هەزار ئۆگریم لە دڵ دان: پێم وتی پێویستیم بە تۆ نیە. بەلاّم تۆ دەگەڵ من دەبی. بۆم گرنگ نیە حەز بكەی یان نەكەی. من هەمان بێ عەداڵەتی كە سەبارەت بە خۆم، دایك و باوكم، داپیرەو باپیرەو دایك و باوكی ئەوانیش ڕەوا بینـراوە بە تۆش ڕەوا دەبینم. لەوانەیە لە گیانلەبەرێك كە ناوی مرۆڤی لێنرا پرسیاریان كردبا: دەتەوێ لە دایك بی یان نا؟ لە بەر ترس و دڵە خورپە خۆی با دەداو بە لێبڕاوییەوە وڵامی نای دەدایەوە. بەلاّم كەس لە ڕای وی نەپرسی، ئەویش بە ناچاری لە دایك بوو و ژیا. پاشان ئەویش گیانلەبەرێكی تری كە پرسی پێ نەكردبوو هێنایە سەر ئەم دنیایەو، بۆ خۆی ماڵ ئاوایی لە دنیا كرد. ئەمەی دوایش ئەم كارەی دوپاتە كردەوەو ئەو ڕەوتە هەزاران هەزار ساڵ درێژەی كێشا. لەوانەیە ئەگەر ئەم جەبرە نەبایە هەنووكە ئێمەش

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

نەدەبووین. دلێرو خۆراگر بە بچکۆلە. وەرە سەر ئەم دنیایە وا بیر دەکەیتـەوە تـۆوی گیایـەك کـە عـەردی دەدڕێ و ئـارام ئارام چەکەرە دەکا، دلێـر نیـە؟ هـەر ئەوەنـدە بەسـە بایـەك هـەڵ بکا و بـوونی ئـەم گیایـە بکا بـە " هـیچ " یـان قاچـی فەرخـە مشـکێك بڕێـك توونـد لـە سـەر سـەری دابنـدرێ هـەتا دوبـارە بچـێتەوە نێـو خـاك. کەچـی هـەروا خـۆڕاگرە و،چەکەرەدەکاو گەورە دەبێ و تـۆوی تـر بـلاّو دەکاتـەوە و دارسـتانێك بەرهـەم دێنـێ. ئەگـەر ڕۆژێکـی بـە سـەرم دا هـاوار بکەی و بلێی: " بۆچی منت بوو؟ " لە ولاّمت دا دەلێم: " منیش هەمان شت دەکەمەوە کە دارەکـان هـەزاران هـەزار سـاڵ لەمەو بەر کردیان و دەیکەنەوە و منیش پێم وایە کارێکی باشـم کـردوە ". گـرنگ لێـرەدا ئەوەیـە مـرۆڤ دار نیـە. ئـازارو کوێرەوەرییەکانی مرۆڤ لە گەڵ ئازارەکانی دار بەراورد ناکرێن. پێویست ناکا هـیچ کـام لـە ئێمـە دارسـتان بەرهـەم بێنـێ. هەموو دەنکە تۆوێك گیای لێ شین نابێ و زۆربەی تۆوەکان لە بری ئەوەی ئاوس بن، ون دەبن. بـا لـە سـەر بـڕوای خۆمـان بین. دیارە پێچەوانەی باسەکەش هەر ڕاستە. بچکۆلە، هزری ئێمـە پـڕە لـە دژ. لەوانەیـە تـۆ شـتێك پەسـند بکـەی و هـەر زوو پێچەوانەکەی ببینی و بزانی پێچـەوانەی بیردۆزەکـە وەك بیردۆزەکـە هـەر کامـەیان ڕاسـتی دەیانگرێتـەوە. مـەنتیقی من لەوانەیـە سـبەی بـە ئامـاژەی پەنجەیـەك سـەرو بـن بـێ. کەواتـە هەنووکـە هەسـت دەکـەم دوو دڵـم و کەوتوومـە نێـو گێژاوەوە. پێدەچێ هۆیەکەی ئەوە بێ جیا لە تۆ دەگەڵ کەسی تـر دەردی دڵ ناکـەم. مـن ژنـێکم ژیـانی تـەنیایی پەسـند کردوە. باوکت دەگەڵ من ناژی. لەم بارەوە نارەحەت نیم – تەنانەت ئەو کاتەی نیگام لەو دەرگایە ڕادەمێنـێ کـە ئـەو بـە هـەنگاوە قایمـەکانی پێـی دا تێپـەڕی و، چـووە دەر؛ منـیش بـەرگریم لێ نـەکرد بـۆ ئـەوەی بمێنینـەوە. چـونکە ئێمـە قسەیەکمان بۆ وتن نەبوو.

*** *** ***

لە بەر تۆ سەردانی دوکتورم کرد، بەو مەبەستەی لەمەڕ چۆنیەتی ئاگاداری لێکردنـت ڕێنـوێنی پێویستی لێوەرگرم. دوکتور سەری لەقاندو وتی دەبێ سەبر بکەم. ئەو دەیگوت دڵنیا نیە زگم هەیـە یـان نـا. پاشـان پێـی وتم دوو حـەوتی تـر بگەڕێمەوە لای بۆ ئەوەی بزانێ تۆ بەرهەمی خەیاڵی منـی یـان نـا . دەگەڕێمـەوە لای . بـۆ ئـەوەی پێـی بسەلمێنم هـەموو زانیـاری و زانستەکەی لـە بەرامبـەر هەسـتی شەشـەمم و نەسـتم دا فلسـێکی نـاهێنێ. چۆن پیاوێـك دەتـوانێ لـە هەسـتی ژنێکی زگ پڕ بگاو دەرکی بکا؟

خۆ پیاوان زگیان پڕ نابێ. لە ڕاستیش دا بە ڕای تۆ زگ پڕنەبوونی پیاوان بە نـەقس و کـەمی دادەنێـی یـان ئیمتیـاز؟ هەتا دوێنێ پێم وابـوو زگ پـڕ نـەبوونی پیـاوان لایـەنی باشـی و لـە سـەر بوونیانـە بـەلاّم ئێسـتا پـێم وایـە ئەمـە لایـەنی کەمی و نەقسە. گەڵی جێگەی خۆ ڕانان و شـانازییە ئینسـان بتـوانێ گیانلەبـەرێك لـە زگـی خـۆی دا هـەڵبگرێ و لـە بـری کەسـێك خـۆی بـە دوو کـەس بزانـێ. هێنـدێك سـات پێـت وایـە دنیـات فـەتح کـردوە و هـیچ هێزێـك نـاتوانێ – نـە ئـەو ئازارانەی دەبێ تەحەموولیان بکەی، نە ئەو کارەی لەوانەیە بە جێی بێڵی و، نـە ئـەو ئازادییـەی کـە بـێ شـك لـە دەسـتی دەدەی – ئەو هێورییەی وەدەستت هێناوە بی شێوێنێ. ئـەتۆ کچـی یـان کـوڕ؟ پـێم خۆشـە کـچ بـی. پـێم خۆشـە ڕۆژێکـی ئەوەی من هەستی پێ دەکەم تۆش هەستی پێ بکـەی. دایکـم دەڵـێ: " ئەگـەر کچـت ببـێ بەدبەختیـەکی گەورەیـە. " مـن قەت ئەم قسەیە پەسند ناکەم. کاتێ دڵی تەنگ دەبێ دەڵێ: " ئـاخ ! بریـا پیـاو بـام! " دەزانم کـە دنیـای ئێمـە بـە دەسـت پیاوان و، بۆ خۆیان دروست کراوە. زوڵم و ستەم لە دەرونیاندا ڕەگێکی قووڵ و کۆنی هەیـە. ئـەو چیرۆکانەی پیـاوان بـۆ پاساوی ژیان بۆ خۆیان هۆنەریان بـوون، ئـەوان دەڵێن یەکـەمین گیانلەبـەری ئینسـانی ژن نیـە، بـەڵکو پیاوێکـە بـە نـاوی "ئادەم "، " حەوا " ش پاش ئەو هاتووە بۆ ئەوەی " ئادەم " لـە تـەنیای دا نەمێنێتـەوە و، تووشـی ئـازارو ڕەنـج کێشـانی بکا. لە وێنەی سەر دەرگاو دیواری کلیساکان خودا پیرە پیاوێکی ڕیش چـەرمگە نـە پیرێـژنێکی قـژ چـەرمگ. پاڵەوانـەکان

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

هەموویان پیاون لە پرۆمتە ★[1] وە کە دەستی بە ئاگر ڕاگەیشت هەتا ئیکار ★★[2] کە دەیویست بفڕێ. حەزرەتی مەسیح یش کە کوڕی باوك و روح القدسە[3] ئەو ژنەی کە ئەوی بووبوو لە مریشکێکی کڕ یان دایکی شیری زیاتر هیچی تر نەبوو . سەرەڕای ئەمانە ژن، ناسك و جوانە. سەربردەیەکە کە دلێریەکی بێ کۆتایی گەرەکە، شەڕێکە کۆتایی نیە. ئەگەر کچ بی پێویستە زۆر شتان فێر بی. یەکەم دەبێ شەڕێکی قورس بکەی بۆ ئەوەی بیسەلمێنی و بلێی ئەگەر خودایەك هەبێ دەتوانێ ژنێکی قژ سپی بێ یان کەنیشکێکی جوان و دلڕفێن. هەروەها دەبێ شەڕێکی گەورەی دیکەش بکەی هەتا بتوانی بلێی ئەو ڕۆژی " حەوا " سێوی قەدەغە کراوی لێکردەوە "تاوان " لە دایك نەبوو، بەڵکوگەورەییەکی بەشکۆ لە دایك بو کە بە " نافرمانی " ناودێر کرا. لە کۆتایی دا دەبێ ئەوەندەی تریش شەڕ بکەی بۆ ئەوەی بیسەلمێنی کە لە نێو ئەندامی خڕو نەرمت دا " شتێك بە ناوی " " عەقڵ " هەیە کە دەبێ گوێ بۆ بانگی حەقی بگیرێ. دایکایەتی، پیشە نیە. ئەرکیش نیە. تەنیا مافێکە لە هەزاران مافی تر. ئەوەندە ئەمە دووپات و سەد پات دەکەیتەوە و هاوار دەکەی گەروت دەگیرێ و ماندوو دەبی و نائومێدانە تێك دەشکێی. بەلاّم نابێ دڵ سارد ببیەوە خۆڕاگری و بەربەرەکانی گەلێ جوانترە لە سەرکەوتن. هەوڵدان بۆ گەیشتن بە مەقسەد بەچێژترە لە گەیشتنە مەقسەد: ئەگەر هاتی سەرکەوی یان گەیشتییە مەقسەد ئەو کاتە هەست بە بۆشاییەکی گەورە دەکەی و ، بۆ ئەوەی ئەم بۆشاییە پڕ بکەیتەوە دەبێ دووبارە ڕێگە بگریتەوە بەرو ئامانجی نوێ بخولّقێنی. بەڵێ حەز دەکەم کچ بی. هیوام وایە قسەکانی دایکم دوبارە نەکەیەوە، هەر وەك منیش دوبارەم نەکردنەوە.

★★★ ★★★ ★★★

ئەگەر کوڕیش بووی من هەر رازیم، بگرە زیاتر لە کچ بوونت. بەم جۆرە لە زۆر سووکایەتی پێ کردن و ژێر دەستەیی قووتار دەبی. بۆ وێنە ئەگەر کوڕ بی کەس لە تاریکی شەودا ناتوانێ دەست درێژیت بکاتە سەر. ئەگەر کوڕ بی پێویست ناکا روخسارت جوان بێ بۆ ئەوەی لە یەکەمین نیگادا جێگەی پەسند بی. کاتێ دەگەڵ خۆشەویستەکەت دەخەوی ناچار نی قەزاوەتی رقاوی تەحەمول بکەی، کەس بە تۆ نایژێ " تاوان " ئەو ڕۆژە لە دایك بوو کە " حەوا " سێوی قەدەغەکراوی لێکردەوە. خەم و خەفەت کەمتر دەخۆی. بۆ ئەوەی بیسەلمێنی خودایەك ئەگەر هەبێ پێویستت بە شەڕ نیە بۆ ئەوەی بلێی پیرێژنێکی قژ سپی یان کیژۆڵەیەکی جوانکیلەیە. دەتوانی لە بەرامبەر هەر کەسێکی دا کە پێت خۆش بێ لاساری بکەی. دەتوانی خۆشەویستی بکەی بێ ئەوە تاکە شەوێك لەبەر ئێش و ژان لە خەو ڕاچڵەکێی و، وا بزانی کەوتوویە گێژاوەوە. دەتوانی بەرگری لە مافی خۆت بکەی بێ ئەوەی جوێنت پێ بدرێ. دیارە کوڕ بوونیش هەروا ئاسان نیە. گەلێ مافت هەن پێشێل دەکرێن و دەبێ ئەو کۆیلەییەی تەحەموول بکەی. پێت وا نەبێ ژیان بۆ پیاو زۆر ئاسانە. ئەگەر بەهێز بی بەرپرسایەتی قورس و زۆرە ملیت لێ قایم دەکەن. چونکە ڕیش و سمێڵت هەن ئەگەر بگری یان بەزەیی و خۆشەویستی لە دەورنتا هەبێ گاڵتەت پێ دەکەن. بێ ویستی خۆت فرمانت پێ دەدەن پیاو بکوژی یان بکوژرێی. پێت خۆش بێ یان نا وات لێدەکەن لە پێشیلکارییەکانی چاخی بەردین دا شەریکیان بی دەگەڵ ئەمانەش

---

[1] ★پرۆمتە : یان پرۆمتیئۆس لە ئوستورەکانی یونان دا , بە پێی گێرانەوەیەك ئینسانی لە گەڵ دروست کردو , سەرەڕای دژایەتی زئۆس , خودای خوداکان ئاگری لە ئاسمان دزی و هێنایە سەر عەرز و دای بە ئینسان . زئۆس وەك تەنبێ کردن ئەوی لە سەر تاشە بەردێك لە قەفقاز زنجیر کرد و لەوێ هەڵۆیەك ڕۆژانە جەرگی دەخوارد و شەوانەش جەرگی سەر لە نوێ دروست دەبۆوە . ئەم ئەشکەنجەیە ئەوەندە درێژەی کێشا هەتاکوو هیرکول رزگاری کرد . و . ف

[2] ★★ ئیکار : یان ئیکارۆس لە ئەفسانەکانی یوونان دا کوڕی دایدالوس بوو . کاتێ بەو باڵانەی کە باوکی دروستی کردبوون ڕایدەکرد زۆر نزیکی خۆر بووەوە ئەو پەڕانەی بۆ دروست کردنی باڵەکان بە کار هاتبوون سووتان و ئەویش لە ئاوی دەریا کەوت . و . ف

[3] روحی پیرۆز

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

دا، پێدەچێ پیاو بوون چیرۆکێك بێ شیاوی پێدا هەڵگووتن. ئەگەر کوڕ بووی حەز دەکەم ئەو پیاوە بی من لە خەونەکانم دا بە دوایا ویلم: دەگەڵ خەڵکی فەقیرو بێ دەسەڵات لەسەرخۆ بە، لە گەڵ مل هوڕەکان توونـد. ئەوانـەی خۆشیان دەویێ دەگەڵیان بە ڕووحم بە، دەگەڵ زاڵمان بێ رووحم. یەکەمین دوژمن ئەو کەسەیە دەڵێ مەسیح کوڕی باوك وروح القدسە. نەك کوڕی ئەو ژنەی هێنایە سەر ئەم دنیایە.

بچکۆلە، هەوڵ دەدەم تێت بگەیەنم پیاو بوون تەنیا هەر ئەوە نیە کلکێکی لە پێشەوە پێوە بێ. پیاو بوون واتە کەسێك بوون؛ بۆ منیش ئەمە گرنگە تۆ کەسێك بی. مرۆڤ بوون وشەیەکی جوانە سنورێك بۆ پیاو بوون و ژن بوون دیاری ناکا. جیاوازییەك لە نێوان ئەوەی کە ئەم کلکەی هەیە یان نیەتی دانانێ. دڵ و مێشك هیچ کامیان نە نێرن نە مێ. هەڵس و کەوتیش نێرو مێی نیە. ئەگەر دڵ و مێشکت هەبێ قەت بە سەرت دا ناسەپێنن چونکە ژنی یان پیاو دەبێ ئاوا بیر بکەیتەوەو، وا هەڵسوکەوت بکەی. تەنیا دوو شتم لێت گەرەکە. یەکەم ئەوە کە ئەوپەڕی کەڵکی خۆت لە نەهێنی و موعجیزەی لە دایك بوون وەربگرە و، قەت بۆ ڕەزاڵەت و پەستی مل نەدەی. پەستی حەیوانێکی خوێن خۆرە هەردەم لە بۆسەدایە و، هەموو ڕۆژێ چنگەکانی بە بیانووی بەرژەوەندی و لە سەرخۆ بوون و، جاری واشە عەقڵی و پێگەیشتویی بە جەستەی گشت ئینسانەکاندا دەباتە خوارێ و بە دەگمەن هەن توانای خۆڕاگریان هەبێ. ئینسانەکان کاتێ دەکەونە مەترسیەوە ڕوو دەکەنە نزمی و پەستی کاتێ مەترسیان لە سەر نابێ دەبنەوە ئینسان. قەت نابێ لە بەرامبەر مەترسی دا خۆت ون بکەی. بگرە ئەگەر ترس هەڕەشەی نەمانیشت لێ بکا. لە دایك بوون ترس دێنێ: ترس پەشیمانی.

لەوانەیە وتنی ئەم قسانە بە تۆ زوو بێ. لەوانەیە باشتر بێ ئێستا باسی غەم و ناحەزیەکانت بۆ نەکەم و تەنیا باسی لایەنی جوانی و ڕازاوەیی و پاکیەکانت بۆ بکەم. بەڵام نامەوێ فریوت بدەم و بڵێم ژیان وەك فەرشێکی ئاوریشمی نەرمە دەتوانی بە پێی پەتی بەسەریدا بڕۆی و، نەڵێم ژیان ڕێگەیەکی بڵیند و نەویی و بەردەڵانە. ئەو بەردانەی تێیان هەڵدەنگوی و دەت خەن و برینداروو خوێناویت دەکەن. ئەو بەردانە تەنیا دەتوانی بە چەکمەی ئاسن بە سەریان دا بڕۆی. دیارە ئەوەندە هەر بەس نیە ئەوە لاقیشت داپۆشین. کەسێك پەیدا دەبێ بەردێکت لە سەری ڕاکێشێ. دەرسی ئەمڕۆ تەواو بوو کچەکەم ، کوڕەکەم وانەکەت فێر بووی ؟ ئەگەر خەڵك گوێ بیستی ئەم قسانە بێ خودا دەزانێ چیمان پێ دەڵێن. تۆ بڵێی خەڵك بە شێتی یان بێ ڕەحمی تاوانبارم نەکەن. تازەترین وێنەم سەیر کردی. لە پێنج حەوتەیی دا درێژیەکەت سانتی مەترێکیش نابێ. دیارە زوو دەگۆڕێی. ئێستا وەك گوڵێکی نارێك ناچی؛ وەك ماسییەکی چکۆلەی کە باڵە جوانەکانی تازە سەریان وەدەر ناوە. چوار باڵ کە دەبن بە دەست و قاچەکانت. چاوەکانت دوو خاڵی چکۆلەی ڕەشن لە نێو بازنەیەك دا دیاری کراون و چووکێکی چکۆلەی جوانیشت هەیە! لە ڕاپۆرتەکەدا نووسراوە کە تۆ لەم قۆناغەی ژیانتا دەگەڵ کۆرپەلەی هیچ شیردەرێکی تر جیاوازیت نیە. بۆ وێنە ئەگەر فەرخە پشیلە بایەی هەمان شێوەت دەبوو نە روخسارێکت دەبوو نە مێشك، بچکۆلە، دەگەڵ تۆ دەدوێم. بەڵام ئەتۆ نازانی. ئەم تاریکیەی تۆی لە خۆی گرتوە تەنانەت هەست ناکەی کە هەی. دەتوانم فرێت بدەم تۆ قەت نازانی کە فڕێم داوی. قەت نازانی ئەگەر فڕێم دای کارێکی ناحەقم دەرحەق کردوویی یان بە پێچەوانەوە نیعمەتێکی گەورەم پێ بەخشیوی.

*** *** ***

دوێنێ تەندروستیم باش نەبوو. سەبارەت بەوەی دوێنێ پێم وتی فڕێت دەدەم و هەروەها تاوانبارم کردی بەوەی لێم تێ ناگەی بم بووره. قسە بوو کردمن. لەمەڕ بریارەکەم هیچ ئاڵوگۆڕێك پێك نەهاتووە ئەگەرچی ئەم بڕیارەم دەبێتە هۆی سەر سووڕمانی خەڵکی. دوێ شەو دەگەڵ باوکت قسەم کرد. لە سەر تەلەفۆن هەواڵی بوونی تۆم پێ دا . ئەگەر ڕاستیەکەت دەوێ ئەم هەواڵەی پێ خۆش نەبوو. لە سەرەتادا کە پێم وت ماوەیەك بێدەنگ بووین. پاشان گوێم

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

لە دەنگی بێ لایەنی بوو کە وتی: " چەندی پێویستە؟ " لە مەبەستەکەی نەگەیشتم و لە وڵامیا وتم: " بە ڕای من نۆ مانگ، لەوانەشە هەشت مانگ بخایەنێ. " وتی: " من باسی خەرجیەکەی دەکەم. وتم: " خەرجی چی ؟ " وتی: " خەرجی ئەوەی لە کۆڵ خۆتی بکەیەوە. " بەڵێ ئەم وشانەی بەکار هێنا وەك ئەوەی تۆ جیاوازییەکت دەگەڵ زبڵ نەبێ. بەوپەڕی لەسەرخۆییەوە وڵامم دایەوە کە هەڵت ناکەنم. لە مابەینی وتارێکی دوور و درێژدا کە ئامۆژگاری، ئەمر و داواکاری نێوەڕۆکی قسەکانی بوو ویستی تێم بگەیەنێ تووشی هەڵەیەکی گەورە دەبم. بە تایبەتی کە ئەو تەمای نیە دوبارە دەگەڵ من بژی. زوو زوو دەیوت: " بیر لە کارەکەت بکەوە، لەوبەرپرسایەتیانەی کە هەتن، لە پلەی کۆمەلآیەتی و هەروەها سرت و خورتی خەڵکیش. " لە ماوەی قسە کردنی دا من وەلآمم نەدەدایەوە ئەویش بێ دەنگی منی بە نیشانەی ڕەزامەندی من لە قسەکانی دەزانی. لە کۆتایی دا وتی نیگەرانی خەرجیەکەی نەبم و وتی: " خەرجیەکەی پێکەوە بەش دەکەین. " ئەم قسەیە تێکی دام. ئەوەندەی نەما لە سەر تەلەفۆن دەنگم هەڵێنم. تەلەفۆنەکەم داخست. بیرم لەوە کردەوە ماوەیەکی ئەم کابرایەم خۆش ویستوە.

خۆشم دەویست؟ ڕۆژێکی بە تێرو تەسەلی دەبێ سەبارەت بە خۆشەویستی بدوێین. ئەگەر ڕاستیت دەوێ هەتا ئیستاش نازانم مەبەست لە خۆشەویستی چیە. بە ڕای من خۆشەویستی فێڵێکی گەورەیە لە بەر هێور کردن و خافلآندنی خەڵك داهێنراوە. گوێت لە هەر کەس دەبێ باسی خۆشەویستی دەکا. قەشەکان، کارگێرانی سیاسی، ڕاگەیەنراوو پڕوپاگەندەکان. ئەدیبەکان، ئەوانەی بەڕاستی خەریکی خۆشەویستی و دڵدارین. من لەم وشە روکەش و ڕواڵەتیە کە لە گشت شوێنێك و بە گشت زمانەکان هەیە بێزارم. " ڕێگە ڕۆیشتنم خۆش دەوێ "،" خواردنەوەم خۆش دەوێ "، " جگەرە کێشانم خۆش دەوێ "، " ئازادی، هاورێکەم، منداڵەکەم خۆش دەوێن " ئەمانە چ واتایەك دەبەخشن. هەوڵ دەدەم هەتا بۆم دەکرێ ئەم وشەیە بەکار نەهێنم. قەت ناڵێم خۆشەویستی ئەو وشەییە دڵ و دەرونم ئاڵۆز و شێواو دەکا. لەڕاستی دا نازانم خۆشم دەوێی یان نا. من لە دەلاقەی خۆشەویستیەوە سەیری تۆ ناکەم بەڵکو بە هەست و سۆزی ژیان دەڕوانمە تۆ. سەبارەت بە باوکیشت ئەوەندەی بیرم دێ و بیر دەکەمەوە پێم وایە قەت خۆشم نەویستوە. پەسندم کردوەو ویستوومە، بەلآم خۆشم نەویستوە. هەروەها ئەوانەی پێش لەویش هەبوون لە ڕاستی دا شتێك نەبوون جیا لە تارماییەکی ئازاردەری هەوڵ و تەقەلایەك، کە هەردەم هەرەسیان هێناوە. ژیان دەگەڵ باوکت تەنیا سوودێکی هەبوو. ئەویش هیچ شتێك بە ڕادەی ئەو وزەو توانا نەهێنیەی دوو کەس بەرەو یەکتری دەکێشێ - بۆ وێنە ئۆگری ژنێك بۆ پیاوێك و بە پێچەوانەوە – هەڕەشە لە سەربەستی مرۆڤ ناکا. وزەی هیچ کۆیلەیی و یەخسیریەك ناگاتە وزەی ئەم بە کێش کردنە بۆ ئەوەی بە لاوازی و بێ هیوایی بمێنێتەوە. ئای لەو ماڵ وێرانییەی کەسێك ژیانی خۆی دەکاتە دیاری بۆ ئەم وزەیە. بەم کارە تەنیا خۆمان لە بیر دەکەین و دلێری و سەربەستیمان لە دەست دەدەین. وەك ئەو سەگەی بێ هوودە پەلە قاژەیەتی هەتا بگاتە کەنارەکانی وشکایی. ئەو کەنارانەی بوونی دەرەکیان نیە. کەنارێك کە ناوی " خۆشەویستی " و " خۆشویستڕانە ". ئەگەر بگەیتە ئەم کەنارە ئەم پرسیارە لە خۆت دەکەی، بۆچی خۆت خستە نێو ئەم ئاوەوە: چونکە لە خۆت رازی نی و بەو هیوایەی ئەوی لە خۆت دا نایبینی لە خەڵکی ترا بیبینی؟ یان لە ترسان و لە بەر تەنیایی و ماندوویەتی و بێ دەنگیەوە بووە ئەم ڕێگەیەت هەڵبژاردووە. یان پێویستت بەوەیە کەسێك داگیر بکەی یان داگیر بکرێی؟ بە بڕوای هێندێکان ئەمانە مافی " خۆشەویستییە ". بەلآم بە رای من خۆشەویستی زۆر لەو شتانە کەمترە بۆم باس کردی. خۆشەویستی جۆرە برسیتیەکە پاشان کە تێر دەخۆی خواردنەکە دەڵێی لە سەر دڵت کۆ بۆتەوە و هۆکەی خراپ هەرس کرانە. یان بڵێین خۆشەویستی وەك هەستی رشانەوەیە. چۆنە وشەیەکی نەفرین لێکراو نەبێ ئەم مانایەم بۆ لێك بداتەوە. زۆرحەز دەکەم هەر چۆنێکی بێ لە ماناکەی بگەم. زۆر تامەزرۆ و تینووی زانینیم. جاری وایە پێم وایە خۆشەویستی ئەوەیە دایکم بۆی باس کردووم: ئەو هەستەی کاتێك

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

دایکێك منداڵەکە لە ئامێز دەگرێ. هەر نـەبێ هـەتا چـکۆڵەی جنێـوت نـاداتێ و ئـازارت پـێ ناگەیـەنێ. ئەگـەر لـە تـۆ کـە وجوودی من دەدزیوخـوێنم دەمـژی ئـەم پرسـیارە بکـەم کـە سـێ پیتـی "ع"، " ش" و "ق " م بـۆ لێـك بدەیـەوە دەڵێـی چی؟

لە نێوان من و ئەویندارانی دا تەنیا لێك چوونێك هەیە. ئەوان کـاتێ سـەیری وێنـەی خۆشەویستەکەیان دەکـەن هێـور دەبنەوە، منیش هەروام. کاتێ وێنە نازدارەکانت بە دەستمەوەن تووشـی دڵـە خورپـە دەبم. کـاتێ مانـدوو هـیلاك دێمـەوە ماڵێ بە دوای وێنەکانت لە لاپـەری گۆڤـارو ڕۆژنامەکانـدا دەگـەڕێم و ڕۆژ بـە ڕۆژ تەمـەنت حیساب دەکـەم. ئەمرۆکـە تـۆ شەش حەوتووی و زۆرتـر کەوتوویتـە بـەر دڵان! بـە سـەری گـەورەو تاسـەوە ڕەنگـی مرۆڤـت بـە خـۆوە گرتـووە. بڕبـڕەی پشتت بە تەواوی دەرکەوتووە. ئیتر دەستەکانت شتێکی زیادی و نادیار نین. وەك بـاڵی ماسـیش نـەماون بوونـە بـە دەسـت و پـێ. دەسـت و پێـت لێ، رووان. حـەز دەکـەم دەسـت و لاقـەکانت و لەشـت بلاوێنمـەوە. ئـەرێ ژیـان لـەم خـوارە لـە نێـو منداڵـدان دا چۆنە؟ لـە وێنەکانـدا دەردەکـەوێ لـە نێـو منداڵـدان دا موعەلـەقی. وەك ئـەو گوڵدانـە شیشـەیانەی گـوڵێکی سوریان تێ دایە. دەگەڵ ئەو تۆوەی وەك پەتێکی درێژ کە سەرەکەی گۆپکەکەیەکی سـپی ریشـاڵی سـپی و خـاڵی شـینی لـە سەرە بە تەواوی جیا دەکرێتەوە. دەڵێن زەوییش لە مەودایـەکی چـەند هـەزار کیلۆمەتریـەوە وێنەیـەکی وای هەیـە. بـەڵێ بە ڕاستی پێدەچێ زەوی پەتێکی بێ کۆتایی، پەتێك بە درێژایی چیرۆکی ژیـان بـەرەو تـۆ سـەری دەرهێنـاوە. چـۆن دڵیـان دێ بڵێن دروست بوونی مرۆڤ تەنیا ڕوداێکە لە سروشـت دا و، هیچـی تـر؟ دوکتـور وتویـەتی دوبـارە بچـمەوە لای و خـۆی نیشان بدەمەوە. سبەی دەچمەوە لای جار جار ترس و نیگەرانی جارجاریش شەپۆلی شادی سەرتا پێی لەشم دا دەگرێ.

لە کاتێك دا دوکتور خەریکی هەلگرتنی وەرەقەیـەك بـوو بـە دەنگێـك کـە دەیویسـت دڵسـۆزی و شـادی پێـوە دیـار بـێ وتی: " پیرۆزبایت پێ دەڵێم خانم." بێ ویست رستەکەم چاك کرد." کچم. " دەتگووت زللەیەکی تەڕم لـە بنـان گـوێی دا. شادی و شەوقی لە روخساری دا پەڕی. بە بێ مەیلییەوە وتی " ها ! " پاشان قەڵەم جافی بە سـەر وشـەی خـانم دا هێنـاو نووسی " کچ ". بەم جۆرە لە هۆدەیەکی سپی دا بە هۆی پیاوێکی بـەرگ سـپیەوە زانسـت بـە ڕەسمـی پێـی ڕاگەیانـدم کـە تۆ هەیت.

لە سەرەتادا، کاتێ ناوەکـەی چـاك کـردم سـەرم سـوورما. ئەمـە پـێش ئاگـادار کردنـەوەی نـەزانراوەکانی داهـاتوو بـوو. زانست یش کاتێ فرمانی پێدام رووت ببمەوە وە لە سەر تەختەکە درێژ بم شـێوەی وتنەکـەی دڵسـۆزی پێـوە دیـار نـەبوو. زانینەکەی هەستی نەجولاندم. بۆ خۆم دەمزانی تۆ لـە کـوێی. دوکتـور و دەسـتیارەکەی سـەیری دەموچـاویان نـەدەکردم، پێ دەچوو زۆر ناشیرین بم. بەلاّم بە پێچەوانەوە سەیری یەکتریان دەکرد. کـاتێ لـە سـەر تەختەکـە پـاڵ کـەوتم لاقـەکانم نەخستە جێگەی خۆی دەستیارەکە لێم تورە بوو، بە تووڕەییـەوە لاقـی گـرتم و وتـی ئەمـەیان لێـرە دانـێ و ئەویتریشـیان لەوێ. هەستم کرد پارچە گۆشتێکی تووندو سارد بووەوەم. پاش ماوەیەك ترسـناکترین بەشـی چیرۆکەکە دەسـتی پێکـرد: دوکتور دەستەوانە لاستیکەکەی لە دەستی کرد و پەنجـەی بـە زۆری لـە لەشـم ڕۆ کـرد. بـە پەنجـەی دەگـەڕاو، پـاڵی پێـوە دەنـا و دەگـەڕا. ژا نێکـی زۆری هـەبوو پـێم وابـوو چـونکە مـارە نـەکراوم دەیـەوێ بتخنکێنـێ. ئاخرەکـەی پەنجەکـەی دەرهێنایەوەو وتی: " زۆر باشی، هەموو شتێك ئاساییە. " هێندێك ڕێنوێنی نووسین و تووتیانـە شـی کردنـەوە. زگ پـڕی نەخۆشی نیە و، دۆخێکی بە تەواوی سروشتییە. پێی وتم هەر کـارێکی پێشـتر کردوومـە، ئێسـتاش دەتـوانم بیکـەم. تـەنیا نابی زۆر جگەرە بکێشم و لـە ئـاوی گـەرم دا حـەمام بکـەم؛ هـەروەها هـەوڵی جینایـەت کارانـەش نـەدەم بـە نیگەرانیـەوە پرسیم: " جینایـەت کارانـە؟ " وتـی: " دیـارە گشـتمان دەزانـین یاسـا ڕێگـە بـەم ئیشـە نـادا ! " و بـۆ ئـەوەی لـە هەرِشـە کردنەکەی دڵنیاتر بم حەبی لوئین تەنی بۆ نووسیم و داوای لێکردم هەر پانزدە ڕۆژ جارێـك سـەری بدەمـەوەو پاشـانیش

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پارەی عیادەکە بخەمە سندووقەوە. لەم ماوەیەدا بزەیەکیشی نەهاتە سەر لێوان. دەستیارەکەش روویەکی خۆشی پێ نیشان نەدام. کاتێ دەرگاکەیان داخست زۆر بە ناحەزی سەریان دەلەقاند.

دەترسم ئەم هەڵسوکەوتانەت لا ئاسایی نەبێ و خوی پێوە نەگری. ئەم دنیایەی تۆ دەتەوێ بێیتە سەری. سەرەڕای هەموو ئەو قسانەی لە سەر گۆڕانی سەردەم دەکرێن ئەگەر ژنێك شووی نەکردبێ و منداڵی بکەوێتە سکەوە لە باشترین دۆخدا پێیدا هەڵدەڵێین. بە قارەمانی دادەنێن. قەت بە ژنێکی ئاسایی دانانێن. ئەو دەرمانفرۆشەی حەبەکانی لوئینتنی پێ دام دەیناسیم و دەیزانی مێردم نەکردوە. هەر کە نووسخەکەم پێدا چاوی پێ زەق بوون و بە سەر سووڕماوی سەیری کردم. پاشان چوومە لای بەرگ درووەکەم پاڵتۆیەك بۆ زستان بە دروون بدەم . بچکۆلە: ئەوەندەی بۆ وەرزی زستان نەماوە دەمەوێ پاڵتۆیەك بە دروون بدەم بۆ ئەوەی سەرمات نەبێ. بەرگ درووەکە دەمی پڕ لە دەرزی بوو و خەریکی ئەندازە گرتنم بوو. کاتێ پێم وت دەبێ پاڵتۆکەم فراوان بۆ بدروی چونکە زگم هەیە و هەتا زستان زگم گەورەتر دەبێ قولانجێك دەمی کردەوەو، سوور سوور هەڵگەڕا. ترسم ڕێنیشت نەکا دەرزیەکان قوت بدا. شوکر بۆ خوا دەرزیەکان نەچوونە گەروییەوە و ڕژانە سەر عەرزی. میترەکەشی لە دەست بەربۆوە. لەوەی کە تووشی شێواویم کرد پەشیمان بوومەوە. سەبارەت بە بەڕێوەبەری ئەو ئیدارەی کە کاری لێدەکەم شتێکی وا روویدا. بمەوێ و نەمەوێ بەڕێوەبەر کەسێکە کارەکەم لێ دەکرێ و بۆ بژیوی ژیانم پارەم پێ دەدا. ئینساف نیە ئەگەر پێی ڕانەگەیەنم کە لەمەو بە دوا ماوەیەك ناتوانم بچمە سەر کار. بۆ باس کردنی چوومە هۆدەی کارەکەی. ماوەیەك بە بێ دەنگی مایەوە. دوایی بە سەر خۆیدا زاڵ بوو بە پرتە پرت وتی ڕێز لە بریارەکەم دەگرێ و ، زۆری پێدا هەڵگووتم و لە لەخۆبردوییم دوا. بەڵام پاشان درێژەی دا وتی، ژیرانەتر وایە لە گشت شوێنێك ئەمە نەگێرمەوەو، وتی: " باس کردنی ئەمە لە لای ئێمە شتێکەو لە لای ئەوانەی تێناگەن شتێکی تر. دیارە هەتا ئەو جێگەیەی کە لەوانەیە ناچار بی بریارەکەت بگۆڕی ئەوە ئاوایە." لە سەر بابەتی گۆڕینی بڕواکەم زۆری جەخت کرد. ئەو وتی هەتا تۆ تەمەنت دەبێتە سێ مانگ ماوەم هەیە بیر بکەمەوە – کارێکی وا بکەم بیسەلمێنم ژیرو تێگەیشتووم؛ ئەم کارە گەلێ سەرنج ڕاکێشە، بۆچی لە بەر ئیحساسات وازی لێ بێنم؟ دەبوو جوان بیرم لێ بکردایەوە، ئەو مەبەستی چەند ساڵ یان چەند مانگ نەبوو: مەبەستی ئەوە بوو چارەنووسم دەگۆڕا. ئیدی ئیختیارم لە دەستی خۆمدا نابێ. لە بیرمان نەچێ شیرکەتەکەی ئەو منی بە ناوبانگ کردوەو حیسابی لە سەر کارەکەی من کردوە. ئەو بەرنامەی باش باشی بۆ من هەبوون. بەڕاستیش ئەگەر ویستبام گۆڕانێك لە بۆچوونم دا پێك بێنم، ناچار بووم لەو یارمەتی وەربگرم.

باوکت جارێکی تریش تەلەفۆنی کردەوە. دەنگی دەلەرزی. دەیویست بزانێ تاقی کردنەوەی دوکتور وەڵامەکەی بە کام لادا بووە. وتم ئاکامەکەی موسبەتە. دوبارە پرسییەوە بە تەمام کارەکە جێبەجێ بکەم. بێ ئەوەی گوێی پێ بدەم تەلەفونەکەم داخست. نازانم بۆچی ئەگەر ژنێك شەرعەن زگی پڕ دەبێ ڕێزی لێ دەگرن، رێو ڕەسمی بۆ پێك دێنن و داوای لێدەکەن خۆی ماندوو نەکا و زۆر نەجووڵێ: زگ پڕ بوون گەلێ باشە، پیرۆزت بێ. ئا لێرە دانیشە. بحەسێرەوە. بەڵام سەبارەت بە من هەموویان بێ دەنگ دەبن و بە ساردی هەڵسوکەوتم دەگەڵ دەکەن و تەنیا باسی لەبار بردن دەکەن. هەر کەسەیان سەربەخۆ پلان و بەرنامەیەکی هەیە بۆ ئەوەی لێکمان بکەن. جاری وایە زۆر نیگەران دەبم لە بەر خۆمەوە دەڵێم سەرکەوتن دەگەڵ کێ دەبێ: ئێمە یان ئەوان؟ لەوانەیە زەنگی ئەم تەلەفۆنەیە. تەلەفۆن ئەو تاڵیانەی کە بە لەبیرکراو دامنابوون تاڵتر کرد: ئەو نارەحەتیانەی پێم وابوو جێبەجێم کردبوون. ئەو نارەحەتیانەی لە خەونی خۆشەوە سەرچاوەیان دەگرت کەوایان تێگەیاندبووم خۆشەویستی شانۆیەکی ئاڵۆزە. برینەکان سارێژ دەبنەوە، جێگەیان نامێنێ، بەڵام زەنگێکی تەلەفۆن بەسە گشت برینەکان سەرلەنوێ ببرژێنەوە وەك جێگەی شکاوی کۆن، کاتێ زەمان دەگۆڕێ.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

*** *** ***

دنیای تۆ هەمان ئەو توورەکەیەیە نزیك، بە شەش حەوتووە تێدا كزت كردوە و لە نێو شلەیەكدای كە هەست بە بوونت دەكرێ. ئەم توورەكەیەیی كە پارێزگاریت لێ دەكا پێی دەڵێن توورەكەی كۆرپەلە كە شلەیەكی گیراوەی خوێی تێدایە كە ناهێڵێ هێزی كێش كردنی زەوی كارت تێ بكاو، دەبێتە هۆی بەرگری كردن لەوەی بە جوڵانی من بەر ئەولا ئەولا بكەوێ، هەروەها دەبێتە هۆی دابین كردنی خواردنت. هەتا ئەم چەند ڕۆژەی پێشوو تەنیا سەرچاوەی خواردنت بوو. بە هۆی پرۆسەیەكی زۆر ئاڵۆز و كەم زۆر نەزانراو بەشێك لەم شلەیە دەچووە نێو لەشت و كەڵكت لێ وەردەگرت. وە بەشێكیشت دەرداویشتەوە و سەر لە نوێ دروستت دەكردەوە. بەڵام ئێستا چوار ڕۆژە كە لە ڕێگە نێوكە پەتك خواردنت لە منەوە پێ دەگا. لەم چەند ڕۆژەدا زۆر شتت گەشەیان كردوە. هەر كاتێ بیری لێ دەكەوە : سەرنجم ڕادەكێشرێ و زۆرتر دەچیتە ناو دڵمەوە. ئاوەڵ منداڵ - تۆوەكەی وەك پێستێكی گەرم لەخۆوە پێچاوە و قایم بووە، ژمارەی خانەكانی خوێنت زۆر بوون هەمووی ئەم گەشانە بە خێراییەكی سەرسووڕهێنەر روویان داوە: تۆڕی ڕەگەكانت دەبیندرێن. ڕەگە خوێنبەرەكانت قایم بوون؛ وریدی پەتی نێوكت كە ئۆكسیژنی لەشی من و بڕی ئەو ماددە كیمیایانەی پێویستی پێیە دابین دەكا و توونە و قایم بوون: سپڵت گەورە بووە و هەروەها دەسگای جنسیشت گەورە بووە. ئێستا دەزانی كوڕی یان كچ. بچكۆلە گیان ئەوەی لە هەموان زۆرتر سەرنجم ڕادەكێشێ دەستە چكۆلەكانتە كە جوان دەركەوتوون. نینۆكەكانیشت دیارن. ئێستا دەم و لێوی چكۆڵەت هەن! زمانیشت خەریكە گەشە بكا. قوڵایی جێگەی بیست ددانەكانیشت. سەرەڕای ئەوە ئەوەندە چكۆلە و سووكی – نزیكی سێ گرم – چاویشت هەن! ناتوانم بڕوا بكەم هەموو ئەم شتانە لە ماوەی چەند حەوتوودا روویانداوە. پێم وایە ئەمە لە ڕاستیەوە دوورە. سەرەڕای ئەمانە دەست پێكی دنیا واتە ئەو كاتەی خانەو پاشان گشت ئەو شتانەی لە دایك دەبن و هەناسە دەكێشن و، دەمرن بۆ ئەوەی دوبارە لە دایك ببنەوە دەبێ هەر ئاواهی بوو بێ: جوڵانێك، ئاوسانێك و، زۆر بوون و بڵاو بوونەوەی ژیان، بێ برانەوە و بەو پەڕی خێرایی و ئاڵۆزیەوە، بێ برانەوە بەوپەڕی نەزم و پێگەیشتوویەوە. چەندە پێچ دەخۆی بچكۆلە! كێ دەڵێ لە لانكی ئاوەكانی دەوروبەرت دا خەوتووی؟ ئەتۆ قەت خەوت لێ ناكەوێ قەت ئارام نابیتەوە. كێ دەڵێ ئەتۆ لە ئارامیدا بە سەر دەبەی؟ كێ وتویەتی ئارام دەبی تەنیا زرینگانەوەیەكی ڕێك لە دەنگە سەبرەكان دەگاتە پەردەی گوێت؟ دڵنیام جم و جۆڵێكی بەردەوام فشاری وەك ترومپا كە سەرو خوار دەكا، توونە توونە هەناسەكێشان، هانكە هانك ، تەقینەوەی یەك بە دوای یەكی دەنگە توونەدەكان لە تۆدا هەیە. كێ وتویەتی ئەتۆ ماددەیەكی بێ گیانی كە دەكرێ بە كەچكێك دەرت بێنن؟ پێم دەڵێن ئەگەر دەتەوێ لە دەستی ڕزگارت بێ ئێستە كاتیەتی. واتە دەبوو سەبر بكەم هەتا دەبی بە مرۆڤێك چاوو پەنجەو دەمی هەبێ بۆ ئەوەی بت كوژم. پێشتر ئەتۆ زۆر لەوە چكۆلەتر بووی بدۆزرێیتەوە و هەڵكەندرێی. ئەوان شێتن.

*** *** ***

هاورێكەم پێی وایە من شێتم. ئەو مێردی كردوە و، لە ماوەی سێ ساڵ دا چوار كەڕەت منداڵی هەڵكەندوە. ئەو دوو منداڵی هەن و، ئەگەر ئەمەی دوایی لە دایك با، بۆی بەخێو نەدەكرا. داهاتی مێردەكەی ئەوەندە نیە. بۆ خۆشی كارێكی هەیە زۆری حەز لێیە و ناتوانێ وازی لێ بێنێ. خەسووی بە منداڵەكانی ڕادەگا چونكە ئەو بێچارەیە ناتوانێ بە باخچەیەكی ساوا[4] یان منداڵ ڕابگا ! بە قسەی ئەو بۆت بلوێ لە دنیای شاعیران دا بژی گەلێ خۆشە بەڵام ڕاستی شتێكی ترە. تەنانەت مریشكەكانیش بە ڕادەی ئەو هێلكانەی دەیكەن جووجكە هەڵ ناهێنن! ئەگەر هەر هێلكەیەك ببا بە جووجكە دنیا دەبووە مریشك خانە. تۆ دەزانی زۆربەی مریشەكان هیلكەكانی خۆیان دەشكێنن و دەیانخۆنەوە؟ دەزانی

- جفت , Placenta

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

له ساڵ دا مریشك جارێك یان دووان كڕ دەكەوێ؟ یان دەزانی هێندێك لـه كەروێشكه مێیـەكان بێچوە لاوازەكانی خۆیـان دەخۆن، هەتا باشتر بەوانی تر ڕابگەن؟ بەڕای تۆ باشتر نیـه ئـەوان هـەر لـه سـەرەتاوه نـەهێڵن لـه دایـك بـن هـەتا ئـەوەی بیان خۆن یان به خواردنیان بـدەن؟ مـن پـێم باشـتره نـەیانبن. بـەڵام كـاتێ بەڵگـه دێنمـەوه هاوڕێكـەم تـووره دەبـێ و لـه ولاّما دەڵێ حەب دەخوا بەلا لـه مـەجبوریان ئـەم كـارەی دەكـاو پێـی خـۆش نیـه و بـه ناچـاری ئـەو كـارەی دەكـا. هـەتاكو شەوێكیان له بیری چووبوو حەب بخواو ئاكامەكەی هەڵكەندنی یەكەم كۆرپەله بوو به شـتێك كـه پێـی دەڵێن سۆند. تـێ ناگـەم ئـەم سـۆنده چـیه، وا بـزانم میلـه ئاسـنێكه كـه تـەنیا دەكـوژێ. بـەڵام دەزانم گـەلێك ژن كـەڵكی لێ وەردەگـرن و ئاكامەكەشی ئازارێكی بێ بڕانەوه و زیندانه.

لەوانەیه له خۆت بپرسی بۆچی چەند ڕۆژێكه لەم پێوەندیەدا دەگەڵت دەدوێـم؟ بـۆ خۆشـم نـازانم. لەوانەیـه لـه بـەر ئەوەی خەڵكی تـر زۆر لـەم بـارەوه دەگـەڵم دەدوێـن و ئـازارم دەدەن بـۆ ئـەوەی لـه كۆتـایی دا رازیـم بكـەن ئـەوەی ئـەوان دەیڵێن بیكەم. لەوانەشه بێ ئەوەی دانم پێ دانـابێ بـیرم لـەم كـاره كردبێتـەوه، لەوانەیـه لـه بـەر ئـەوه بێـت كـه نامـەوێ كەس بكەمه شەریكی ئەم دوو دڵییەی دەرونم ئازار دەدا و نەخۆشی كردوه. بـیری كوشـتنت گـەلێ ئـازارم دەدا. بـەڵام جـار جاره ئەمەم به مێشك دا دێ. ئـەم یـاری بـەو وشـه كردنـه لـه مـەڕ جووجەڵەكان دەمخاتـه گێـژاوەوه. هـەروەها تـوورەیی هاورێكەشم، ئەو كاتەی وێنەكانتی نیشان دەدەم و ئاماژه بۆ دەست و چـاوانت دەكـەم. ئـەویش دەڵـێ بـه مایكرۆسـكۆپیش نـابینرێن و بـه سـەرم دا دەگـوڕێنێ و پـێم دەڵـێ مـن لـه خـەیاڵ دا دەژیـم و دەمـەوێ هـەوێنی ژیـری بـەو هەسـت و خەونەكانم بدەم. تەنانەت پێی وتم " ئەی بۆچی كلكه تەشیەكانی حەوزی ماڵەوەتان دەردێنی هـەتا بمـرن و نەبنـه بـۆق بۆ ئەوەی شەوانه به دەنگه دەنگیان خەبـەرت نەكەنـەوه؟ " دەزانم بـێ پسانەوه باسـی ئـەو دنیـا ئـاڵۆزەت بـۆ دەكـەم كـه ئامادەی هاتنی دەبی. ئاگاداری ئەو زوڵم و زۆرانەی ڕۆژانه دەكرێن دەكەمەوەو ، بـیری ئـاڵۆز و سـەیرت بـۆ بـاس دەكـەم. بەڵام دڵنیایەك وردە وردە له لام دروست دەبـێ. دڵنیـایی لـەوەی تێگەیشـتوو دەبـی، چونكه لـه ئێسـتاوه شـارەزای هـەموو شتەكان دەبی. ئەم دۆخە ڕۆژێك هاتە بەرەوەو كە دەگەڵ بۆچوونەكانم كەوتمە كێشه بۆ ئـەوەی بـۆت روون بكەمـەوه كـه زەوی وەك تۆوێـك كـه لێـی لـه دایـك دەبـی خـڕه و زەریـاش وەك ئـەو شـلەیه دەچـێ كـه تێیـدا دەژی. توانـایی دەربـڕینم نـەبوو. كـاتێ هەسـتم كـرد هەوڵـەكانم بـێ ئاكـامن، كـه زانـیم هـەموو شـتێك، ئـەویش فـره باشـتر لـه مـن، دەزانـی. ئـەم گومانەشم له خۆوه نەبوو. ئەگەر له نێو ئەو تۆوەی كـه لێـی لـه دایـك دەبـی دنیایـەكی تێدایـه ئـەی بۆچی ئەندێشەشـی تێدا نەبێ؟ بۆ مەگەر نـەیانگوتوه نەسـت هـەمان بـیرەوەری ژیانـه پـێش لـه هاتنـه نێـو ڕوونـاكی؟ ئایـا بـه ڕاسـتی وایـه؟ كەواته تۆ گشت شتێك دەزانی پێم بڵێ: ژیان كەی دەسـت پـێ دەكـا؟ لێـت دەپاڕێمـەوه ولاّمـم بـدەوه: ئایـا تـۆ دەسـتت پـێ كردوه؟ له كوێوه؟ لەو كاتەوه دڵۆپێك لـه ڕوونـاكی كـه پێـی دەڵـێن سـپرماتوزویید چـووه نێـو هێلكەدانـەوه؟ لـەو كاتـەوه دڵت دروست بوو و دەستی كرد به هەڵێنجانی خوێن؟ لەو كاتەوه مێشكت پێك هات و ورده ورده شكڵی مرۆڤـت بـه خـۆوه گرت؟ یان ئەو ساتەی هێشتا نەهاتووه و تۆ تەنیا مۆتۆرێكی له بـەر دەسـتی وەسـتادا؟ ئامـادەم هەرچـی هەمـه بیبەخشـم بـۆ ئـەوەی بێـدەنگی تـۆ بشـكێنم و بچمه نێـو ئـەو زیندانـەی تـۆی لـه خـۆ گرتـووه و مـن پارێزگـاری لێدەكـەم. ئامـادەم هەرچی هەمه بیدەم بۆ ئەوەی بت بینم و گوێ بیستی ولاّمت بم!

من و تۆ جـووتێكی سـەیرین. هـەموو شـتێكی تـۆ پێوەنـدی بـه منـەوه هەیـه و، هـەموو شـتێكی مـن بـه تـۆوه. ئەگـەر نەخۆش بكەوی، نەخۆش دەكەوم. ئەگـەر بمـرم تـۆش دەمـری. بـەم حاڵـەش نـه مـن دەتـوانم پێوەنـدیت پێـوه بكـەم، نـه تۆش. سەرەڕای ئەوەی كه لەوانەیه زۆر ژیرو تێگەیشتوو بـی نـازانی روخسـارم چـۆنه و تەمـەنم چـەندەو، بـه چ زمانێـك دەدوێم. نازانی له كوێ وه هاتووم له كوێم، له ژیانم دا خەریكی چیم. ئەگەر بتەوێ بمبینی چكۆله تـرین زانیاریـت نیـه بزانی ڕەشم یان سپی، گەنجم یان پیر، بەرزم یان كورت. منیش به بەردەوامی ئەم پرسیاره لـه خـۆم دەكـەم ئـەتۆ مرۆڤـی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

یـان نـا. قـەت " دوو بێگانـە کـە چارەنووسـێکی هاوبەشـیان هـەبێ " بـە ڕادەی ئێمـە لێـك بێگانـە نـەبوون. قـەت " دوو نەناسیاوی یەکگرتوو لە جەستەیەك دا " پتر لە ئێمە نەناسیاوو، دوور لە یەك نەبوون.

*** *** ***

ئەمشەو خەوم نەبوو، لەجێگەکەم دا هەستم بە ئازار دەکرد! ئەتۆ نەبووی تووشـی ئـەم ئـازارو بێخەویـەت کـردم؟ بـە شێواوی و بێ تاقەتیەوە لە جێگەکەم دا تلم دەخـوارد و شـەو تـا بـەیانی خـەونی سـەیر سـەیرم دەدیـن. لـە خەونێکیانـدا باوکت دەگریا. قەت نەمدیبوو بگری. پێم وابوو ناتوانێ بگری. فرمێسکەکانی بە لێزمە لـە سـەر رووومـەتی دەخلیسکان و دەڕژانە حەوزەکەی حەوشەوە، حەوزەکە پڕ بـوو لـە شـریتی بـاریکی درێـژی لـوول خـواردووی لـیچ. ئـەم شـریتانە تـۆوی وەك کلکی ڕەش و چکۆلەیان تێدابوو؛ ئەمانە بێچووە بۆق بوون. کارم بە باوکـت نـەبوو. تـەنیا خـەریکی کوشـتنی بێچوە بۆقەکان بووم بۆ ئەوەی نەبنە بۆق و شەوانە بە قیڕە قێر لـە خـەو هـەڵم نەسـتێنن. کـارێکی ئاسـان بـوو هـەر ئەوەنـدەی دەویست شریتەکان دەربێنی و لە سەر شینایی قەراغ ئاوەکـەیان دانێـی هـەتا تیشکی خـۆر بیـانخنکێنێ. بـەڵام شـریتەکان دەخزان و لوولیان دەخوارد دەکەوتنـە نێـو لیتـە و قـەوزەی نێـو ئاوەکـەوە. نەمـدەتوانی ئـەم شـریتانە لـە سـەر سـەوزایی قـەراخ ئاوەکـە بەنـد بکـەم. باوکـت کۆتـایی بـە گریانەکـەی هێنـاو هاتـە یارمـەتی دانم. بـێ ئـەوەی خـۆی مانـدوو بکـا شـریتەکانی لـە سـەر سـەوزاییەکە بەنـد دەکـرد. بـە چیلکە دارێکـی چـووکە دانـە دانـە شـریتەکانی دەردێنـان و لـە سـەر سـەوزایی قـەراخ ئاوەکـە کـۆی دەکردنـەوە. وردە وردە خـەریکی ئـەم کـارە بـوو. منـیش هەسـتم بـە ئـازار دەکـرد چونکە شاهیدی کوژرانی دەیان هەزار کلکە تەشی بـووم. بـە بزرکاویـەوە چیلکەکەم لـە دەسـتی دەرهێنـاو، بـە سـەرم دا قیژانـد: "لێیان گەڕێ با بژین بۆ تۆ بۆخۆشـت لـە دایـك نـەبوی! " لـە خـەوێکی دیکـەیانا کانگرۆیـەکم بینـی. کـانگرۆێکی مـێ لـە رەحمیەوە شتێکی نەرم و زیندوو هاتە دەرێ: کرمێکی سپی ناسك. بە سەرسوورماویەوە سەیری ئـەملاو ئـەو لای دەکـرد. دەتگوت دەیـەوێ بزانـێ لـە کوێیـە. وە سـەر لەشـی خـووری کانگرۆکـە هەڵگـەڕا. لـە سـەرەخۆ دەچـووە سـەر. دەخلیسکا، ماندوو دەبوو، ڕێی ون دەکرد بەڵام ئاخرەکەی خۆی گەیاندە کیسەی بـەر زگـی دایکـی و، بـە لـەرزەوە لـە دوایـین هەوڵدا خۆی لە کیسەکە هاویشت. ئەتۆ نەبووی، کۆرپەلەی کانگرۆ بـەم جـۆرە لـە دایـك دەبـێ. ئـەم کۆرپەلەیـە زوو لـە زینـدانی تۆو دێتە دەر و لە هـەوای ئـازاد دا فـۆرمی تـەواو دەبـێ. سـەرەڕای ئەمـەش دەگـەڵێ دەدوام. دەتگـوت تـۆ بـووی. سوپاسـم دەکـرد کـە پـێم دەسـەلمێنی هەیـە. پـێم دەگـوت ئـیتر لێـك بێگانـە نـین ئـیتر نەناسـیاو نـین و لـە شـادی و خۆشـیان بـزەم دەنیشێتە سەر لێوان و پێدەکەنیم. بەڵام پیرێژنێك لەم کاتەدا گەیشتێ. زۆر پیرو غـەمین بـوو دەتگوت قورسـایی هـەموو دنیای کەوتۆتـە سـەر شـانی و پشـتی چـەمابووەوە. کۆرپەلەیـەکی سـەر خـوارو خێچـی کەلـە خـەودا بـوو بـە سـەر دەسـتە چرچەکانیەوە بوو. دەیگوت: " گەلێ ماندووم . پارەی لە بـار بردنـی ئـەم کۆرپەیـە دەدەم. هەشـت جـار منـداڵم کەوتۆتـە سك و هەر هەشت جـار هـەڵم کەنـدوون. ئەگـەر دەوڵەمەنـد بـام شـانزە منـداڵم دەبـوون و قـەت هـەڵم نەدەکەنـدن. هـەر جارەی کە منداڵ هەڵدەکەنی وا دەزانی جاری یەکەمتە بەڵام قەشە ئەم قسانە نازانێ. " کۆرپەکە بـە قـەدەر یـەکێك لـەو خاچانە بوو کە بۆ هەڵگیران دەشێن. لـە کاتێکـا پیرێژنەکـە منداڵەکـەی وەك خاچـێك لـە سـەر دەسـتی بـوو چـووە ژووری کلیسا، پاشان لە یـەکێك لـە هۆدەکـانی دانـان بـە تـاوان دا چـۆکی دادان و دەسـتی کـرد بـە پارانـەوە. لـە ژووری هۆدەکـەوە دەنگێکی تووڕە هات. دەنگی قەشە: " ئەتۆ گیانلەبـەرێکت کووشـتوە! " دایـە گـەورە لـە ترسـی ئـەوەی خـەڵکی گوێیـان لێ نەبێ هەڵدەلەرزی. دەیگوت : " تکایە هاوار مەکەن باوکی پیرۆز، تکا دەکـەم! لەزینـدانم دەکـەن! تکـات لێ دەکـەم! " بـەڵام دەنگی قەشەکە هەروا بەرز بوو، هەر بۆیە ژنەکە ڕایکرد. بە کوچـەو کۆڵانانـدا رایـدەکرد و پاسـەوانەکان دوای دەکـەوتن. دیمەنی راکردنی ژنە پیرەکە جەرگ بڕ بوو. لە جیاتی ژنەکە هەستم بە لاوازی و کەمی دەکرد. لـە بـەر خۆمـەوە دەمـوت ئێستا دڵی رادەوەستێ و دەمرێ؛ پاسەوانەکان لە بەر دەرگای ماڵەکەی گەیشتنە سـەری منداڵەکـەیان لێ سـتاندو دەسـتیان

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

بەستن. پیرێژنەکە بە دەم سەر سوورمانەوە دەیگوت: " پەشیمانم، بەلآم سەرلە نوێ ئەم کارە دەکەمەوە. قەت ئەم کارەم بە دڵی خۆم نەکردوە. بەلآم ناتوانم بژیوی ئەم هەموو منداڵە پەیدا بکەم. " لەم کاتەدا بوو لە بەر ئازارو ژانی سکم لە خەو هەڵستام.

چی تر ناچمە زیارەتی هاورێکەم. ئەم قسانەی ئەوە تووشی ئەم خەوانەم دەکا. دوێ شەو بانگ هێشتی کردم. مێردەکەی لە ماڵەوە نەبوو. ئەویش ئەمەی بە هەل زانی لە بارەی تۆوە قسان بکەین. زۆری نارەحەت کرم. پێدەچوو دەگەڵ دوکتورێك بە ناوی هـ . ب . مونسون یەك بڕوایان هەبوو. بە قسەی ئەو کۆرپەلە بێجگە لە ماددەیەکی بێ گیان کە وەك بنچکە گیایەك دەری بهێنی شتێکی تر نیە. لەوپەڕی تەواویەتی خۆیدا دەکرێ بڵێین " نیزامێکی هاوئاهەنگە کە هەلی بە ئاکام گەیشتنی نەبووە." بە ڕای هێندێك لە زیندەوەرزانەکان بە پێچەوانەوە بوونی مرۆڤ لە هەمان سەرەتای یەك گرتنی تۆوەکانە چونکە تۆوی پیتراو (DNA)ی تێدایە. هەمان ئەسیدزۆکسی ریبونوکلئیك کە بنچینەی هەموو پرۆتینەکانە کە مرۆڤی لێ دروست دەبێ. دوکتور مونسون لە وەلآمی ئەم بۆچونەدا دەڵێ کە ئیپرماتوزیید و تۆوی نەپیتراویش DNA یان تێدایە؛ کەواتە دەکرێ تۆوی ئیسپرما توزییدیش بە مرۆڤ دانێین؟ کۆمەڵێ دوکتور هەن لە سەر ئەو بڕوایەن مرۆ پاش 24 حەوتوو دەبێتە ئینسان؛ واتە ئەو کاتەی کۆرپەکە دەتوانێ، سەرەڕای کامڵ نەبوونی سووری منداڵ، کە لە دایك بوو دەتوانێ درێژە بە ژیانی بدا. هەروەها تاقمێك مرۆناسیش هەن پێیان وایە کۆرپەلە بە مرۆ حیساب ناکرێ چونکە هێشتا کاریگەری کولتوورو کۆمەڵگای بە خۆوە نەگرتووە. کێشەمان لێ پەیدا بوو و، تووشی دەمە تەقە بووین. هاورێکەم دەگەڵ ڕای مرۆ ناسەکان بوو و منی بەوە تاوانبار دەکرد دەگەڵ ڕای قەشەکانم. وتی: "ئەتۆ کاتولیکی، کاتۆلیك ! " پێم ناخۆش بوو. من کاتولیك نیم ئەویش ئەمە دەزانێ. من دژی دەست تێوەردانی قەشەکانم لەم جۆرە کارانەدا، ئەمەش باش دەزانێ. بەلآم من قەت ناتوانم یاسای دروست کراوی دەستی دوکتور مونسون پەسند بکەم. ناتوانم قەناعەت بە خۆم بێنم ئینسان بتوانێ سۆند لە خۆی ڕۆبکا هەتا پاش ماوەی پیسایی یان خوارنێکی قورس فڕێ بدا. مەگەر ئەوەی کە...

مەگەر ئەوە کە چی؟ دەمەوێ خیانەت بە خۆم بکەم؟ پێم وابوو بە رادەی پیویست دڵنیا بووم و، بە سەر دڵە خورپەکانم دا زاڵ بووم. ئەی بۆچی هەنوکە هەزار جۆر بڕو بیانوو سەر ڕێگەیان پێ گرتووم؟ ئایا لە بەر ئەم نارەحەتیەیە توشی سەرە گێژەی کردووم؟ یان لە بەر ئەو هەموو ژانەیە وەك بروسك بە زگم دا دێن؟ بچکۆلە گیان، دەبێ بەهێز بم. دەبێ ئیمانم بە تۆو بە خۆم بپارێزم. بە کورتی هەتا تۆ لە دایك دەبی پارێزگاریت لێ دەکەم. هەتا ئەو کاتەی گەورە بووی نەبیتە ئەو قەشەیەی لە خەوەکەما هاواری دەکرد. نەبیتە هاورێیەکەم و دوکتور مونسونی ئازیزی. نەبیتە ئەو پاسەوانەی دەستی پیرێژنی لە پشتەوەڕا بەست. یەکەم دانەیان ئەتۆ بە هی خودا دەزانێ، دوهەم دانەیان ئەتۆ بە هی دایکت دەزانێ. ئەوانی دیکەش بە ملکی دەوڵەتت دادەنێن. ئەتۆ نە هی خودای نە هی دەوڵەت و نەهی من. ئەتۆ هی خۆتی. هەر چۆنێکی بێ بۆخۆت ئەم کارەت بە دەستەوە گرتووە و من بە هەڵە پێم وابوو هەڵبژاردنێکم پێ سەپاندوویی. بە ڕاگرتن و پاراستنت تەنیا پێرەوی لە فرمانێك دەکەم ئەو کاتەی تروسکایی ژیانت هەڵبوو. من هیچم هەڵنەبژاردوە تەنیا مل کەچی یاسایەکم. لە نێوان من و تۆدا ئەوەی لەوانەیە فیدا بێ ئەوە منم تۆ نی. بۆچی ئەو کاتانەی وەك شەم شەمەکوێرە خۆم پێوە هەڵدەواسی مەبەستت تەنیا ئەمە نیە؟ ئەو کاتەی تووشی رشانەوەم دەکەی ناتەوێ ئەمە بسەلمێنی؟ تەندروستیم باش نیە. ئێستا ماوەی حەوتوویەك دەبێ کارەکەم ماندووم دەکا. لاقێکم ئەستوور بووە. کارێکی گەلێ ترسناك دەکەم ئەگەر ئەو سەفەری بۆم ئامادە کراوە نەچم و، چاوپۆشی لێ بکەم . بەرپوەبەرەکەشم ئەمە دەزانێ. ئەمرۆکە لە قسەکانی دا کە کەم و زۆر بۆنی هەڕەشە کردنیان لێ دەهات، وتی: "دەتوانی بچی! " و وتی پێی خۆشە بتوانم ئەم سەفەرە بکەم. پلانێکی گرنگ لە گۆڕێدایە کە کارەکەی بۆ من گونجاو، لەبارە. گرنگێکی زۆری

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

بۆ دادەنێ و، منیش هەروەها، ئەگەر نەتوانم بچم... بێ شك دەچم. دوكتور وتوویەتی سك پڕی نەخۆشی نیە و دۆخێكی بەتەواوی سروشتیە؛ دوكتور وتوویەتی دەتوانم هەمان ئەو كارانەی پێشتر كردوومن ئێستاش بیان كەم؟ ئەتۆ خیانەتم پێ ناكەی.

*** *** ***

شتێك روویدا پێش بینیم نەكردبوو : دوكتور خستمی و ئێستا جولأنم بۆ ناكرێ. دوكتور بۆی داناوم راكشێم و نەجولێم: كارێكی ئاسان نیە، دەزانی؟ چونكە من بە تەنیا دەژیم. ئەگەر كەسێك لە دەرگا بدا دەبێ هەڵستم و دەرگای بكەمەوە. دەبێ نانیش بخۆم. هەتا خواردنم ساز كرد دەبێ خۆم بشۆم. بە گشتی ناچارم لە جێگە بێمە دەر و خەریكی كار بم، وا نیە؟ هاورێیەكەم یارمەتیم دەدا. كلیلی ماڵەكەمی پێیە رۆژی دوو جار خواردنم بۆ ساز دەكا. دوێنێ پێم وت: " منداڵی سێهەمت نەویست ئێستا منداڵێكی گەورەترت بە توشەوە بووە. " لە وەڵام دا وتی گەورە ساڵ باشترە لە ساوا؛ پێویست ناكا شیری بدەیتێ. بڕوام پێدەكەی ئەگەر بڵێم هاورێیەكەم ئینسانێكی باشە؟ زۆر باش و میهرەبانە. ئەوە لە بەر ئەوە نیە پێم ڕادەگا و یارمەتیم دەدا بەڵكو لە بەر ئەوەیە چی تر باسی دوكتور مونسون و مرۆناسەكانم بۆ ناكا. دەڵێی تۆم لە دەست داوە واتووشی وەحشەت بووە. ترسێك لە گۆڕێ دا نیە: " دوكتور لە ئەنجامی ئاخرین تاقی كاری دا پێی وتم نیگەران نەبم تەندروستیت باشە و گەورە دەبی ". ئەو تەنیا لە بەر ئەوە ئیحتیات بكەم پێی وتم نەجووڵێم هەتا ئازاری زگم، كە هۆی جۆراوجۆری هەن، نەمێنێ. ئێستاكە تۆدوو مانگانەی ئەم قۆناغە قۆناغێكی ناسكە: لەم ماوەیەدا نووتفە دەبێ بە كۆرپەلە. یەكەمین خانەكانی ئێسقانت دروست دەبن و جێگەی كرکرەكان دەگرنەوە. لاقەكانت وەك لقی دارەكان گەورە دەبن و پەنجەكانت وەك گڵۆك دەپشكون. هەتا دەبی بە سێ مانگ دەبێ لە سەرەخۆ بم پاشان دەگەرێمەوە دۆخی جاران: ئەم نەجولأن و پارێزە پانزدە رۆژ زیاتر درێژەی نابێ. بە بیانووی جۆراوجۆر بەرێوەبەرم ڕازی كرد كە دەتوانرێ سەفەرەكە دوا بخرێ، پێم وت دەبێ گەلألەو پلانی بۆ دارێژم. چەند باشتر دەبوو ئەگەر ڕاستیەكەی زانیبا، لەوانەبوو یەكی تر لە جێگەی من بۆ ئەم سەفەرە بنێرێ لەوانەش بوو داوای لێبوردن بكا. ئەو كاتە من و تۆ تووشی كێشە دەبووین. كێ نانی پێ دەداین؟ بە ڕاستی ماوەیەكە هەواڵێك لە باوكتەوە بە من نەگەیشتووە. وابزانم حەز نەكا تووشی كێشە بێ؟ پێت ناخۆشە؟ من وا نیم: ئەو بڕە هەستەی بەرامبەری هەمبوو بە دوو قسە كردن لە سەر تەلەفۆن نەما. لە هەمووان گرنگتر لە جیاتی ئەوەی بێ و سەردانم بكا بە تەلەفۆن قسەم دەگەڵ دەكا، هەر چۆنێكی بێ كاتێ دەگەڕا یەوە دەیتوانی سەردانم بكا. ئەتۆش پێت وا نیە؟ ئەو باش دەزانێ داوای لێناكەم مارەم بكا. قەتیش ئەمەم لێ نەویستووە. چونكە نامەوێت مێردی بكەم. كەواتە چی دەبێتە هۆی نەهاتنی؟ لەوانەیە هەست بە تاوان بكا. ئەو لە سەر جێگەیەك دەگەڵم نووستووەو خۆشەویستی كردوە. ڕۆژێكی پیرێژنێك چوو بۆ كلیسا دەدان بە تاوانەكانی دا بنێ قەشەكە پێی وت: " دەگەڵ مێردەكەی خۆت مەخەوە. لە ڕاستی دا بە ڕای هێندێكان تاوانی ژن و پیاو لەوە دایە بە یەكەوە دەخەون. ئەوان دەڵێن بۆ ئەوەی منداڵت نەبێ هەر ئەوەندە بەسە پاكی و پاك داوێنی بپارێزین؛ باشە: بەڵام ئەمە گەلێ ئەستەمە لێكی جیا بكەینەوە كێ تاوانی هەیە و كێ نیەتی. وەرن با گشتمان پاكی بپارێزین و ببینە مرۆڤی پیرو پەككەوتە. ببینە هەزاران هەزار پیرە پیاو و پیرێژن لە سەر ئەم دنیایە. ببینە هەزاران هەزار پیرە پیاو و پیرێژن كەزاوزێیان پێ خۆش نیە. لێرەدایە ڕەگەزی مرۆ بەرەو لەناو چوون دەچێ. وەك چیرۆكە زانستی – خەیاڵیەكان كە لە سەر ئەستێرەی مەریخ ڕوو دەدەن یان لەو شارە سەیرانەی كە لە بەر كۆنی و خراپی تێك دەتەپێن و تەنیا رووحەكان لەوێدا دەژین. رووحی گشت ئەو كەسانەی كە دەیانتوانی لە دایك ببن و نەبوون. رووحی ئەو منداڵانەی قەت لە دایك نەبوون. یان با گشتمان ببینە هاو جنس باز چونكە ئاكامەكەی یەكسان دەبێ:

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ئەستێرەیەك هەمو ئینسانەكانی پیرو داماو و پەك كەوتە و بێزار لە زاوزێ لەو شارە سەیرانەی لە بەر كۆنییان بەرەو وێران بوون دەچن و تەنیا رووحی ئەو منداڵانەی قەت لە دایك نەبوون لەوێدا دەژین...

لەوانەشە بە پیچەوانەوە بێ و بتوانرێ كەڵك لەم پیرانە وەربگیرێ. لە رۆژنامەیەك دا خوێندمەوە كە دەتوانرێ كۆرپەلە لە كەسێكەوە بۆ كەسێكی تر بگوێزرێتەوە. سەركەوتنێكی بایولۆژی – تیكنۆلۆژی! تۆوی پیتراو لە هێلكەدانەی ژن دەردێنن و لە هێلكەدانەی ژنێكی تردا دای دەنێن. دیارە بە ڕەزامەندی ژنەكە. ئەم تۆوە لە لای ئەم ژنە گەورە دەبێ. سەیركە ئەگەر ژنێكی تر وە خۆی گرتبای، بۆ وێنە ژنێكی پیر كە لە نێو جێگەی مانەوەی دا ژان كێشان و عەزاب نەبێ. تۆ هەر لە دایك دەبووی و منیش تووشی ئەم ئازارە نەدەبووم. لە ڕاستی دا منداڵ دروست كردن كاری پیرەكانە. پیرەكان تاقەتی باشیان هەیە. لەوانەیە پێت بێ حوورمەتی كردن بێ بۆ زگی ژنێكی تر بگوێزدرێتەوە. بۆ زگێكی باش كە ساردی و گەرمی ڕۆژگاری چەشتبێ و قەت ئیرادت لێ نەگرێ. بۆ دەبێ پێت بێ حوورمەتی بێ؟ خۆ ژیانت لێ ناستێنم. تەنیا ماڵێكی ترت بۆ دابین دەكەم. بم بوورە وڕێنەی دەكەم. هۆیەكەی ئەوەیە كە ناجووڵێم و، نەجوولانیش عەسەبی و بەدخووم دەكا.

*** *** ***

ئەمڕۆ شتێكی خۆش روویدا تەلەفۆنیان كردو لە جێگە هاتمە دەر. پۆست چی بوو. بەستەیەكی پێ بوو كە لە لایەن دایكمەوە دەگەڵ نامەیەك كە ئیمزای باوكمی پێو بوو هاتبوو. چەند ڕۆژ لەمەوبەر بوونی تۆم پێ ڕاگەیاندن. پێم وابوو ئەمە ئەركەو دەبێ ئەوان ئاگادار بكەم. لە ماوەی ئەم چەند ڕۆژەدا هەموو بەیانییەك بە حەژمەتەوە چاوەڕوانی وەلامیانم دەكرد. پێم وابوو وەڵامێكی ناخۆش دەنێرنەوە بۆیە ترسم لە دڵ دا بوو. ئاخر ئەوان دوو مرۆن بە مۆدی كۆن، تۆ ئەمە دەزانی؟ بەڵام ئەم نامەیە بە پیچەوانەوە بوو. ئەوان وێڕای سەر سووڕمانیان شادن و قەدەمت بەخێر هاتن دەكەن: " ئێمە ئیتر دوو داری وشك بووین و ، هیچمان پێ نیە فێری تۆی بكەین. ئێستا تۆ دەبێ ئێمە ڕێنوینی بكەی. ئەگەر بڕیارت داوە ئەمە دەگەیەنی بڕیارەكەی خۆت ڕاستە. ئەم نامەیە بۆیە دەنووسین ئامۆژگارییەكانت پەسند دەكەین. " پاش خوێندنەوەی نامەكە. بەستەكەم كردەوە. قووتوویەكی پەلاستیكی سپی چكۆلەی تێدا بوو كە جوتێك پێڵاوی سپی چووكی تێدا بوون. چكۆلە و سووك و سپی. یەكەمین كەوشەكانت. لە سەر بەری دەست جێگەیان دەبۆوە؛ بگرە چكۆلەتریشن. كە دەستیان لێدەدەم ئەوكم پڕ دەبێ لە گریان و بێ تاقەت دەبم. بێ شك دایكمت خۆش گەرەك دەبێ. دوو دایكت دەبن، ئەمەش سەروەتە. خۆشت دەوێ چونكە ئەو پێی وایە بێ بوونی منداڵ دنیا كۆتایی دێ. خۆشت دەوێ چونكە قەڵەو دڵسۆزە. زگێكی پان و نەرمی هەیە خۆشە لە سەری دانیشی؛ دوو دەستی گۆشتنی هەن تێیان دا ون دەبی. دەنگێكی هەیە دەڵێی زەنگوولەیە دەزرینگێتەوە. لە نەهێنی پێكەنینی نەگەیشتووم. بەڵام پێم وایە لە ژیانی دا زۆر گریاوە. تەنیا ئەوانەی زۆر گریاون نرخی جوانیەكانی ژیان دەزانن و لە دڵەوە پێدەكەنن. گریان ئاسانە، پێكەنین سەختە. بە زوویی لەم ڕاستیە دەگەی. یەكەمین پێوەندیت دەگەڵ دنیا گریانێكی ناهومێدانە دەبێ. لە سەرەتا دا جیا لە گریان چی ترت لە دەست نایە. هەموو شتێك دەتگرێنێ. شۆق، برسییەتی، تووڕە بوون، حەوتوو، مانگەكان پێ دەچێ هەتا یەكەمین بزە بێتە سەر لێوانت و ئەوكت بە پێكەنین بلەرزێ. بەڵام نابێ بێ هیوا بی كاتێ بزەت هات، كاتێ پێكەنیت هات دەبێ پێشكەش بە منیان بكەی: هەتا پێم بسەلمێنی كارێكی باشم كردوە كە لە بایلۆژی_ تێكنۆلۆژی كەڵكم وەرنەگرتووەو، زگی دایكێكی بە تاقەت و، باشتر لە خۆم نەكردە دیاری بۆ تۆ.

*** *** ***

وێنەكەتم كە دوو مانگانەیە لە رۆژنامە بڕیوە: وێنەی روخسارتە كە چل كەرەت گەورە كراوەتەوە و لە دیوارم داوە. لە سەر تەختەكەمەوە سەیری دەكەم. ئەفسوون و خولیای چاوەكانت بووم كە لە چاو جەستەت گەورەترن و كراوەن.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ئەوان چی دەبینن؟ ئاو؟ تەنیا دیوارەکانی زیندانەکەت؟ یان ئەو شتانەی کە منیش دەیانبینم. شکێکی سەیرم کەوتۆتە مێشکەوە: شکی ئەوە چاوانت لە نێو زگمەوە دەتوانن شت ببینن. لەوە کە بەم زوانە چاوانت لێك دەنێیتەوە دڵ تەنگم. لە قەراخ پێلوەکانت ماددەیەکی خەمیری لێ وەدەر دەکەوێ هەتا چەند ڕۆژی تر چاوانت پێکەوە دەنووسێنێ بۆ ئەوەی پارێزگاری لە ڕەشکێنەی چاوت بکا کە لە ماوەی گەشەو کامڵ بوون دایە. هەتا حەوت مانگی چاوت ناکەیتەوە بیست حەوتوو لە تاریکی ڕەها دا دەبی! مەخابن، بەلاّم لەوانەیە واش نەبێ؟ کاتێ هیچت بۆ بینین نیە باشترە گوێ بۆ قسەکانی من ڕادێری. هێشتا زۆر شت هەن پێت بڵێم و ئەم ڕۆژانە کە لە جێگەدا کەوتووم هەلێکی باشە. چونکە تەنیا کارم خوێندنەوەیە و سەیری تەلەفزیۆن دەکەم. لە هەمووان گرنگتر دەبێ تۆ ئامادەی ئەو ڕاستیە تالآنە بکەم کە دێنە سەر ڕێت. بەمە هیوادار نیم تۆ ئیستا هەمووشتێك دەزانی. بەلاّم ڕوونکردنەوەی هێندێك شت گرانە. چونکە ئەگەر بۆ خۆت لە نێو ڕاستیەکانا بایەی شتەکانت باشتر هەست دەکرد و، دەتزانی ئەوەی دەوترێ چەندە پێچەوانەی ئەوەی ڕوودەدا یان دەیلێن. ئەتۆ تەنیایی. تەنیایەکی سەربەرزانە. یەکەم ئەزمونت خۆتی. بەلاّم ئێمە لە بەرامبەر ئەزمونی خۆماندا بێ ئەژمارین: هەزاران هەزارئەزمون. ئەزمونی هەر یەکەمان پێوەندی بەوانی ترەوەو هەیە. شادیەکانمان، ئازارەکانمان،...

باشە با لێرەوەو دەست پێ بکەین. پێت ڕادەگەیەنم کە ئیتر لەم دنیایەی چاوت پێی دەپشکوێ بە تەنیا نابی. ئەگەر بتەوێ خۆت لە چرۆچاوی سەپاو، ئەوەی هەموو ڕۆژێ دەیبینیەوە، ڕزگاری بکەی سەرکەوتوو نابی. لە دنیادا هیچ کەس بە تەنیا وەك تۆ ناتوانێ پێداویستیەکانی دەستەبەر بکا. ئەگەر هەوڵیش بدا شێت دەبێ دەنا لە باشترین حاڵەت دا لە کارەکەیا تێك دەشکێ. جار جارە کەسێك پەیدا دەبێ خۆی تاقی دەکاتەوە. ڕوو لە دارستان و دەریا دەکا، سوێند دەخوا پێویستی بە کەس نیە و پێی وایە ئیتر ئەوە دەست بەرداری دەبن و نایدۆزنەوە. بەلاّم دەیدۆزنەوەو بگرە بۆ خۆشی دەگەڕێتەوە. بە تێك شکاوی دەگەڕێتەوە جێگەی خۆی هێلانەی مێروەکان، بۆ نێوان ددانی چەرخەکان: هەتا بە سەرگەردانیەوە و، بێ دەسکەوت بە دوای ئازادی دا بگەڕێ. لە سەر ئازادی قسەی زۆرت گوێ لێ دەبێ لێرە لە لای ئێمە ئەم وشەیە بە ڕادەی وشەی ئەوین پێشێل کراوە. هەروەك پێشتریش باسم کرد لە هەموان زۆرتر پێشێلمان کردوە. پیاوی وا دەبینی لە بەر ئازادی سەرو ماڵیان تێدا دەبەن ئەشکەنجەکان تەحەموول دەکەن، ئامێز بۆ مەرگ دەگرنەوە. هیوادارم تۆش یەکێك بی لەوان: سەرەڕای ئەوەی کە بۆ ئازادی هەوڵ دەدەی و تێدا دەچی دەزانی واتایەکی وا وجوودی نیە، ئەوەی هەبووە تەنیا: خەونێك بووە، خەیاڵێکی لە دایك بووی بیرەوەری ژیانی پێش لە دایك بوونت، ئەو کاتەی ئازاد بووی، چونکە تەنیا بووی. دووبارەی دەکەمەوە ئەتۆ لە زگی منا زیندانی، دەزانم جێگەت تەنگە، بەلاّم لەمە بە دواوەش لە تاریکی دا ژیان دەبەیتە سەر: بەلاّم لەم تاریکیەدا لەم جێگە تەسکەدا ئەوەندە ئازادو سەربەستی کە قەت ئەم ئازادی و سەربەستیەت لەم دنیا پان و گەورەیەدا بە دەست ناهێنێتەوە. لە لای تۆ پێویست ناکا داوای لێبوردن و یارمەتی لە کەس بکەی. چونکە کەس لە لات نیە. ئاگاداری دیلیەکان نی. لێرە لەم دنیایەدا بە پێچەوانەوە هەزار ئاغاو و کوێخات هەن. من یەکەمین ئاغام. چونکە نەخوازراو لە ڕووی نەزانیەوە زۆر شتت بە سەردا دەسەپێنم کە بۆ من باشن نەك بۆ تۆ. بۆ وێنە ئەم کەوشە چکۆلانە؛ من پێم جوانن. ئەی ئەتۆ چۆن؟ کاتێ دەپێت دەکەم دەگری و دەقیژێنی. دڵنیام توورەت دەکەم، بەلاّم بەم هەڵس وکەوتانە ڕادێی. رادێی وات لێ دێ ئەگەر کەوشەکان لە پێت نەبێ نازانی بڕۆی، خوی پێ دەگری. ئەمەش سەرەتای زنجیری یەخسیری دیل بوونت دەبێ. سەری ئەم زنجیرە بە دەستی منەوە دەبێ چونکە تۆ پێویستت بە منە. پێویستت بە منە بتشۆم نانت بدەمێ و لە ئامێزت بگرم و بت بەم بۆ گەڕان پاشان کە گەورەتر بووی بێ من دەڕۆی، بێ من نان دەخۆی، بێ من بڕیار دەدەی بۆ کوێ بچی و کەی دەموچاوت بشۆری. بەلاّم ئەو کاتەش شێوەی دیل کردنی نوێ دێنە گۆڕێ. ڕێنوێنی و ئامۆژگاریەکان، ترسی خۆت لەوەی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

نەمرەنجێنی کە کارێ بکەی پیچەوانەی ویستی من بێ. ماوەیەکی زۆری دەوێ هەتا بێڵم سەربەست بی وەك بێچوە پاساری کە کاتی باڵە فرە دەبێ دایك و باوکی دەی هێننە گوێی هێلانەو، بەری دەدەنەوە. سەرەنجام ئەو ڕۆژە دەگا ئیزنت بدەم لە ماڵ بچیتە دەر ئیزنت بدەم لە چرای سووری سەر شەقام بپەڕیتەوە و، یارمەتیت دەدەم. بەلاّم ئەمە شتێك بە ئازادییەکەتەوە زیاد ناکا. چونکە تۆ دیلی ئۆگری و دڵسۆزیەکانمی. ئەو شتانەی کە پییان دەڵێن بەربەستی بنەماڵە. من بڕوام بە بنەماڵە نیە. بنەماڵە دروستکراوی دەستی ئەو کەسانەیە تەشکیلاتی ئەم دنیایەیان دامەزراندوە بۆ ئەوەی بە باشی بە سەری دا زاڵ بن ئەوان سوودێکی گەلێ زۆر لە گوێ ڕایەڵی و ئەفسانەکان وەردەگرن. مرۆ کاتێ بە تەنیایە باشتر پێ دەگاو کاتێ دەگەڵ خەڵکی ترە ئاسانتر مل بۆ قەزاو قەدەر درێژ دەکا. بنەماڵە جیا لە میکرفۆنی نیزامی کە ئیزنت نادا بە ویستی خۆت بی شتێکی تر نیە و، پیرۆز بوونەکەی بوونی دەرەکی نیە. ئەوەی هەیە کۆمەڵێکن پێك هاتوو لە ژن و پیاو کە وا داندراوە هاو ناوبانگ بن و لە ژێر یەك سێبەردا بژین: ئەویش زۆرتر لە بەر بێزاری و ناڕازی بوون لە یەکتری. سەرەڕای ئەمانەش هێندێك پێوەندی هەن وەك ئەو دارانەی لە بەرامبەر گەردەلوول دا خۆ رادەگرن لە نێو ئێمەدا ڕەگ و ریشەیان داکوتاوەو، وەك برسییەتی و تینویەتی حاشایان لێ ناکرێ بە هەموو هێزو ئیرادەو ژیاریمانەوە لە دەستیان ڕزگاریمان نابێ. پێت وایە لە بیرت چۆتەوە، بەلاّم ڕۆژێکی سەیر دەکەی سەر لە نوێ سەریان هەڵدوەتەوە هەتا بێ بەزەییانەتر لە هەر دوژمنێك پەتی خنکانیان لە مل بکەن و بیان خنکێنن.

سەرەڕای ئەو کۆیلەیی و دیلیانەی باسمان کردن، گەلێ جۆر کۆیلە بونی تریش دێنە سەر ڕێت: کۆیلە بوون لە جۆری دانیشتووانی شارە مێرووەکان. خوو و، یاساکانیان. لە عەقڵ دا ناگونجێ ناتوانی لاسای عادەتەکانیان بکەیەوە و، وەك وان ڕێز لە یاساکانیان بگری. ئەم کارەی مەکە ئەمەی والێبکە،... ئەم دۆخە کاتێ تەحەموول دەکرێ کە لە نێو خەڵکێکی دڵسۆز دا بژی کە شارەزاییان لە چەمکی ئازادی هەیە؛ بەلاّم کاتێ لە ژێر کۆت و زووڵمی ئەو زاڵمانەدا دەژی کە ناهێڵن تەنانەت بیر لە ئازادی بکەیەوە، ئیدی لێرەدایە ژیان دەبێتە دۆزەخ. یاسا سەپێنراوەکان تەنیا یەك قازانجیان هەیە: بەرەنگار بوونەوەیان لە ڕێگەی مەرگەوە. بە پێچەوانەوە یاسای خەڵکی دڵسۆز ڕێگەی دەربازبون پیشان نادا چونکە خۆت ڕازی دەکەی کە پەسند کردنیان کارێکی باشە. لە هەر نیزامێك دا بژی ناتوانی بەرەنگاری ئەو یاسایە بکەی کە تێیدا هاتووە بە هێزترین و بێ ڕەحم ترین هەردەم دەبێ سەرکەوتوو بێ. لەوەش سەختتر، ناتوانی دژی یاسایەك بوەستی کە دەڵێ بۆ نان خواردن دەبێ پارە بدەی بۆ خەوتن دەبێ پارە بدەی. بۆ خۆ گەرم کردنەوە لە زستان دا دەبێ پارە بدەی و، بۆ ئەوەی پارەت هەبێ دەبێ کار بکەی. سەبارەت بە پێویستی کار، سەبارەت بە خۆشی کار، سەبارەت بە ڕێزی کار، گەلێ چیرۆکت گوێ لێ دەبن؛ قەت بڕوایان پێ مەکە. ئەم درۆیانە هی ئەو کەسانەیە سازمانی دنیایان دارشتووە. کار بێگارییە، ئەگەر حەزیشت لێ بێ. هەمیشە بۆ کەسێکی تر کار دەکەی نەك بۆ خۆت. هەمیشە ماندوو بێ تاقەتی و خۆشی رووت تێ ناکا. قەت وا نابێ حەزت لە کار بێ ئەگەر هەڵکەوت بۆ کارەکەت کارت بە کەس نەبوو، وەك کێلاّنی زەوی دوبارە پێویست بە هەتاو و بارانە و، وەرزەکان کارەکەت بۆ دیاری دەکەن. کەواتە قەت هەڵناکەوێ سەربەست بی. ئەگەر هوونەرمەند بی کە هەناسەیەکی سەربەستی و ئازادی تێدایە چارەت نیە دەبێ وردە فەرمایش و سووکایەتی پێکردنی هێندێکیان قەبووڵ بکەی. لەوانەیە لە ڕابردوویەکی گەلێ دوور ئەوەندە دوور کە بیر نایەت کەی بووە ئاوا نەبووبێ و، کار وەك ڕێ و ڕەسمێك و، شادی گێران بووبێ. ئەو کاتە حەشیمەت کەمتر بوو دەتتوانی خۆ لە کار لا بدەی. ئەتۆ هەزار و نۆسەدو حەفتاو پێنج ساڵ پاش پیاوێك لە دایك دەبی کە ناوی مەسیحە. ئەو پیاوەی بۆ خۆی سەدان هەزار ساڵ لە پاش پیاوێك لە دایك بوو کە کەس ناوی نازانێ و ، لە سەردەمی ئێمەش دا هەر بەم ڕواڵەتە دەبێ. سەرژمێرییەکی نوێ دەڵێ ژمارەمان بۆتە چوار ملیارد. ئەتۆ هەنگاو دەنێیتە ئەم کۆمەڵەیە. بچکۆلە: سەد خۆزگە بە خۆت بە تەنیا چێژ لەو تەنیاییەی وەردەگری کە تێیدای.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

*** *** ***

سێ چیرۆکم بۆ نووسیوی. لە ڕاستی دا نەم نووسیون چونکە بەم حاڵە کە ڕاکشاوم ناتوانم بنووسم، بەڵام لە بیرم دا گەڵاڵەم کردون. یەکەم دانەیانت بۆ دەگێرمەوە. هەبوو نەبوو کچۆلەیەکی چکۆڵە هەبوو، خولیای داری ماگنولیا بوو بوو. ماگنولیا یان لە نێوەڕاستی حەوشە دا چاندبوو و، کچۆڵەکە بەیانی هەتا ئێوارەێی بە سەیر کردنی ئەم دارە تێپەر دەکرد. لە قاتی سەرەوەڕا سەیری دەکرد. چونکە لە قاتی سەرەوەی ئەو ماڵە دا دەژیا کە بە سەر حەوشەکەدا زاڵ بوو. کچەکە لە تەنیا پەنجەرەیەك کە ڕووی لەم لایە بوو سەیری دارەکەی دەکرد. ئەو بۆ سەیر کردنی ماگنولیا ناچار بوو چرپایەك لە ژێر پێی دانێ بۆ ئەوەی بگاتە پەنجەرەکە. کاتێ دایکی ئەمەی دەزانی هاواری دەکرد: " خودایە گیان کچەکەم نەکەوێتە خوار! " ماگنولیا گەورە بوو، لقی گەورەی هەبوون و، گوڵی گەورە کە وەك تارای خاوێن کرابوونەوە بە لقەکانەوە بوون؛ کەس ئەم گوڵانەی لێنەدەکردنەوە چونکە کەس دەستی نەدەگەیشتنێ. بۆیە گوڵەکان هەتا سیس و زەرد دەبوون و بە سووکە بایەك هەڵدەوەرین بە لقەکانەوە دەمانەوە. کچۆڵەکە لە بیری ئەوەدا بوو ئاخرەکەی کەسێ هەڵدەکەوێ گوڵێکی لێ بکاتەوە کە هێشتا سپییە، لەم بیرانەدا نقووم لە قەراخ پەنجەرەکە وەستابوو! قۆڵی لە قەراخ نەردەی پەنجەرەکە و چەنەگەی لە سەر قۆڵی بوو. لە چوار دەوری ئەم خانووە خانووی تری لێ نەبوون. تەنیا دیوارێکی بەرزو ڕاست بوو چوار دەوری باخەکەی دەگرت و، دەگەیشتە سەیوانێك کە جل و بەرگی شۆڕاو بە تەنافێکەو هەڵواسرابوون. جل و بەرگە هەڵخراوەکان بە با، وە شەقە شەق کەوتبوون پێ دەچوو وشك بوو بوونەوە. لەو کاتەدا ژنێك هات و لێی کردنەوە و خستنیە زەمبیلەیەك و ڕۆیشت. بەڵام ڕۆژێکیان هەمان ژن هات و لە جیاتی لێکردنەوەی جل و بەرگەکان نیگای لە مەنگولیا ڕاما دەتگوت دەیەوێ یەکێك لە گوڵەکان لێبکاتەوە. ماوەیەکی زۆر لەوێ مایەوە، لە بیرو خەیاڵ ڕۆچووبوو، جلەکان دەشەکانەوە لەم مابەینە دا پیاوێك هات و ماچێکی کرد. ئەویش وڵامی ئەم ماچەی دایەوەو و کەوتنە سەر عەرز و لێك ئاڵان. ماوەیەکی زۆر هەوڵیان دا، هەتا شەکەت و تێر ئاوبوون و، خەویان لێکەوت. کچۆڵەکە سەری سووڕ مابوو. ئەو نەیزانی بۆچی ئەو دووانە لە جیاتی ئەوەی لە بیری لێکردنەوەی گووڵی ماگنولیادا بن خەو بردبوونیەوە. بە لە سەرەخۆییەوە چاوڕوانی لە خەو هەڵستانیان بوو کە پیاوێکی تر هات و زۆر تووڕە بوو. قسەی نەدەکرد بەڵام تووڕەییەکەی دیار بوو، چونکە کەوتە گیانی ئەم دووانە. لە پێش دا دوای پیاوەکە کەوت. پیاوەکە بۆی دەرچوو. پاشان گەڕایەوە سەر ژنەکە؛ ژنەش بە نێو جل و بەرگەکان دا رایکرد پیاوەکە دوای کەوتوو گرتی. وای بەرز کردەوە دەتگوت قوورسایی نیە و لە عەرزی ڕاکێشا: کەوتە سەر ماگنولیا. زۆری پێچوو هەتا ژنەکە گەیشتە ماگنولیا و لە کۆتایی دا بە دەنگێکی نادیارتر لە کەوتنە سەر عەرزی گوڵە زەردەکان گەیشتە ماگنولیا. لقێك شکا. لەو کاتەدا لقەکە شکا ژنەکە گوڵێکی لێکردەوە. گوڵەکەی لێکردەوەو جوڵانی نەما، گوڵەکەی بە دەستەوە بوو. کچۆڵە کە بانگی دایکی کرد و گوتی: " دایکە، ژنێکیان خستۆتە سەر ماگنولیاو، ئەویش گوڵێکی لێکردۆتەوە. " دایکی بە پەلە خۆی گەیاندێ، هاواری کرد ژنەکە مردوە. لەو ڕۆژە بە دواوە کچەکە هاتۆتە سەر ئەو بڕوایە، بۆ لێکردنەوەی گوڵێك، ژنێك دەبێ بمرێ.

ئەو کچە من بووم و، خوا نەکا تۆش وەك من فێر بی کە سەرکەوتوو، ئەوەی بڕاوەیە، هەمووکات بەهێزترین و بێ بەزەییترین دەبێ. خودا بکا ئەوەی وەك من لە تەمەنی لاوی دا فێر نەبێ و لە هەموان گرنگتر ئەوە بزانی کە ژن یەکەمین کەسە کە تاوانی ئەو ڕاستیەی دەداتەوە. بەڵام بێهودە ئەم ئاواتەت بۆ دەخوازم. ئاواتت بۆ دەخوازم کە زوو سەردەمی منداڵی یان سەردەمی خەون و خەیاڵەکان تێپەر بکەی. دەبێ لە ئێستەوە ئامادەت بکەم بەرگری لە خۆت بکەی و بە هێز تر بی لەوەی فرێت دەنە سەر دار. ئەوە ئەوی تریانە دەبێ لە سەر باڵکۆنەکەوە بکەویتە ژێرەوە. بە تایبەتی ئەگەر ژن بی. ئەمەش یاسایە بەڕێوە دەچێ: لە هیچ شوێنێك نەنووسراوە بەڵام ئیجبارە. یان ئەمن یان ئەتۆ.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

یان خۆم رزگار دەکەم یان تۆ خۆت رزگار دەکەی. ئەمانەی بنەمای ئەم یاسایەن. ئاگادار بە ئەمە لەبیرنەکەی لەم دنیایەدا، هەر کەسەی یەکێك دەچەوسێنێتەوە. ئەگەر وانەکەی تێدا دەچی. گوێ بەم کەسانە مەدە دەڵێن باشترین لە نێو دەچی. ئەوەی لە نێو دەچێ لاوازتر ینە و، ئەوەی بە پێی زەروورەتە باشترین نیە. من قەت نەموتووە ژنان لە پیاوان باشترن، یان شایانی ئەوەن لە بەر رووح سوکیان نەمرن. رووح سووکی یان بەد خووی گوێیان پێ نادرێ: لەم جیهانەدا ژیان پێوەندی بەم شتانەوە نیە. لە جیهاندا جەخت لە سەر هێزەکانی دەمارگرژی دەکرێ. مانەوە دەمار گرژییە. ئەتۆ پێڵاوی چەرمی لە بەر دەکەی چونکە یەکێکی تر مانگای سەر بڕیوە و، کەوڵی کردوە. هەتا پیستەکەی بۆ پێڵاو بەکار بێنێ. ئەتۆ پاڵتۆی پێستی دەبەر دەکەی چونکە کەسێك سەدان حەیوانی کووشتوە هەتا پێستەکەیان بەکاربێنێ. ئەتۆ جگەری مریشك دەخۆی چونکە یەکێك سەری ئەو جووجەڵانەی بڕیوە کە ئازارێکیان نیە. ئەێستا ئەمەش راست نیە چونکە ئەوانیش ئازاریان بۆ شتی تر هەبووە: کرمیان خواردوە کە بێ ئاگا بەرەو کاهوو چوون بیخۆن. هەر زاڵمەی زەواڵێکی هەیە هەر یەکەی یەکی تری بۆ پەیدا دەبێ بی کوژێ یان پێستی لێبکاتەوە بۆ ئەوەی بۆ خۆی بمێنێتەوە: لە ئادەمیزادەوە بگرە هەتا ماسی. ماسییەکانیش یەکتری دەخۆن. گەورەکان گچکەکان دەخۆن. باڵندەکانیش مێشولەکان. هەتا ئەو جێگەیەی من ئاگام لێیە، تەنیا دارو گیا هیچ شتێك بە ددان هەڵنالووشن: لە ئاوو هەواو خۆر کەڵك وەردەگرن. بەلاّم رووەدا ئەوانیش ئاوو هەوا و خۆر لە یەکتری بدزن و، یەکتری بخنکێنن. ئایا بە ڕاستی پێویستە تۆ، تۆ کە بێ کوشتنی هیچ کەسێك دەژی خۆراك دەخۆی و خۆت گەرم دادەپۆشی دەگەڵ کارەساتی ئاوا ئاشنا بی.

*** *** ***

ئەمەش چیرۆکێکی تر. رۆژێك لە رۆژان کیژۆڵەیەکی چکۆلە هەبوو کە حەزی لە شکولاّت بوو. بەلاّم هەتا زورتر حەزی لێ بوو کەمتر دەیخوارد ، دەزانی بۆچی؟ چونکە پێشتر داوای هەرچەندەی کردبوو دابوویانێ. ئەمە لە کاتێك دا بوو لە ماڵێکی دا دەژیا کە ئاسمان لە هەموو پەنجەرەکانیەوە رێگەی ژووریی هەبوو، بەلاّم رۆژێکی لە ماڵێکدا لە خەو هەڵستا بێ ئاسمان و شکۆلات بوو. لە پەنجەرەکانیەوە کە بە بنی میچێکەوە نووسابوون و، وەك زیندان بە میل تەندراون بوون، تەنیا هاتووچۆی لاقەکان دەبینران. سەگەکانیش دەبیندران و، ئەمەش جێگەی شوکر بوو چونکە هەر نەبێ هەمو لەشیان دەبینرا. بەلاّم سەگەکان پەلیان هەڵدێنا و بە میلەکانیان هەڵدەمیزت، دایکی کچۆڵەکە بە گریانەوە دەیوت: " ئەی هاوار لێرە نا ! لێرە نا! " جیا لەمانەش دایکی هەمیشە دەگریا. بە زگە گەورەکەیەوە کە لە پێش بەندەکەش هاتبووە دەرێ و لە گەڵ کەسێکی قسەی دەکرد: " ئەتۆ لەمە خەراپترت بۆ هەڵنەدەبژێردرا ! " لێرەدا باوکی کچەکە، کە لە جێگەکەدا کەوتبوو بە پژمە پژمەوە، کە هەتا سنووری مەرگی دەبرد، ولاّمی دەدایەوە. باوکەکە بە روخسارێکی زەردو، چاوانی غەمین هەموو رۆژێ لە تەختەکەدا بە سەر دەبرد. بە حیسابی کچەکە تەواو بوونی شکۆلات هاوکات دەگەڵ نەخۆشی بوونی باوکی و ، کێشانەوەی شتەکان بۆ ئەم ماڵە — بە کورتی، هاوکات دەگەڵ بێ پارەیی — روویدابوو. بۆ ئەوەی بژێویان دابین بکەن دایکی کچەکە کارەکەری خانمۆڵەیەکی جوانی دەکرد، کە هەردووکیان بە " تۆ " یەکتریان بانگ دەکرد. پورێکی دەوڵەمەند بوو دایمە لیباسی دەگۆڕین. تەنانەت دەیگووت بۆ هەر دەستە لیباسێك ساکی تایبەتی هەیە و هەر ساکەش جووتە کەوشێکی تێدایە. ماڵەکەی بە سەر روبباردا زاڵ بوو و هەموو ئاسمانی شار لە پەنجەرکانیەوە رێگەی ژوورەوەیان هەبوو. بەم حاڵەشەوە خانمە جوانەکە لە ژیانی رازی نەبوو و، هەر بۆڵەو ناڵەی دەهات: دەیناڵاند ئەگەر کلاّوێکی لێ نەهاتبا. گازندەو گلەیی هەبوو ئەگەر کارەکەرەکەی ئیزنی یەك مانگەی وەردەگرت و دەچووە لادێ و زۆری پێ دەچوو. بەم جۆرە دایکی کچە چکۆڵەکە بوو بووە جێگری کارەکەرە سەرەڕۆکە: گشت رۆژێ لە کات ژمێر نۆ هەتا یەکی پاش نیوەڕۆ کاری نێو ماڵی بۆ دەکرد. هەرلە بەر ئەم کارە بوو لە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

مێردەکەی دوور دەکەوتەوە. کچەکەی دەگەڵ خۆی دەبـردە گەشـت و گـەڕان و دەیگـوت لـەوە باشـترە لـە لای پیاوێـك بـێ بۆرییەکانی هەوای کون بـووە. بـە پێیـان دەیـبرد. سـەفەرێکی درێـژ لـە کۆڵانـە بـێ کۆتاییـەکان. لـە بـەر خۆیـەوە دەیـوت ئەمجارەیان دەبێ لە گەڵ کامە بەدبەختی خـانمی نـوێ هـاو دەردی بکـا و پـێش لـە دەرگـەدان لـە بـەر خۆیـەوە دەیگـووت "بـە غـیرەت بـە! " لـە وڵامـی زەنگـی دەرگـادا دەنگێکـی بـێ حـاڵی گـوێ لێ دەبـوو و، پاشـان هـەنگاوی بـێ تاقـەت تـر لـە دەنگەکەی دەبیست. پاشـان دەرگەکـە دەکرایـەوە و لیبـاس خـەوێکی درێـژی سـپی جـاری واش هـەبوو ئاسمـانی و گۆشـتی وەدیار دەکەوت. کاتێ دەچوونە ژوور بە سەر فەرشـی جۆراوجـۆردا تێپـەڕ دەبـوون. پاشـان دایکـی کچـەکە، کچـەکەی وەك بەستەیەك لە سەر چرپایەك دادەنا و پێـی دەگـوت شـەیتانیان نـەکا و قسـان نـەکاو کـەس ئـازار نـەدا. ئـەو کاتـە دەچـووە ئاشپەزخانە خەریکی شتنی قاپەکان دەبوو. خانمەکەش لە سـەر مـۆبلێکی پـان دەبـۆوە و جگـەرەکـەی کـە بـە مۆدنەیـەکی دارەوە بوو دەیکێشا و، خەریکی خوێندنەوەی رۆژنامە دەبوو. بە رواڵەت هیچ کـارێکی نـەبوو. کچـە چـکۆڵەکە نەیـدەزانی بۆچی بۆ خۆی قاپەکان ناشوات و لە دایکی دەوێ بەم زگە گەورەیەوە قاپەکانی بۆ بشوات.

ئـەورۆژە ناڵـە نـاڵی خـانمی جـوان لـە سـەر پـارە بـوو. کـاتێ دایکـی کچـەکە قاپـەکانی دەشـت دەسـتی بـە پرتـەو، بۆڵـە کردبوو. کاتێ ژنەکە ژووری میوانی پاك دەکـردەوە درێـژەی بـە گلـەیی و گازنـدەکـەی دا. هـەر دەیگووتـەوە: " کچـەکە تـۆ دەزانی نایەوێت زۆرترم پێ بدا. " کـاتێ دایکـی کچـەکە وڵامـی دایـەوە:" ئەگـەر مـن پارەییـەکی وام هـەبا خـۆم لـە جێـی شاهزادەیەك دادەنا." تووڕە بوو وتی: " ئەمەندە ناکاتە پارە تاکسیەکەشم، ئەتۆ ناکرێ خۆت بێنیە ریـزی مـن! "دایکـی کچە کە سوور هەڵگەڕا و بە بیانووی خاوێن کردنەوەی فەرشەکە هاتە سەر چۆکان و سەری داخسـت. کچـەکە هەسـتی بـە ئازارێك لە گەرووی دا کـرد. دەیویسـت ئـەو فرمێسـکانەی چـاوانی دەبرژانـدەوە بسـڕێتەوە کـە سـەرنجی بـۆ لای هێنـدێك شتی زێرین کە لە بەر هەتاورا دەدرەوشانەوە راکشا: شیشەیەکی جێ شکولاتی پڕ لە شـکولاتٍ. بـەڵام شـکۆلاتی ئاسـایی نـا. شکۆلاتی زۆر گەورەتر لەو شکۆلاتانەی لە ڕۆژانی رابردووی ماڵی پڕ ئاسمـان لـە بـیری بـوو. ئازارەکـەی بـیر چـۆوەو دەمـی پڕ بوو لە ئاو کە تامی شکۆلاتی دەدا. دایکی زانی. چاوە مورەیەکی لێ کـرد هـەتا بزانـێ ئەگـەر داوا شـتێکی بکـا پەشـیمان دەبێتەوە! کچەکە زانی بە ئەدەبەوە سەیری میچی ژوورەکەی دەکـرد. هـەروا سـەیری میچـەکەی دەکـرد خانمـە جوانەکـە هەستاو چووە باڵکۆن و خەریکی لاواندنەوەی مووچی دەستی بوو! لە خوار ئەم باڵکۆنە باڵکۆنێکی گـەورەتری لێ بـوو. لـە سەر ئەو باڵکۆنـە دوو منـداڵی دەوڵەمەنـدی لێبـوون. کچـەکە ئەمـەی دەزانـی چـونکی جارێکیـان بینـی بـوونی و دەیزانـی دەوڵەمەندن چونکە جوان بوون. لەو جۆرە جوانیەی ئاغای دایکی هەیبوو. خانمەکـە خـەریکی لاواندنـەوەی دەسـتی بـوو چاوی بە کچەکان کەوت. روخساری گەشـایەوە و بـزەی هـاتێ. لێیـان چـووە برەوتـر: " سـڵاو کـۆترە جوانـەکانم، ئـەمڕۆ چۆنن؟ " پاشان وتی: " بوەستن! شتێکتان بۆ دێنم! " هاتەوە ژووری شوشـەی شـکۆلاتەکانی هـەڵگرت. سـەرەکەی لابـرد و بە لە سەرەخۆیی چووە باڵکۆن و شکۆلاتی بۆ خـوارەوە بارانـدن. شـکۆلاتی بـۆ داویشـتن و دەیگـوت: " شـکۆلات بـۆ کـۆترە جوانەکانم. شکۆلات بۆ کۆترە جوانەکانی من! " بەم جۆە زیاتر لە نیوەی شـیرنیەکەی بـۆ هاویشـتن. پاشـان شـکۆلاتەکانی لە سەر جێگەی خـۆی دانانـەوە. شـکۆلاتێکی هـەڵگرت و کاغـەزی زێرینـی لێکـردەوەو بـە لـە سـەرەخۆییەوە لـە کاتێـك دا خودا دەیزانی لە بیری چی دایە شکۆلاتەکەی نایە دەمیەوە. خواردی. کچەچکۆڵەکەش سەیری دەکرد.

لەو رۆژەوەیە شکۆلاتم بۆ ناخورێ. ئەگەر بیخۆم دەیهێنمەوە. هیوادارم تۆ شـکۆلاتت پـێ خـۆش بـێ، چـونکە دەمـەوێ دنیایەکت شکۆلات بۆ بکڕم. دەمەوێ سەر تا پێت لە شکۆلات بگرم. هـەتا لـە جێگـەی مـن، لـە جیـاتی هەسـتی رشانەوەو، ئەو زوڵمەی کە قەت لە بیرم ناچێ و بۆتە ڕق لە دڵما، شکۆلات بخۆی. تـۆ هـەروەها کـە دەگـەڵ دەمـار گـرژی ئاشـنا دەبـی تامی زوڵمیش دەچێژی: بۆ ئەمەش دەبێ خۆت ئامادە بکەی. باسیی ئەو زووڵمـە ناکـەم بـە مەبەسـتی خـواردنی مریشـك یان سەر بڕینی حەیوانێك بۆ پێستەکەی یـان کوشـتنی ژنێـك لـە مـەڕ تـەنبێ کردنـی دەیکـەن. مەبەسـتم ئـەو زووڵمەیـە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ئەوەی هەیەتی دەگەڵ ئەوەی نیەتی لێك جیا ناكاتەوە. زووڵمێك كە تامی ژار لە دەمدا بە جێ دێڵێ؛ لە ساتێكا دایكی زگ پڕ خەریكی خاوێن كردنەوەی فەرشێكی ترە. نازانم چۆن ئەم كێشەیە چارەسەر بكەم. ئەوانەی هەوڵیان دا ئەم كێشەیە چارەسەر بكەن تەنیا توانیان ئەوەی فەرش دەماڵێ بیگۆڕن. لە هەر نیزامێك دا لە دایك بی، لە سەر هەر ڕێبازێك بێ، هەمیشە كەسێك هەیە فەرشی یەكی تر دەماڵێ، هەمیشە كچێكی چكۆڵە هەیە لە بەر ئەوەی حەزی لە شكۆڵاتە سووكایەتی پێ دەكرێ. قەت ڕێبازو نیزامێك نادۆزیتەوە بتوانێ دڵی ئینسانەكان بگۆڕێ و ڕق لە دڵی لە نێو بەرێ. هەر كەسێكی پێی وتی: " لە لای ئێمە جۆرێكی ترە. " لە وەڵامی دا بڵێ: درۆزن. ئەمجا پێی بڵێ، پێت بسەلمێنێ لە وڵاتی وی دا خواردنی تایبەتی دەوڵەمەندو هەژار لێك جیا نین. زستان وەرزی تایبەت بە دەوڵەمەندە. ئەگەر دەوڵەمەند بی سەرما دەبێتە یاریەك ئەگەر پاڵتۆیەكی پێست بكڕی و خۆت گەرم داپۆشی و بچی بۆ خلیسكە بە ئیسكی. بە پێچەوانەوە ئەگەر هەژار بی. سەرما دەبێتە بەڵاو لە دیمەنی جوانی بەفری سپی بێزار دەبی. بچكۆلە بەرابەری تەنیا لەو جێگەیە هەیە كە تۆی لێی؛ وەك ئازادی. بەڵام ئایا بە ڕاستی پێویستە كە تۆ لە خزمەتی كەس دانی بێی و بەرەو رووی ئەم گشتە بێعەداڵەتیە ببیتەوە؟

*** *** ***

نازانم ئەمە چیرۆكە یان نا، بەڵام هەر چۆنێكی بێ بۆت دەگێرمەوە. ڕۆژو ڕۆژگارێكی كچۆڵەیەكی چكۆڵە هەبوو بڕوای بە داهاتوو هەبوو. هەر كەسێكیش دەیگەیشتێ دەرسی بڕوای بە داهاتوو فێر دەكرد و پەند و ئامۆژگاریان دەدایە كە داهاتوو باشترە. كاتێ قەشە پەیامی بارەگای خودای بە مژدە دێنا، هەر ئەمەی پەسند دەكرد. قوتابخانە فێری دەكرد كە بە شەریەت پێش دەكەوێ. لە قوتابخانە پێیان دەگوت بەشەر لە پێشدا لە ئەشكەوتەكان دا ژیاوەو، پاشان نیشتەجێی ماڵی ساردو سڕو بێ كوورە بوون و دواجار دەستیان وە خانوو بە " گەرمی نێوەندی " ڕاگەیشت. ئەوانیش وانەی داهاتوویان بە گوێدا دەخوێند. باوكی نموونەی مێژووی بۆ دێنایەوە هەتا پێی بسەلمێنێ كە ستەمكاران ئاخرەكەی ژێر دەكەون، ئەویش پێرەوی لەم بۆچونە دەكرد. كچەكە هەر زوو بڕوای بە قەشە نەما. ئەو داهاتووەی قەشەكان باسیان دەكرد مەرگ بوو. كچەكەش لەوە كە پاش مەرگی لە میوانخانەیەكی ڕازاوە بە ناوی بارەگای خواوەندی بژی كە نە گەرمای دەبوو نە سەرما بڕوای پێی نەبوو. بڕوای بە بۆچوونی قوتابخانەشی هەر بەم جۆرە لە بیر بردەوە. ئەویش لە زستانا دەست و لاقەكانی سەرمایان بردو بوون بە برین. بەڵێ كارێكی جوان بوو مرۆ لە ئەشكەوتەوە بگاتە ماڵی گەرمی نێوەندی؛ بەڵام ماڵی ئەوان گەرمی نێوەندی نەبوو. تەنیا دڵنیایەكی كوێر كوێرانەی كە باوكی هەیبوو پاراست بووی. باوكی پیاوێكی ئازاو، بوێربوو و، توونـد بوو. بیست ساڵ بوو دەگەڵ ستەمكارانی ڕەش پۆش شۆڕشی دەكرد و، هەر جارەی ئەشكەنجە و ئازاریان دەدا بە دلێری و سەر سەختیەوە دەیگووت: " داهاتوو هەر دێ. " ئەو كاتە كە شەڕ هەبوو. پێدەچوو كە ستەمكارانی ڕەش پۆش سەر دەكەون. بەڵام ئەو سەری ڕادەوەشاند بە ئازایەتی و خۆڕاگرییەوە دەیگوت: " داهاتوو هەر دێ. "

كچەكە لە مەڕ شەوێك لە شەوەكانی مانگی ژووئیە بڕوای بە قسەكانی باوكی هێنا. ئەو شەوە ستەمكارەكان وە دەرنرابون و پێدەچوو شەڕ تەواو بووبێ و ئاخرەكەی " سبەی " هات: بەڵام مانگی سیپتامبر كە هات ستەمكارەكان گەڕانەوە. ئەوان دەگەڵ ستەمكارانی نوێ كەبە ئاڵمانی دەدوان گەڕانەوە. شەڕەكە توونـدتر بوو. كچەكە هەستی كرد خیانەتی پێكراوە. داوای ڕوونكردنەوەی لە باوكی كرد. باوكی وەڵامی دایەوە، " داهاتوو دادێ. " و، كچەكەی بەمە ڕازی كرد كە داهاتوو ئەوەندە دوور نیە. چونكە تەنیا ئەوان چاوەڕوانی نین: هاوڕێكان لە ڕێدا بوون ئەرتەشێكی دۆست بە ناوی " هاوپەیمانەكان ". بەیانی ئەو ڕۆژە شاری كچەكە بە دەستی هێزی "هاوپەیمانەكان" بۆردوومان كرا. تەنانەت بۆمبێك لە بەر ماڵی ئەوان تەقیەوە. كچەكە سەری سوور مابوو. ئەگەر ئەوانە دۆستن بۆ كارێكی وا دەكەن؟ باوكی لە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ولأمدا وتی بە داخەوە دەبێ کارێکی وا بکەن ئەمە هیچ لە هاوپەیمانیەتیەکەیان کەم ناکاتەوە و، بۆ سەلماندنی ئەم قسەیە کچەکەی بردە لای دوو کەس لەوانەی بۆمبیان هاویشتبوو و لە زیندانی ستەمکارانەوە رایانکردبوو. باوکی بۆی روون کردەوەو، لە کچەی گەیاند دەبێ یارمەتی ئەمانە بدەن چونکە داهاتوو ئامانجی هاوبەشیانە. کچەکە قەناعەتی کرد. دەگەڵ باوکی کە لە بەر ئەوان مەترسی لە دار دانی خستبووە سەر خۆی حەشاریان دان و خواردنیان پێ دان و بە رێی لادێیەکی ئەمینیان کردن. پاشان کچەکە بە لە سەرەخۆیی چاوەڕێی ئەو ئەرتەشەی دەکرد، دەبوو داهاتوو دەگەڵ خۆیان بێنن. ئەو هێزە هەرنەدەگەیشت. حەوتوو، مانگەکان رابوردن دەگەڵ چاوەروانی دا ئینسانەکان لە ژێر ئەشکەنجەو بە بۆمبی ناپاڵم و گوللە باران کردن دا دەمردن و، ئەو دوارۆژە کە دەبوو بێ تەنیا خەو نەبێ چی تر نەبوو. باوکی کچەکە گیراو کەوتە بەر ئەشکەنجەو ئازار. کچەکە بۆ زیارەتی باوکی چووە زیندان، بەلأم نەیناسیەوە. روخساریان وا لێ کردبوو نەدەناسرایەوە. سەرەڕای ئەمەش لە زیندانیش دا بە کچەکەی دەگوت " داهاتوو دێ، داهاتوویەکی بێ سووکایەتی. " ئەو قسەی دوایی بۆیە کرد، ئەوەندەیان ئەشکەنجە کردبوو روخساری نەدەناسرایەوە. سەرەڕای ئەوەش دەنگێك سرنجی راکێشا. دەنگێك کە دەیگوت " داهاتوو هەر دێ، داهاتوویەك سووکایەتیتێدا نیە. "

ئاخرەکەی داهاتووی وەعدە پێدراو گەیشت. بەیانییەکی رۆژێك لە رۆژەکانی مانگی ئووت بوو. شەوی پێشتر شار بە خەست و خۆڵی بۆمباران کرا. پردەکان رووخابوون شەقام و جادەکان سەرو ژێر بوون و، حەشامەتێکی زۆرو بێ تاوان کوژرابوون. سەرەنجام کازیوەی بەیانی هاواری ناقووسەکانی کلیسا هاوپەیمانانی وەخۆ هێنایەوە. فریشتە یونیفۆرم دەبەرەکان، شادو بە بزەوە بە سەر فەرازی بەرەو پێش دەچوون. خەڵك بۆ بینینیان رایاندەکرد و دەچوونە پێش و گوڵ بارانیان دەکردن. هاواریان دەکرد و سوپاسیان دەکردن. هەمووان سوپاس و رێزیان ئاراستەی باوکی کچەکە دەکرد کە ئازاد بوو بوو. ئەویش روناکی ئیمان لە چاوانی دا دەدرەوشایەوە. پاشان نەفەرێك لێی نزیك بۆوە و پێی وت بە زوویی خۆی بە نێوەندی فەرماندەیی هاوپەیمانان بگەیەنێ، لەوێ روداوێکی ناخۆش روویدابوو. باوکی کچەکە بە راکردن بەرەو ئەوێ چوو لە رێگەدا لە بەر خۆیەوە دەیگوت دەبێ چی روویدابێ. ئەم رووداوە ناخۆشە دیمەنی پیاوێك بوو لە سەر زگ لە سەر چەمەن کەوتبوو نووڕ نووڕ دەگریا. تەمەنی سی ساڵ بوو. لە بەر پێشوازی لە هاورێیان بەرگی شینی دەبەر کردبوو و ، گوڵێکی سووری لە سینگی دابوو : گوڵێکی سووری کاغەزی. لە رووبەرووی ، یان باشترە بڵێین لە سەر سەری ، فرشتەیەکی یونیفۆرم دەبەر، رەشاش بە دەست، لاقەکانی لێك بلأو کردبوو وەستابوو. باوکی کچەکە داهاتەوەو، لە پیاوەکەی پرسی: " چت کردوە؟ " بەم پرسیارە، پیاوەکە لە بانگی گریانی داو تەنیا توانی بڵێ:

"دایە، دایە، دایە. " باوکی کچەکە داوای ئیزنی کرد کە دەگەڵ فەرماندەی هاوپەیمانەکان بدوێ. فەرماندەکە کە روخسارێکی مۆن و گرژ و سمێڵی نارنجی بوون هەر واکە شلاقەکەی رادەوەشاند ئیزنی پێدا بچێتە لای: " ئێوە لەو کەسانەن خۆتان بە نوێنەری میللەت دەزانن؟ " باوکی کچەکە ولأمی بەڵێی دایەوە. "کەواتە پێتان رادەگەیەنم میللەتی ئێوە بە دزی کردن پێشوازییان لە ئێمە کردوە. " باوکی کچەکە پرسی چی دزیوە فەرماندە شلاقەکەی راوەشاند: " کوڵێکی پڕ لە خواردن و ئەسناد. " باوکی کچە پرسی چ جۆرە ئەسنادێك. فەرماندە شلاقەکەی رادەوەشاند: " دەفتەرچەی خزمەتی خاوەنی کۆلە پشتیەکە. "

باوکی کچە پرسی دەفتەرچەکەی دۆزیوەتەوە.

فەرماندە شلاقەکەی راوەشاندەوەو وتی: " بەڵێ، بەلأم دڕاوە. "

باوکی کچە سەیری دەفتەرچەکەی کردو ویستی پەڕە دراوەکان پێکەوە نوسێنێتەوە. ئەدی خواردنەکەیان دۆزیوەتەوە؟ " خواردنەکەی خواردووە بەشی رۆژێك بوو." شریقەی شلاقەکە هات. باوکی کچە بە پێکەنینەوە ولأمی دایەوە، دیارە ئەم پیاوە کارێکی گەڵێ خراپی کردوە. پێی وت نوێنەری خەڵك دەفتەرچەکەی لێ وەردەگرێتەوە و داوای

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

لێدەکرێ زیانەکە بژمێرێ. شریقەی شلاقەکە هاتەوە. فەرماندە وتی لە ئەرتەشی ئینگلیزدا دزەکان گوللە باران دەکرێن و نوێنەری خەڵکیش بڕواو لە بەر چاوان ون بێ! دزەکە هەروا دەگریا و دەموچاوی لە نێو شینایییەکە نابوو. " دایکە، دایکە " فریشتەی یۆنیفۆرم دەبەر هەروا لەسەر سەری ڕاوەستابوو. لاقی کورت و تووکن بوون. ڕەشاشەکەی دە گەردنی گرت. کاتێ لەوێ دوور کەوتنەوە کچەکە گوێی لە دەنگە تەقەیەك بوو. دەنگی تووندی زامنی تفەنگ.

کچەکە قەت نەیزانی دزەکەیان سزا دا یان نا، بەڵام لەو ڕۆژە بە دواوە سەبارەت بە وشەی داهاتوو ڕەش بین بوو. هەروەها چونکە رووحی وشەی داهاتووی دەگەڵ وشەی هاوپەیمانان لێك گرێدابوو لەوانیش بێزار بوو. پاش ئەرتەشی ئینگلیز، ئەرتەشی ئەمریکا هات. گشت لا دەیانگوت ئەرتەشی ئەمریکا یەك ڕەنگ و باشترن لە ئینگلیزیەکان و، کچەکە هیوادار بوو ئەم قسەیە راست بێ، بە تایبەتی کە ئەمریکاییەکان هەمیشە قاقاو پێکەنینیان لە سەر زاران بوو. بەڵام هەر زوو هەستی کرد ئەوانیش بە قاقاکانیان دەیانەوێ زوڵم بکەن و ببنە ئاغا: داهاتوو بوو بە ترسێکی نوێ. لە بری ئەوە برسییەتی هەروا لە جێگەی خۆی بوو. بۆ تێر کردنی زگ ژمارەیەك لە ژنەکان لەش فرۆشیان دەکردو هێندێکیشیان جل و بەرگی ئاغا نوێیەکانیان دەشۆرد. پشت بان و بەر هەیوانەکان پڕ بوون لە یۆنیفۆرم و ژێر شاروال و گۆرەوی شۆراو کە هەڵخرابوون. هەر کەسێکی زۆرتری شۆردبا نانی زۆرتری دەخوارد. شەش جووت گۆرەوی نانێك، سێ بلووز، قووتوویەك گۆشت و قووتوویەك لووبیا؛ یەك دەست یونیفۆرم دوو قووتوو گۆشت. باوکی کچەکە ئیزنی بە کچ و ژنەکەی نەدەدا دەست لەو جل و بەرگە چڵکنانە بدەن. هەر دەیگوت چاك یان خراپ داهاتوو دەستی پێکردەوە و، دەبێ بە سەر بەرزییەوە بەرگری لێ بکەین. بۆ سەلماندنی ئەم قسەیە، هاوپەیمانەکانی بانگ هێشتن کرد، بگرە جیرەی خۆراکی کە وەریگرتبوو دەیدانێ. شەوێکی وتارێکی دوورو درێژی لە بیرەوەری یارمەتیبە هاوپەیمانان کە لە دەستی ستەمکاران رایانکردبوو خوێندەوە. ئەم خووتبەیە بە شانازی ئەو داهاتووە بوو کە هی هەمووان بوو، ساعەتی دەستی زێری پێشکەش بە هاوپەیمانان کرد. هاوپەیمانەکان سەعاتەکەیان لێ وەرگرت و لە بری جل و بەرگی نەشۆراویان پێشکەش کرد! کچەکە دڵگیر بوو. بەڵام برسیەتیی پڕە لە دڵە خورپەیی حەیوانی: چەند ڕۆژ دواتر، بە دزی باوکی ویستی جل و بەرگی چڵکن بشوا. دوو کیسەیان پێ دا. کیسەیەك پڕ لە جل و بەرگی چڵکن و کیسەیەك پڕ لە خواردن. سەری کیسەی خواردن بە پەلە کرایەوە: سێ قووتوو لوبیای کولاو ، دوو نان بەستەیەك بادام و قاپێك بەستەنی . پاشان کیسەی جل و بەرگی چڵکن کرایەوە . کاتێ کچە لە تەشتی کردن لە بەر توورەییان سوور هەڵکەڕا. کیسەکە پڕ بوو لە ژێر شاڵواری چڵکن.

لە کاتی شووشتنی ژێر شاڵواری چڵکن دا بوو هەستی کرد داهاتوو هێشتا نەهاتووە. هەمیشە بە وەعدەو بەڵێنی دەیانخافڵاندن: ریزێك فریوو، سووکایەتی پێ کردن کەبە دڵدانەوە و خۆشەویستی درۆ و پێشکەشی ناقابیل داپۆشرابوون. بچکۆڵە تۆ بڵێی دوارۆژی من بۆ تۆ بگاتە رێ؟ سەدان و هەزاران ساڵ خەڵك بە هیوای دوارۆژ منداڵیان دەبێ و هیوادارن منداڵەکانیان دوارۆژێکی روناکتریان ببێ. ئەو دوارۆژەش ئاخرەکە هەر دەبێتە گەرمی نێوەندی. دیارە کاتێ لە سەرمان هەڵدەلەرزی گەرمی نێوەندی شتێکی باشە. بەڵام بێ شك بەختەوەریت بە دیاری بۆ ناهێنی و پارێزگاری لە کەرامەتت ناکا. بە بوونی گەرمی نێوەندی دەبێ زۆرە مللی و کلاو لە سەرنانەکان تەحەموول بکەی و داهاتووش وەك درۆیەك لە جێی خۆی دەبێ. پێشتر پێم وتی هیچ شتێك خراپتر نیە لە نەبوون. وتم نابێ لە ئازار بترسی، لە مەرگیش هەروا؛ لە بەر ئەوەی کاتێ کەسێك دەمرێ واتە لە دایك بووە و، پێم وتی رەنجی لە دایك بوون؛ باشترە لە بێدەنگی و نەبوون. بەڵام بچکۆڵە ئەمانەی بۆم باس کردی راستن؟ بەڵام ئەمە راستە تۆ بە هۆی بۆمباران یان تەقینی گوللەی سەربازێك کە لە بەر برسییەتی بەشە خواردنەکەت دزیوە بکوژرێی؟ هەتا گەورەتر دەبی من زۆرتر دەترسم. ئەو هیواداری و دڵنیا بوونە پڕ سەروەریەی کە بە هۆی زانینی راستیەك لە نێو راستیەکاندا هەمبوو

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ورده ورده لـه دەسـتم داوه. هـەموو رۆژێ ئەسـیری شـك و دوو دڵییـەكی زۆرتـر دەبم. دوودڵیـەك كـە لـە نێـو رووحمـدا شـەپۆلان دەدا و شـەپۆلەكانی كـەنارەكانی بوونـت تـەڕ دەكـەن و پاشـان پاشەكشـە دەكـەن و كـەف و كـوڵ دەمێنێتـەوە. نامەوێ نائومێدت بكەم، بڕوام پێ بكە، نامەوێ بە لە دایك نەبوون هانت بدەم! تەنیا دەمەوێ بەرپرسـایەتیەكانم بـە تـۆ نیشان بدەم بتكەمە شەریكی وان. هێشتا ماوەی بیر كردنەوە و پێداچوونەوە بە بیرەكانـت مـاوە. منـیش بـە نـۆرەی خـۆم چ شەپۆلەكان بەرز بن و چ كورت ئامـادەگیم هەیـە. بـەڵام تـۆ؟ پێشـتر پرسـم پـێ كـردی ئامـادەی ژنێـك ببینـی بـە سـەر گوڵەكانی ماگنولیادا دەدرێ، ئامادەی بـارانی شـكۆلات بـە سـەر كەسـانێك دا ببـارێ كـە پیویسـتیان پـێ نیـە. ئێسـتا لـە تـۆ دەپرسم ئامادەی ژێـر شـاڵواری چـڵكنی خـەڵكی تـر بشـۆری و بشـزانی داهـاتوو هـەر دوێنێیـە — ئـەتۆ لـە شـوێنێكی هـەر دوێنییەكت داهاتوویەكە و هەر داهاتوویەكت رۆژێك سەركەوتن. ئەتۆ ئێسـتاش ئاگـاداری خـراپترین راسـتیەكان نـەبووی؛ دنیا دەگۆڕێ بەڵام وەك رابردوو دەمێنێتەوە.

*** *** ***

لـە تەمـەنی دە حەوتوویـدا زۆر زوو گـەورە دەبـی. پـازدە رۆژ لەمەوبـەر درێـژیت سـێ سـانتیمیتر نـەدەبووو، كێشـت نەدەگەیشـتە چـوار گـرەم. ئێسـتا شـەش سـانتیمیتر دەبـیو كێشـت هەشـت گرەمـە. كـامڵ بـووی. لـە ماسـییە چـكۆلەكەی پێشوو تەنیا شتێك بۆت ماوەتەوە كرداری هەناسـە كێشـان لـە رێگـەی ئاوەوەیـە. ئـاو بـە هـۆی ریپـەكانت بـۆ نێـو لەشـەت دەبەیو، بۆ دەرەوەی دەنیریتەوە. كرکرەكانت بوون بە ئێسقانو ئێسقان بەنـدی جەسـتەت شـكڵی گرتـوە. ددانـەكانت لـە پێشـەوەوە پێكـەوە دەنووسـێنو، دەڵـێن لـەم حاڵەتـەدا، جەسـتەت وەك پـاڵتۆ لـە پێشـەوەڕا بـە قۆپچـە دادەخـرێ هـەتا گـەورەتر ببـی پێسـتت تەنگەبـەرتر دەبـێو، وای لێ دێ هەسـت بـە نارەحـەتی دەكـەی، دەجـوڵێی، دەسـتو چـاوەكانت یەكەمین جولەكانیان دەكەن. ئەژنۆكانت لێرەو لەوێ دەدەی. من چاوەڕوانی ئەمەم. یەكـەمین لێـدانت هیمایەكـە، هیمـای رەزامەندی. لە بیرتە پێم وتی منیش ئەم كارەم كردو ، لە دایكم گەیاند چیتر ئـەم دەرمانـە تاڵەی نەخواتـەوە. ئـەویش دەرمانەكەی رشت. ئەم خولی چاوەڕوانییە دەگەڵ هەڵدانی تۆ پێوەندییەكی پێچەوانەی هەیـە: هەرچـەندە ئـەم خولـە لـە سـەرەخۆتر تێپـەڕێ، چاكتر هەڵـدەدەی. ئەمـە دەمخاتـە بـیری ئەرتەشـی هاوپەیمانـەكان كـە قـەت نەگەیشـتنێ. خـەتای ئەوەیە ناجووڵێم. دوو حەوتووی رەبەقە لە سەر جێگە كەوتووم؛ ئـەم ماوەیـەش كـەم نیـە. ئـەدی ئـەو ژنانـەی حـەوتو هەشت حەوتوو لـە جێگـەدا دەكـەون دەبـێ چیبكەن؟ ژنـن یـان ئـامێری زاوزێ؟ تـەنیا شـتێك كـە سـووكنایم پێدەداهـەر ئەمەیە. ئیدی ئەو ئازارە ناخۆشەی دەتگووت چەقۆم لە لاكەلەكەی دەدەن نەماوەو چیتر هەسـت بـە رشـانەوەش ناكـەم. لاقەكانم نیشتونەوەو، ئاوسانیان نەماوە. بەڵام تووشی جۆرە نیگەرانیو داماوییـەك بـووم. چـۆن تووشـی بـووم؟ لەوانەیـە هـۆی بێكـاریو بێتاقـەتی بـێ. قـەت نەمـدەزانی بێكـاری چـیەو، بـێ تاقـەتی لـە كـاری نـە دەكـردم. بـەبێ ئۆقرەییـەوە چاوەڕوانی ئـەم دوو رۆژەم كـە ماومـە. ئـەم دوو رۆژە بـە دوو سـاڵ دەبـێ. ئـەم بەیانیـە دەگـەڵت بەشـەڕ هـاتم. دڵـت لـێم هێشاوە. شێت بووبووم. پێم وتـی منـیش مـافم هەیـەو كـەس یـش تەنانـەت تـۆش حـەقت نیـە مـافم وەبەرچـاو نـەگری. بەسەرم دا قیژاندی كە ماندوو بوومو، هێزو توانـام نـەماوە. گوێـت لێیـە؟ كاتـێ چـاوەكانت لەسـەر یـەك دادەنێـی هەسـت دەكەم حەز ناكەی گوێ بۆ قسەكانم بگری و، لە جۆرە بێئاگاییەك دا دەژی. لـە خـەو هەڵسـتە، ناتـەوێ هەڵسـتی؟ كەواتـە وەرە ئێرە وەرە لای من. سەر چكۆلەكەت وەسـەر باڵنجە نازەنینەكـە نـێ. بـا لـەلای یـەكتری بنـوین مـن و تـۆ،. . . كەسـی دیكە دەگەڵمان نانوێ.

ئەو هات. پێم وا نەبوو دێ. شەو بـوو. كلیلەكـە لـە كـونی دەرگاكـەدا سـووڕا پـێم وابـوو هاوڕێیەكەمـە. هـەموو شـەوێ پێش نان خـواردن دێتـە لام. سـڵاوم لێ كـرد دڵنیـا بـووم بـە هەناسـەبڕكێو بەسـتەیەك بـە دەسـتیەوە وە ژوور دەكـەوێو دەڵـێ بم بـووره ـ بەپەلـەم ـ هێنـدێك گۆشـت. سـارد ـ میـوە ـ بـۆم هێناوی بـەیانی ـ دەتبینـم. بـەڵام ئـەو بـوو. لەسـەر

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پەنجەی پێ دەهات. وەرسووڕامەوە لەوێ بوو، دەمو چاوی تێك نابووو، دەستە گوڵێکی بە دەستەوە بوو. لەپێش دا وام زانی کەسێك قەمپاڵی لە زگم گرت ئازارەکەی وەك ئازارەکانی پێشوو نەدەچوو. دەتگوت لێی ترساوی، مستو پێلاقەت لێ دەدام بۆ ئەوی لە پشت دڵو ریخۆڵەکانم حەشارت دەم. هەناسەم گیراو بایەکی سارد بە لەشم دا هات. ئەتۆش هەستت پێکرد؟ ئەتۆش ئازارت پێ گەیشت؟ بە بێ دەنگی بە دەمو چاوێکی مۆنەوە دەستە گوڵەکەی بە دەستەوە بوو لە جێی خۆی راوەستا. بێزم لە قەلافەتو گوڵەکانی بۆوە. بۆچی وەك دزەکان هاتبووە سەر سەرم راوەستابوو؟ بۆ نەیدەزانی نابێ ژنی زگ پڕ بترسێنێ؟

پرسیم: "چیت دەوێ؟" بە سوکی گوڵەکانی لەسەر تەختەکە دانا. بێ دواکەوتن وتم گوڵ دانان لە سەر تەخت شوومی باش نیەو گوڵی لە سەر قەبری مردوان دادەنێن. رەنگی گوڵەکان زەرد بوون. دڵنیا بووم پێش لە هاتنی کڕێبوونیو بە بێ هیچ هەستو بیرلێکردنەوەیەك هێنابوونی. بەبێدەنگی وەستا بوو. سێبەرە رەشو بەرزەکەی کەوتبووە سەر دیواری سپی. بەلام سەیری نەدەکردم؟ سەیری وێنەی سەر دیوارەکەی دەکرد. ئەو وێنەیەی تۆی لە تەمەنی دوو مانگیدا پیشان دەدا، دیارە چل کەرەت گەورەتر. دەتگوت ناتوانێ چاو لەسەر چاوانت هەلگرێ. هەتا زۆرتر سەیری دەکردی سەری زۆرتر دەچووە نێو شانەکانی. ئاخرەکەی سەری خستە سەر دەستەکانیو دەستی کرد بە گریان. لە پێشدا گریانەکە سەبرو بێدەنگ بوو، بەلام پاشان لە بانگی گریانی دا. لە تەنیشت تەختەکە چۆکی دادان. تەختەکەی دەجوولاند. پێم وابوو ئەو جوولانە ئازارت دەدا. پێم گوت: "تەختەکەی دەجوولێنی، منداڵەکە ئازاری پێدەگات." سەری هەلبڕیو چاوانی بە دەسرە سڕی. پاشان لە سەرچرپایەکە دانیشت. ئەو چرپایەی لە ژێر وێنەکەتە. لەوە کە تۆی لە تەنیشت خۆی دەدی سەری سوور مابوو. ئەتۆ بە مژۆڵی بێ جووڵەو ئەویش بە رەشکێنەی چاوانی کە هەڵدەلەرزینو رەزامەندیان پێوە دیار نەبوو. پاشان زمانی کرایەوە. "منداڵەکە هی منیشە."

لە تووڕەییان هەڵدەلەرزیم. برێك راست بوومەوە. بە سەرم دا ڤیژاند کە، ئەتۆ نە هی منی نە هی ئەو: ئەتۆ هی خۆتی. بە سەریدا رووخامو پێم وت واز لەو گاڵتەجارییەی بێنێ بەناوی ئەوین لە فیلمەکاندا پیشان دەدرێ. پێم وت من لەمانە بێزارم، دوکتور پێی وتووم ئارام بمو لە ئیسراحەت دا بم.

نازانم بۆ هاتبووە لام؟ بۆ ئەوەی تۆ بێ کێشە لە نێو بەرێو پارەی لە باربردنەکە بدا؟ چەند جار گوڵەکانم لە مێزەکەدا. ئەوەندەم لە مێزەکە راکێشان هەتا پەڕەکانیان پڕشو بلاو بوون. کاتێ سەرم کەوتەوە سەر سەرینەکە، بەرگەکانی خەوی بەرم شەتاڵی ئارەقە بووبوونو پێمەوە نووسابوون. ئازارو ژانی زگم ئەوەندە زۆر بوو خۆم پێ ڕا نەدەگیرا. بەلام باوکت لە جێگەی خۆی نەجوولا. تەنیا سەری داخستو لە بنەوە ورتە ورتێکی لێ هات: "چەندە دڵ رەقی! بۆ ئاوا خراپی!" پاشان خووتبەیەکی دوورو درێژی دەست پێکرد. کەمن بە هەڵەدا چووم. تۆ هی هەردووکمانی، ئەویش ئەم ماوەیە زۆر لە بیرت دا بووەو، تووشی رەنجو ئازار بووە. بریاری منی لە بەر پاراستنی تۆ بە کارێك ژیرانە داناوە، منداڵ نابێ فرێ بدرێ، لە بەر ئەوەی منداڵە، منداڵەو زبڵ نیەو، لەم شتە قۆڕانە. قسەم پێ بڕی. بە تووڕەیییەوە پێم وت: "منداڵەکە خۆ لە دڵی تۆدا نیە، ئەتۆ ناچار نی نۆ مانگی تەواو لە زگی خۆت دا هەڵیگری!"
دەمی کرایەوەو بە سەر سووڕماویەوە وتی: "پێم وابوو منداڵەکەت گەرەکەو بە لە دایك بوونی گەلێ شاد دەبی."

لەو دەمەی دا شتێك روویدا کە هۆیەکەی نازانم: "لە خۆڕا دەستم کرد بە گریان. دەزانی هەتا ئەو کاتەی نەگریابووەو، نەمدەویست بگریم. چونکە گریان بێنرخو ناشیرینی دەکردم. بەلام هەرچەندە هەوڵم دەدا فرمێسك لە چاوانم نەیەنە خوار خێراتر هەڵدەرژان. ویستم جگەرەیەك پێ بکەم فرمێسکەکانم نەیانهێشت. باوکت هەڵستاو هاتە لام. دەستی بە سەرم دا هێناو لاواندمیەوە. پاشان بە ئەسپایی وتی: "قاوەت بۆ دروست بکەم."و چووە ئاشپەزخانە. کاتێ گەڕایەوە بەسەر خۆمدا زاڵ بووبوومەوە. فینجانی قاوەکەی وەك ئەوەی زێڕی بەدەستەوە بێ هێنای. قاوەکەم

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

خورادەوە. پاشان چاوەڕێی بووم بڕوا؛ بەڵام نەڕۆیشت. لێی پرسیم چیم پێ خۆشە بیخۆم. وەبیرم هاتەوە هاوڕێکەم بە پێچەوانەی هەموو شەوێك ئەمشۆ نەهاتۆتە سەردانم – هەستم کرد هاوڕێیەکەم باوکتی ناردوە ـ رقم لێ هەڵستا. بە گەشتی رقم لە هەموو ئەو کەسانەیە پێیان وایە بە یاسا چاپ کراوە راستو چەوتەکانیان یارمەتی خەڵکی دەدەن. مریم، عیسا، یۆسف. بۆ چی یۆسف؟ مریەم زۆر باش بوو بە خۆیو منداڵەکەیەوە. تەنیا شتێکی لە دروستکردنی چیرۆکی ئەو پیاوە دا قبووڵ دەکرێ: "ئەفسانەیەکی بەشکۆی تۆوێك بوو، بێ یەك گرتن دەگەڵ تۆوێکی تر. ئەگەر وایە ئەدی یۆسف چی دەکرد. تایبەت مەندی چی بوو؟ راکێشانی ولاغێك کە نەیدەویست بڕوا؟ بڕینی پەتی نێوك و دڵنیا بوون لە هاتنە خواری ئاوەڵ منداڵ؟ یان پاراستنی ئابڕووی ژنێکی بێ مێرد کە زگی پڕ بووبوو؟ باوکت لە سەر عەردی پان بوو بۆوەو، گوڵە هەڵوەریوەکانی کۆ دەکردنەوە. تۆزقاڵێك خۆشەویستیو دڵسۆزیم بەرامبەری لە خۆم دا هەست پێ نەدەکرد. بە هاتنە ژوورەوەی ئەو هاوسەنگییەی لە نێوانمان دا پێك هاتبوو تێك چوو. لە نێوان منو تۆدا واتا دروست بووبوو. تێدەگەی دەڵێم چی؟ غەریبەیەك هاتبوە نێو ژیانی تایبەتی منو تۆوە. وەك مووبلێك پێویستیت پێ نیەو، بەڵام بوونی جێگە داگیر دەکاو لە سووچێکی هەڵدەنگوێو دەتخاتە سەر عەرز. لەوانەیە ئەگەر هەر لە سەرەتاوە دەگەڵمان با بوونی شتێکی ئاساییو تەنانەت پێویستیش با. بەڵام ئێستا وە کەسێك دەچی سەر بەر دەداتەوەو دەچێتە رێستورانو بێ ئەوەی لێیان گێڕابێتەوە دەێتە سەر مێزی کەسێکیتر دادەنیشێ. زۆر ناخۆشە. پێم خۆش بوو پێی بڵێم: " تکات لێدەکەم هەستە بڕۆ. ئێمە پێویستمان بە تۆ نیە. نە بە تۆ، نە بە یۆسف. نە بە خودا. باوکمان ناوێ، مێردمان ناوێ، ئەتۆ زیادی!" بەڵام نەمدەتوانی. وەك ئەو کەسەی کە ناتوانێ ئەوەی بێپرس هاتۆتە سەر مێزەکەی دەنگ بدا. لەوانەیە ئەمە لە بەر ئەوە بووبێ هەستی بەزەییم بەرامبەری بووبێ. هەستێك کە وردە وردە دەبوو بە لێك تێگەیشتن. سەرەڕای هەموو خراپیەکان ئەویش ئازاری بەم رووداوە دەکێشا. خودا دەزانێ هاتنی بۆ ئێرە بەم دەستە گوڵە زەردە ناشیرینەوە چەندە بۆی بە گران تەواو بووە: لەوانەیە ماوەیەکی زۆر لەگەڵ خۆی لە کیشەدا بووبێ بێت یان نەیەت هەتا خۆی قانیع کردوە بێتە ئێرە. کەس بێ نوتفە لە دایك نابێ. دڵۆپە رووناکییەك کە رێگای هێلکەدانی دۆزیبۆوە هی ئەو نەبوو. نیوەی بوونت هی ئەو بوو. ئەوەی لە بیرم کردوە پێت بڵێم ئەوەیە ئەو نرخە بۆ تەنیا یاسایەك کە کەس پەسندی نەدەکرد دابوومان: ژن و پیاوێك یەکتری دەناسن، یەکتریان بە دڵ دەبێ، یەکتریان دەوێ، ئاشقی یەکتری دەبن و، پاش ماوەیەك یەکتریان خۆش ناوێ. ئیدی یەکتریان گەرەك نیە و، خۆزگە دەخوازن دەگەڵ یەکتر ئاشنا نەبایەن. ئەوەی بە دوایا دەگەرام دۆزیبوومەوە، منداڵ: لە نێوان پیاو و ژنێك دا.ئەوەی ناوی نراوە ئەوین، وەك بەهار و پاییزە. کاتێ ئەوین دەردەکەوێ وەك بەهارە کە بە گوڵ و گوڵزار دەست پێ دەکا، کاتێ تەواو دەبێ وەك پاییزە کە جیا لە پووشو پەڵاشو گەڵای زەرد چیتر بە جێ ناهێڵێ.

ئیزنم پێ دا نانی شەوم بۆ ئامادە بکا. ئیزنم پێ دا شوشەی شامپاینەکە لە گەڵ خۆی هێنابووی سەرەکەی بکاتەوە (کاتی هاتنە ژوور شوشەکەی لە کوێ شاردبۆوە؟) هێشتم ئاو بە خۆی دا بکا. لە حەمام دا فیکەی لێدەداو گۆرانی دەوت، دەتوت هەموو شتێکی نێوانمان کۆتایی هاتوە. ئیزنم پێدا لێرە لە جێگەکەم دا بخەوێ. بەڵام ئەمرۆ بەیانی، کاتێ رۆیشت، شەرمم کرد. هەستم کرد بڕیارەکەم شکاندوە و خیانەتم پێ کردوی. خۆزگە قەت نەدەهاتەوە ئێرە.

*** *** ***

پیاسە لە شەقام پاش ئەم هەموو مانەوە لە جێگەدا! شنەی با کە لە سەرو چاوی دەدام دەگەڵ تیشکی خۆر کە لە چاوانم چەقیبوو! هاتو چۆی خەڵك ئەوەندە ژیانیان لا گرینگ بوو! ئەگەر عیادەی دوکتور دوور نەبا بە پێیان دەچووم و لە رێگەدا لە بەر خۆمەوە گۆرانیم دەوتن. بە بێ مەیلی بانگی تاکسیم کرد. لێخوری تاکسییەکە شعووری نەبوو، جگەرە بۆن ناخۆشەکەی بە لای لێویەوە بوو فرێی بدا. دڵم لە ژێلا دەهات و خەریك بوو تێك دەچووم.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ئەوەندەش خراپ لێی دەخوری هەموو جارێ کە ستۆپی دەکرد بە پێشەوەی دادەدام. هەرکە تاکسییەکە بە رێ کەوت توشی دلهێشە و ئازار بووم و، شادی و خۆشی چەند سات لەمەو بەر بوو بەو حالەتی تووڕەیی جاران کە گەیشتمە عیادەی دوکتور توشی دە پازدە ژنی زگ پڕ بووم کاتێ بەر دەستی دوکتور داوای لێ کردم چاوەروان بم ئەوەندەی تریش توڕە بووم. حەزم نەدەکرد دەگەڵ ئەو ژنە زگ هەڵمساوانە لە هۆدەیەك دا دانیشم: لایەنی لێك چونمان نەبوو. بگرە زگیشم چوکەتر بوو. هەر دیار نەبوو کە زگم هەیە. ئاخرەکەی چومە ژوری دوکتور. جل و بەرگەکانم دانا و لە سەر تەختی معاینە راکشام. دوکتور بە سەری پەنجە بە دوات دا دەگەرا و عەزابی دەدام. ئاخرەکەی دەستەوانە لاستیکیەکەی دانا و، بە دەنگێکی کز وتی: ((بە راستی ئەم منداڵەت گەرەکە؟)) بڕوام نەدەکرد. لە وڵام دا وتم: ((بەڵێ، بۆ چی؟))

((چونکە زۆربەتان دەڵێن کاتێ پێیان خۆش بووە منداڵیان ببێ عاقڵیان نەبووە. بەڵام ئیستا راستیەکەی ئەوەی نایانەوێت. هەر بۆیە بە بێ دوو دڵی هەر چی لە دەستیان بێ دەیکەن بۆوەی منداڵەکەیان لە دایك نەبێ.)) رەنجام. بۆ قسە کردن لە دەگەڵ دوکتوری دەرونی نەهاتوومە ئێرە بەڵکوو هاتوومە ئێرە بزانم تەندروستی منداڵەکەم چۆنە. شێوەی قسە کردنی گۆرا و، بە ئەدەبەوە وتی هێندێك کەم و کوریی هەیە بەڵام بە چاکی نازانێ ئەم کەم و کۆڕیانە چین. وتی سلامەتی کۆرپەکە زۆر باشە و لە جێگەی سروشتی خۆیەتی. بە بڕوای وی گەشەی کۆرپەڵەکە لەو پەڕی سروشتی بوونی خۆی دایە. بەڵام وا دیار بوو شتێك هەیە. منداڵدانم باش نەبوو، زۆر حەساس بوو. دوکتور وتی بۆم دانابووی نەجوڵێی ئەمەت وەبەر چاو گرتوە، وتم بەڵێ. وتی هەر وەك بۆم دانابووی جگەرە و ئالکۆلت بە کار نەهێناوە، وتم بە کارم نەهێناوە. وتی کاری قورست نەکردوە. وتم نا. وتی نزیکایەتی کەست نەکردوە. وتم بەو زوانە نا. هەر واش بوو.

ئەتۆ دەزانی: ئەو شەوەی سەرەڕای ئەوەی باوکت زۆری داوا کرد ئیزنم پێ نەدا لێم نزیك ببێتەوە. دوکتور کەوتە شکەوە وتی: ((نیگەرانی هیچ هەی؟)) وتم بەڵێ، وتی: ((دڵ رەنجانت هەبووە؟)) وتم بەڵێ. بەڵام لێی نەپرسیم چ شتێك ئازارم دەدا و نیگەرانی چیم؟ پاشان ڕای خۆی پێ وتم. ئالۆزی و نیگەرانی ئازاری دەروونی کە تووشی ژنی زگ پر دەبێ زیاتر لە ماندوو بوونی جەستە زیان بە ژنەکە دەگەیەنێ و هێلکە دان تووشی وێك هاتنەوەیەکی زۆر دەکا، بەم جۆرە ژیانی کۆرپەڵەکە دەکەوێتە مەترسیەوە. لە بیرمان نەچێ منداڵدان پێوەندی بە رژێنی هایۆفیزەوە هەیە و هەر شتێك ببێتە هۆی هاندانی رژاندانی کار دەکاتە سەر ئامێری زاوزێ. زۆر تووره بوون، کێشەیەکی دەروونی، رووداوێکی چاوەروان نەکراو دەبنە هۆی ئەوە کۆرپەڵە لە دیواری منداڵدان جیا بێتەوە و بیکوژێ. لەمە بەدواوە دەبێ بەرگری لە ئالۆزی و بیر کردنەوەی بێ جێ بکەین. ئارامی، بێدەنگی و، لە سەرە خۆیی تەنیا نووسخەیەك بوو بۆی نووسیم. پێم وت: ((دوکتور رێنوێنیەکەت وەك ئەوە وایە لەمنت گەرەك بێ رەنگی چاوانم بگۆرم. سروشتم ئیزنم پێ نادا لە سەر خۆ بم.))

بە ساردی و بێ دەروەستیەوە وڵامی دامەوە: ((ئەمە پەیوەندی بە خۆتەوە هەیە هەوڵ بدە هێندێك قەڵەو ببیەوە.)) پاشان هێندێك دەرمانی وێك هاتنەوەی ماسوولکەی بۆ نووسیم و پێی وتم ئەگەر پەڵە خوێنێکم دی زوو بێمەوە لای.

دەترسم. لێت تووڕەم. پێت وایە من چیم؟ سندووقم؟ قووتووم؟ خودایە گیان من ژنم، مرۆڤم. ناتونم پێچ و مۆرەکانی مێشکم شل و توند بکەم و، پێش بە بیر کردنەوەیان بگرم. ناتوانم خەتی سوور بە سەر هەستم دابێنم و دژی بشێوییەکانی ڕاوەستمەوە. ناتوانم لە بەرامبەر تووڕەیی و شادی و ئازار دا بێ هەڵوێست بم. لە بەرامبەر زۆر شت دا دژ کردەوە نیشان دەدەم. سەرم سوور دەمێنێ، نارەحەت دەبم. تەنانەت ئەگەر بش توانم ئەم گۆران کاریانە لە خۆما

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پێك بێنم ئەم كارە ناكەم. نامەوێ و ببمە ماشێنی ئینسان دروست كردن! بچكۆلە! تۆ چەندە پڕ ئیدیعای. یەكەم جار جەستت داگیر كردم و، سەرەكیترین ماف واتە جولانت لێ ستاندم. ئێستاش دەتەوێ دڵ و روحم و لێ زەوت بكەی. ئەوانت لاواز و بێ كەلك كردون. توانایی بیر كردنەوە و هەستی ژیانم لێ دەستێنی! بگرە نەستیشم تاوانبار دەكەی. خەریكە پێ لە بەرەت زیاتر ڕا دەكێشی. ئەمە ئینساف نیە. بچكۆڵە، ئەگەر خوازیاری ئەوەی پێكەوە بین دەبێ هێندێك مەرج وەبەر چاو بگری. سەیركە من شتێكت بۆ وەبەرچاو دەگرم جەستەم دەخەمە بەر دەستت و خۆم قەلەو دەكەمەوە. بەلاَم روح و دەرونم داگیر مەكە. هەر وەها ناتوانم دژكردەوە نیشان نەدەم. ئەوانە هی خۆمن. ئەتۆ نابێ كارت بەمانە بێ. ئێستا هەر چەندێكی پێم خۆش بێ ویسكی دەخۆمەوە رۆژێ یەك پاكەت جگەرە دەكێشم بەم جۆرە درێژە بە بوونم دەدەم وەك مرۆڤێك نەك وەك سندوقێك. كەی پێم خۆش بێ دەگریم. ئەوەندە دەگریم. لێت ناپرسم بزانم ئەو كارانە تووشی ئازارت دەكەن یان نا. چونكە لێت ماندوو بووم.

*** *** ***

بم بوورە. لە وانەیە سەرخۆش بووبم یان لە سەری دا بووم. ئەم قونچكە جگەرانە سەیربكە. ئەم دەستە سڕە سەیر بكە ئێستاش هەر تەڕە. هەڵچونێكی كەرانە و دیمەنی بێزراو! لە خۆبایی بوو بووم! بچكۆلە تەندروستیت چۆنە؟ هیوادارم لە من باشتر بی. بێ سەبر بووم. ئەوەندە ماندوو و، بێزارم بریا هەتا شەش مانگیتر خۆم راگرتبا هەتا لە دایك دەبووی، پاشان بمرم. ئەتۆ جێگەی من دەگریەوە و، منیش ئاسودە دەبم. پێم وانیە بۆ مردن ئەوەندەش زوو بێ. پێم وایە ئەوەی هەتا ئێستا دەبوو بیبینم بینیومەوە و، ئەوەی دەبوو هەتا ئێستا لێی تێبگەم، لێی تێگەیشتوم. هەر چۆنێكی بێ كاتێ لە زگی من هاتیە دەر پێویستت بە من نیە. هەر ژنێكی خۆشتی گەرەك بێ، دەتوانێ دایكێكی باش بێ بۆت.

باسی هاو خوێنی درۆیەكە هیچ شتێك ناپیالێوێ. دایك ئەو كەسە نیە كە لە زگی دا گەورەت دەكا. دایك ژن یا پیاوێكە كە پەروەردەت دەكا. دەتوانم بە دیاری بت دەم بە باوكت. هاتەوە سەردانم و گوڵێكی شینی بۆ هێنام. دەڵێن شین رەمزی كورە. ئێستا ئەو بیر لە رەنگیش دەكاتەوە. پێی خۆشە ئەتۆ كور بی: كور بوون، لە روانگەی ئەوەوە ئیمتیازێكە. جۆرە زاڵ بوونێكە. داماوە خەتای ئەو نیە. ئاوایان بە گوێدا خوێندوە، خودا پیرە پیاوێكی ریش سپیە و، مریەمی پیرۆز تەنیا منداڵ دانێكی بێ كەلك بوو و، بێ یوسف توانای نەبوو كەلاوەیەكی بدۆزێتەوە كە پرۆمتە ئاگری تێدا بكاتەوە. نامەوێ سوكایەتی بە باوكت بكەم. بەلاَم دەمەوێ بلێم من، ئێمە پێویستیمان بەو نیە. گوڵە شینەكەشمان گەرەك نیە.

پێم وت لە مالەكەمان وەدەر بكەوێ و لێ گەرێ بە ئاسوودەیی بژین. دەتگوت كوتكیان لە سەری دابوو بە لاترە لاتر بەرەو دەرگا چوو بێ ئەوەی ولاَم بداتەوە وەدەر كەوت. ماوەیەكی تر من و تۆش دەچینە دەر دەچینە سەر كار. بەرێوبەرەكەم پێی راگەیاندوم هەست بەم وەزعەی من دەكا، بەلاَم منیش دەبێ رێز بۆ لێپرسراوەتیەكانم دانێم. ژنی زگ پڕ تەنیا لە مانگەكانی كۆتایی دا رێگەی پێ دەدرێ كارەكەی جێبێڵێ. ئاماژەی بە سەفەرە گرینگەكەشی كرد. بە ئاشكرا هەڕەشەی لێ كردم كارەكەی بە پیاوێك دەسپێرێ. چونكە هەر نەبێ لەوە دلنیا دەبێ پیاوان تووشی هێندیك شت نابن. حەزم دەكرد لە حەرزی راكێشم. بەلاَم بە زەحمەت خۆم پێ راگیرا. دە رۆژێكی ناخۆشمان لە پێشە و، دەبێ كاتی لە دەست چوو قەرەبوو بكەینەوە. بەلاَم دەبێ شتێكت پێ بلێم ئەوە كە بەم زوانە دەست بە كار كردن دەكەمەوە. لەم پەشێوی و، سەر هێشەیە رزگارم دەكا كە ببووە هۆی ئەوە بیر لە مەرگ بكەمەوە. بە خۆشیەوە لەمە بەدوا زستانە. زگم گەورە بووە و لە ژێر پاڵتۆ كەمتر دیارە. زگم لەمەش گەورەتر دەبێ. ئەمرۆ بەیانی هەست دەكەم زگم گەورەتر

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

بووه. كراسەكە بە بەرم تەسك تر بۆتەوه. لە تەمەنی چواردە حەوتوییدا چەند سانتی میتر دەبی؟ نزیكەی دە سانتی ئاوەڵ منداڵیش لە هەموو لایەكەوه فشار دێنێ. ئەتۆ بێ رەحمانە هەموو شتێكت داگیر كردوم.

*** *** ***

من لەو مرۆڤانە نیم بینینی خوێن بمترسێنێ. ژن بوون بۆ خۆی فوتابخانەیەكە بۆ ئاشنا بوون دەگەڵ خوێن. ئێمە هەموو مانگێ جاریك دیمەنی ناشیرنی خوێن دەبینین. بەڵام كاتێ ئەو پەڵە خوێنە چووكەم لە سەر مەلافەكە بینی، بەر چاوانم لێڵ بوون و، ئەژنۆم نوشتانەوه. لە سەرەتا دا خۆف پاشان بێ ئومێدی سەر تا پێی لەشی داگرتم و، بێزم لە خۆم كردەوه. خۆم لە بەرامبەر تۆدا، كە توانای بەرگری كردنت لە خۆ نیە، بە گەڵێ شت تاوانبار كرد. ئەتۆ بێ دیفاعی و كەوتویە بەر گاڵتەو گوێ پێنەدانە جۆراوجۆرەكانم. پەڵە خوێنەكە تەنانەت سوورێكی تێر نەبوو. پەڵە خوێنەكە ئاڵ بوو. هەر چۆنێكی بێ ئەو تكە خوێنە بەس بوو پەیامی تۆم پێ بگەیەنێ و، پێم بڵێ ئەم هێمایە لەوانەیە كۆتایی تەمەنی من بێ. مەلافەكەم كۆ كردەوه و رامكرد. دوكتورەكە بە پێچەوانەی ئەوەی من چاوەروان بووم دەگەڵم سەرو روو خۆش بوو. پێشوازی لێ كردم و، وتی ئەهوەن بم: ئەتۆ هەڵەكەنرابووی، ترسی مەرگیشت لە سەر نەبوو تەنیا برێك ئازارت پێ گەیشتبوو پشوو دانێكی تەواو دەیبردیەوه دۆخی جاران، دیارە ئەگەر من ئەوە وەبەر چاو بگرم كە نەجوولێم و تەنانەت بۆ دەست بە ئاویش لە جێگە نەیەمە دەرێ. بۆ بەرێوە بردنی پشووێكی وا ترسناك پیویست بوو بێینە نەخۆشخانە. ئێستا من و تۆ لە نەخۆشخانەین. لە ماتەمخانەیەك لەم دنیا پڕ غەمە دا حەوتوویەكە كار و پیشەم خەوتنە. حەبی ئازار وڕ و كاسیان كردوم. ئیستا حەبی ئازارم نادەنێ. بەڵام حاڵم خەراپتر بووه: نازانم ئەم ماوه بێمانایەی بۆیان داناوم بحەسێمەوه چۆن بەسەر بەرم. داوای رۆژنامەم كرد بۆیان هێنام. داوای تەلەفزیۆنم كرد بۆیان نەهێنام. داوای تەلەفۆنم كرد وتیان باش نیە. نە هاورێیەكم دیارە نە باوكیشت. ئەم بێ دەنگیە هەناسەم لێ دەبرێ. یەخسیری حەیوانێكی سپی پۆش بووم كە ماوە ماوە دەرزی پێیەو بە توورەییەوە دێ و بەدەنمی كون كون كردوه. وەك جاران ناتوانم خۆشەویستیت پێ بكەم. ئەو بیرانەی ماوەیەكی زۆر دەمخواردنەوه و پێش ئەوەی هێزیان بێتە بەر دەمخنكاندن ئێستا هەموویان بە جارێكی رژاونە هەستم و هێرشیان بۆ هێناوم و، شتی سەیر سەیر دەڵێن: بۆ چی دەبێ دەردوو ئازارێكیوا تەحەموول بكەم؟ لەبەر ساتێك خۆشی دەگەڵ پیاوێك؟ لە بەر ئەو خانەیەی دابەش بە دوو و چوار و هەشت و بێ كۆتایی خانەیتر دەبێ؟ بێ ئەوەی ئەمن حەزم كردبێ، یان فەرمانی من بووبێ؟ یان لەبەر ژیان؟ باشە با وا دابنێین لە بەر ژیانە. بەڵام ئەمە چ ژیانێكی بێ یاسایە كە لەبەر تۆ كە هێشتا نەبووی لە من كە هەنوكە هەم نرخێكەی زیاتر دادەنێ. ئەمە چ جۆرە رێزلێنانێكە لە تۆ كە رێز بۆ من دانانێ. ئەم مافی بوونەت چۆن شتێكە مافی من داگیر دەكا؟ تۆزقالێك ئینسانیەتت لێ بە دی ناكرێ. ئینسانیەت! بەڵام داخوا تۆ بونەوەرێكی ئینسانی. بە راستی تۆوێك و ئیسپرماتۆزوییدێكی پێنج مایكرۆیی دەتوانن ئینسانێك دروست بكەن؟ ئینسان منم بیر دەكەمەوه، قسە دەكەم، پێدەكەنم و دەگریم، كردەوەكانم بەرهەمیان هەیە. ئەتۆ تەنیا بووكە شوشەیەكی لە گۆشت دروست كراوی بووكەڵەیەك بیر ناكاتەوه، قسان ناكا، پێناكەنێ و ناگرێ و كاریشی تەنیا دروست كردنی خۆیەتی. ئەوەی لە تۆ دا بە دی دەكەم ئەتۆ نی: بۆ خۆمم!

ویژدانێكم پێ داوی كە تۆ نیتە. قسەم دەگەڵ كردی. بەڵام ویژدانی تۆ ویژدانی منە و قسەكانی نێوانمان لە راستی دا قسەی یەك كەسە. قسەی من! ئەم كۆمێدیە و ئەم ورێنانە ئیتر با بەس بێ! پێش لە دایك نەبوون مرۆ مافی سروشتی نیە. مرۆ پاش ئەوەی لە دایك بوو، دەبێتە مرۆ. چونكە دەگەڵ خەڵكی تر دایە چونكە خەڵكی یارمەتی دەدەن، چونكە دایكێك، ژن یان پیاوێك یان هەر كەسێكی تر نان خواردن و رێگە رۆیشتن و قسە كردن وبیر كردنەوه و هەڵسوكەوتی مرۆڤێكی فێر دەكا. بچكۆلە، تەنیا شتێكی من و تۆ پێكەوه گرێ دەدا پەتێكی نێوكی بێ نرخە. من و تۆ

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

جوتێك نین. ئێمە یەك زاڵم و یەك مەزلوومین. ئەتۆ زاڵمی و منیش مەزلووم. وەك زێروو خۆت پێوە نووساندووم و، زگ و خوێن و هەناسەم بە تالان دەبەی، ئێستاش دەتەوێ گیانم لێ بستێنی. ئیزنت پێ نادەم و، ئێستا کە ئەو راستیانەم پێ وتی، قسەی ئاخیرم دەکەم: پێویست ناکا منداڵم هەبێ. من قەت نێوانێکی ئەوتۆم دەگەڵ منداڵ نەبووە! قەت سازانم دەگەڵ منداڵ نەبووە. تەنانەت بە بزەوە لێیان نزیك دەبمەوە دەست دەکەن بە گریان. من بۆ دایك ناشێم. من ئەرکی ترم سەبارەت بە ژیان هەیە. کارێکم هەیە ئۆگری ویم و، پێم خۆشە دوای کەوم دوارۆژم چاوەرێمە؛ حەز ناکەم پشت گوێی بخەم. ئەو مرۆڤانەی ژنێکی بێ دەسەڵات و بێ دەنگیان تەنیا لە مەڕ ئەوەوە دەخۆناگرن چونکە نایەنەوێ منداڵی تریان ببێ دەبێ ببورن من لەم جۆرە کەسانە نیم. یان ئەو جۆرە کچە فەقیر و بێ دەسەڵاتانە نیم دەست درێژی کراوەتە سەرو حاشا لە بەرهەمی تاوانیان دەکرێ و، پێوەندیان دەگەڵ دەپچڕێندرێ. تەنیا هەژاری و دەست درێژی کرانە سەر هۆ نین بۆ پاساوی ئەم کارانە.

ئەم نەخۆشخانە نەفرین لێکراوە جێ دێلم و دەچمە سەفەرەکەم هەرچی دەبێ بابێ. ئەگەر توانای هاتنە سەر دنیات هەبێ ئەوە لە دایك دەبی. ئەگەریش نا، ئەوە دەمری. من ناتکوژم: تەنیا یارمەتیت پێ ناکەم ناچمە ژێر باری مەبەستە زاڵمانەکەت و...

تێ دەگەی قەرارێکی وامان دەگەڵ یەکتری نەبوو. هەر پەیماننامەیك کە دوو لا لە سەری رێك دەکەون شەرتی ئەوەیە شتێکی دەدەن شتێکی تری لە بری وەر دەگرن. من کاتێ ئەم پیماننامەیەم ئیمزا کرد، نەمدەزانی تۆ هەموو شتێکت دەوێ و هیچیش نادەی بە من. هەروەها تەنیا من ئەو پەیماننامەیەم ئیمزا کردوە و، ئەمەش نرخی پەیماننامەکە خەوش دار دەکا. ئەتۆ پەیماننامەکەت ئیمزا کردو قەت پەیامێکت بۆ نەناردم. تەنیا پەیامێك لە تۆوە بە من گەیشت، هەر ئەو پەڵە خوێنە ئاماڵ سوورە بوو. لەعنەت لە من، ئەگەر ئەمجارە بریارەکەم بگۆرم. تەنانەت ئەگەر ئەم هەڵوێستە ببێتە هۆی پەشیمانی و ئازارێکی نەبڕاوە.

*** *** ***

دوکتور پێی وتم تۆ ئینسان کوژی. بەو بلوزە سپییەوە دوکتور نەبوو قازی بوو. پێی وتم سەرەکی ترین ئەرکەکانم وەك ژنێك وەك دایکێك وەك هاولاتییەك بە جێ نەگەیاندوە. بە سەری دا قیژاندم هەر ئەوەندە کە نەخۆشخانەم جێ هێشتووە و پشووم نەداوە بە تاوانێکی گەورە دادەندرێ جا بگا بەوەی ویستوومە بچمە سەفەرە گرینگەکەم. وتی یاسا دەبێ وەك قاتلێك سەیری تۆ بکا. پاشان برێك هێدی بۆوە ویستی بە نیشان دانی وێنەکانت لە بریارەکەم پاشگەزم بکاتەوە. ئەگەر برە هەستێکم هەبا بە باشی دەمبینی: ئەتۆ منداڵێکی تەواو بووی. دەم و لوتت خەیاڵی نەبوون، راستی بوون. روخسارت کێشانەوەی روخسارێك نەبوو. هەر وەها جەستەە و دەست و لاقەکانیشت؛ نینۆکت هەبوون. سەر چکۆلەکەشت کە رێك جوان بوو چەند دانە تاڵە مووی پێوە بوون. زۆر سەیری پێستم کردی: پێستت ئەوەندە ناسك و سپی و تەنکە رەگ و ریشاڵ و دەمارەکانی تێدا دیارن. ئەتۆ چکۆلە نی: شازدە سانتی میتری و قورساییت دووسەد گرەمە. ئەگەر تەمای هەڵکەندنتم هەبوو دەبوو پێش لە ئێستا بمکردایە، ئێستا درەنگ بووە. بەلام بۆ شتی زۆر خرابتر لە لەبار بردن خۆم ئامادە کردبوو. بێ ئەوەی چاو بتروکێنم گوێم بۆ قسەکانی گرت. پاشان وەرەقەیەکی بۆ ئیمزا کردن پێ دام. بە پێی ئەو نووسراوەیە دوکتور لە بەرامبەر من و تۆدا هیچ بەرپرسایەتییەکی نەدەکەوتە سەر شان و بە ئیمزاکردنی ئەو وەرەقەیە من بەرپرسی ژیانی هەردووکمان بووم. لە کاتێکدا تووڕە بوون لە چاوانی دەباری لە هۆدەکە چوە دەر، هەر لەو کاتە دا بوو تەکانێکی توونـدت بە خۆت دا. ئەوەی لە مێژ بوو چاوەرێم دەکرد، تێت گەیاندم. نازانم دەست و پێت جولاند یان باوێشکت دا، هەر چۆنێکی بێ لاقێکی چکۆلەی پڕ مانات لێدام. یەکەمین لاق. وەك ئەو لاقە دەچوو من لە دایکم دابوو و داوام لێکرد فرێم نەدا. لاقەکانم وەك دار رەق بوون. بۆ چەند ساتێك توانای

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

هەناسە کێشانم نـەبوو و، تەنیشت چاوانم گـەرم داهـاتن. سـوتانێکی سـەیرم لـە گەرومـدا هەسـت پـێ کـرد. فرمێسـك لـە چاوانم دا قەتیس مان. پاشان بەسەر گۆناکانم دا هەڵخلیسکان و کەوتنە سەر مەلافەکە! بـەڵام لـە تەختـە خەوەکـە هاتمـە خوارو ساکەکەم ئامادە کرد. بەیانی دەڕۆم. بە فرۆکە.

*** *** ***

لە تۆ دەپرسم، لە خۆرا ئەم ماوەیە خۆم و، تۆشم تووشی ئازارێکی بە خۆرایی نـەکرد؟ لێـرە لـەم وڵاتـەدا کـە پێکـەوە سەفەرمان بـۆ کـردوە تەندروسـتی هردووکمـان لـەو پـەری باشـی دایـە. لـە ڕێگـەداو پاشـانیش هـیچ ڕووی نـەدا، تەنانـەت جارێکیش هەستم بە ژان و دڵ تێکەڵ بوون نەکرد. بۆچوونەکانی دوکتور بەو شێوەیەی ئەو دەیگـوت وا نـەبوون. دوێنـێ خانمـە دوکتورێـك سـەیریکردم، ئـەویش دەگـەڵ بۆچـوونی مـن بـوو. هێنـدێك خـۆی دەگـەڵ زگـم خـەریك کـرد و وتـی دوکتۆرەکەی پێشووت زۆر بەدبین بووە و ئیحتیاتی کردوە. ئەی ئەو پەڵە خوێنـە چ بـوو؟ ئـەو دەیگـوت هێنـدێك ژن لـە ماوەی زگ پڕی دا پەڵە خوێنی وا دەبینن، سەرە ڕای ئەوەش منداڵەکەیان ساغ و سلامەت دێتە دنیـا. بـە ڕای وی پشـووی بەردەوام بۆ ژنی زگ پڕ پێچەوانەی سروشتە، زێدەڕۆیی لە ئیحتیـاتیش دا هـەر وایـە. بـۆ وێنـە یـەکێك لـە نەخۆشـەکانی هـەتا مـانگی پێنجـەمی زگ پـڕی کارەکـەی کـە زۆر قـورس بـوو واز لێ نـەهێنابوو و هـیچ ڕوداوێکـی ناخۆشـیش ڕووی نـەدابوو. پێـی زتم دەتـوانم دەرمانـەکانی دوکتـوری پێشـووم بخـۆم. بـەڵام وتـی باشـتر وایـە هـەموو شـتێکی بـە سروشـت بسپێرم. تەنیا ڕێنوێنی ئەوە بوو ماشـێن لێ نـەخورم. پـێم وت سـەفەرێکی دە ڕۆژم بـە ماشـێن لـە پێشـە. چـاوی پـێ زەق بوون و پرسی بە ڕاستی ئەم سەفەرە دەبێ بکرێ؟ وتم بـەڵێ. ماوەیـەك بێـدەنگ بـوو پاشـان وتـی قەیـدی ناکـا، ڕێگـەکانی ئێرە ساف و بێ تاسەن و، ماشێنەکانیش نەرم و خۆشـن. گـرینگ ئەوەیـە زۆر فشـار بـۆ خـۆم نـەهێنم و، هـەر سـێ کـاژێر جارێك پشوو بدەم. گوێت لێیە چی دەڵێم؟ پێـت دەڵـێم دەگـەڵت ئاشـت بوومـەوە و، وەك جـاران هـاوڕێی یـەکترین! داوای لێبوردنت لێ دەکەم ئەم ماوەیە دەگەڵت خەراپ بووم ئەگەر دڵڕەنجاو بی و لاق لە زگم نەدەی منیش لێـت دەرەنجـێم. لـە پاش نەخۆشخانەوە لاقت لێ نەداوم. جار جارە بیر لەمە دەکەمەوە حاڵم تێك دەچێ.

بەڵام زوودێمەوە سەر خۆ. زوو هێور دەبمەوە. ئاگات کردوە چەند گۆڕاوم؟ لەو کاتەوە ژیانی ئاسـایی و جـارانم دەسـت پێ کردۆتەوە هەست دەکەم ئینسـانێکی تـرم؛ وەك پەرەسـێلکەیەك تـازە باڵـە فـڕە بـووە. تـۆ بڵێـی بـە ڕاسـتی مـەرگم بـە ئاوات دەخواست؟ شـێت نـەبووم؟ ژیـان و تیشـك هـەردووکیان جـوانن. دارەکـان و زەوی و دەریاکـان جـوانن. ئێـرە دەریـای لێیە. بۆن و بەرامەی هەست پێ دەکەی؟ کاتێ ئینسان هەست بە شادی دەکا کـار کـردن زۆر خۆشـە؛ ئـەو کاتـەی دەمگـوت کار ماندووت دەکاو سووکایەتیە، درۆم دەکرد. دەبێ بم بوری. تووڕەیی و نیگەرانی هـەموو شـتێکی لـە پـێش چـاوان ڕەش کردبووم. دەمەوێ هەرچی زووتر لەو تاریکیـیە ڕزگارت کەم و هەر بۆیە ئارامم نەماوە، بەم کـارەم لەوانەیـە ئـەو هـەموو دڵساردییەی لە قسەکانم دا لە مەر ئازادی و تەنیای پێم وتی پێ دەچێ کاریگەری خراپی لە سەرت بـوو بـێ؛ دەمـەوێ لـە نێویان بەرم. ئەم قسە قۆڕانە لـە بـیر بکـە؛ پێکـەوە بـوون گـەلێ باشـە. ژیـان کۆمەڵگایەکـە دەبـێ تێیـدا دەسـت لـە دەست یەکتر نێن، یارمەتی یەکتری بکەین و دڵداری یەکتری بدەینەوە.

گیاکان بە کۆمەڵ گوڵیان زۆرترە و باڵنـدەکانیش پێکـەوە دەفـڕن. ماسـیەکانیش بـە کۆمـەڵ لـە نێـو ئـاودا دەگـەڕێن و مەلە دەکەن. بە تەنێ چیمان پێ دەکرێ؟ لە تەنیاییدا وەك ئەو فەزانەوەردانە دەچین کە لە سەر مـانگ لـە بـەر تـرس و مەیلی گەڕانەوە هەست بە خنکان دەکەن. خێرا کە دوایین مانگەکانی بەرەو لە دایك بوونـت زوو تێپـەر بکـە. بـێ ئـەوەی لە بینینی خۆر بترسی.لە سەرەتادا تیشك لە چاوانت دەچـەقێ و دەبێتـە هـۆی سـەر سـوورمان و ترسـت. بـەڵام زوو پێـی ڕادێی و ئەوەندە خۆشت گەرەك دەبێ بێ ئەو نـاتوانی بـژی. داوای لێبـوردنم هەیـە کـە هـەر دەم خـراپترین شـتەکانم بـە نموونـە هێناونـەوە. دەمتـوانی بـۆت باسـی ئـاوا بـوونی خـۆر و، شـیرنی مـاچ و بـۆنی خۆشـی خـواردن بکـەم. زۆر لەمـە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پەشیمانم نەمتوانیوە بە قسەکانم وە پێکەنینت بخەم. ئەگەر لە سەر قسەکانم من هەڵسەنگێنی منت پێ حیفریتێکی ڕەشە. لەمەو بە دوا دەبێ وەك ((پیترپان)) کە هەمیشە جل و بەرگی زەرد و سەوز و سوور دەکاتە بەری و لە سەر گوێسەبان و زەنگی کلیساکان و لە سەر هەورەکان گوڵان هەڵدەرێژێ سەیر بکەی. پێکەوە بوونمان بەختەوەریمان بۆ بە دیاری دێنێ. چونکە ئەگەر ڕاستیەکەت دەوێ منیش منداڵم. زۆر حەزم بە گاڵتە کردنە. دوێ شەو کاتێ گەڕامەوە هۆتێل جێگەی ئەو پێڵاوانەی کە بۆ بۆیاغ کردن لە بەر دەرگا دایاننابوون گۆڕین. هەروەها کاغەزی داواکاری نان خواردن کە لە بەر دەرگا داندرابوون، جێگەی ئەوانیشم گۆڕی. ئەمڕۆ بەیانی غەڵبە غەلبێك دروست بوو مەگەر خودا بزانێ، خانمێك کە جوتێك پێلاوی پیاوانی بە دەستەوە بوو بە تووڕەییەوە بە دوای پێڵاوە پاشنە بلیندەکانی دا دەگەڕا. پیاوێك جوتێك پێڵاوی تێنیسی لە بەر دەرگاکەی خۆی هەڵگرتبوون بە دوای چەکمەکانیدا دەگەڕا. یەکیتر دەیگوراند لە جیاتی هێلکە و ژامبۆن چایەکی تاڵیان بۆ هێنابوو. یەکیتر سکاڵای بەرز ببۆوە تەنیا داوای چایی کردبوو: بەڵام قاوڵتی نۆئێلیان بۆ هێنابوو. گویم بە دەرگاوە نابووو، دەستم بە دەمم گرتبوو لە بەر خۆمەو ئەوەندە پێکەنیم هەستم کرد گەڕاومەوە سەر دەمی شیرنی منداڵیم؛ ئەو سەردەمەی هەموو شتێك مانای یاری پێ دەبەخشیم و، بەختەوەر بووم.

*** *** ***

لانکەیەکم بۆ کریوی. هێندێك کەس لە سەر ئەو بڕوایەن ئەگەر پێش لە دایك بوونی منداڵ لانکەی بۆ بکری وەك دانانی گوڵە لە سەر تەختی نەخۆش کە شوومی خەراپە، بەڵام من بڕوام بەو قسە خورافیانە نیە. لانکەکەت وەك لانکی سوور پێستەکانە. دەتوانی منداڵەکەی بخەیە نێوی و لە کۆلیشی بەستی. ڕەنگی وەك ڕەنگەکانی پیترپان زەرد و سوور و سەوز. لە سەر قەڵاندۆشکت دادەنێم و بۆ هەمووجێگەیەکت دەبەم. خەڵك بە پێکەنینەوە دەڵێن سەیری ئەم دوو منداڵە شتە بکەن. جل و بەرگیشم بۆ کریوی: ژێر کراس، لیباسی یەکسەرە و، قووتوویەك کە مۆسیقای واڵسی تێدایە کاتێ سەرەکەی لا دەبەی دەست دەکا بە لێدان. کاتێ بە تەلەفۆن قسەم دەگەڵ هاورێیەکەم کرد وتی من مرۆڤێکی ئاسایی نیم. بەڵام دەنگەکەی ڕەزامەندی پێوە دیار بوو و لەو نیگەرانیە ڕزگاری ببوو پێش سەفەرەکەمان هەیبوو: نەکا لە فرۆکە دا منداڵەکەت لە دەست بدەی؟ ئەمە هەر ئەو کەسەیە لە سەرەتا دا پێشنیاری دەکرد بتکوژم. زۆر ژنێکی دڵ پاکە. ئەو ڕۆژەی باوکتی ناردبووە لامان نەمتوانی لێی تووڕە بم. دەزانی سەبارەت بە باوکت چۆن بیر دەکەمەوە؟ ئەو پیاوە کە وەدەری دەنێن، مل دادەخا و هیچ ناڵێ و، وە دەر دەکەوێ، پیاوێکی باشە.

پاشان نامەی بۆ ناردم. دانی بەوە دانابوو خەتای کردوە. بەڵام چونکە پیاوە دەبێ ببیبورم. پێم وایە غەریزەیەکی ڕەگەزی وای لێکردوە ئەتۆی بوێ. پاشان بیر لەمە دەکەمەوە وەك موبلێك دەچێ هیچ پێویستێکت پێ نیە بەڵام لە جێگەیەکی هەر بە کەڵکت دێ. دڵنیایە دوژمنایەتیم دەگەڵ نیە. کەسانی تریش لە نەمانی ئەم شەڕە دا بەشداریان هەیە: ئەو، دوکتورەکان، بەرێوەبەرەکەم. ئەگەر دەزانی کاتێ بە بەرێوە بەرەکەم ڕاگەیاند دەچمە سەفەرەکەم چەندە گەشایەوە. زوو زوو دەیگوت: ((هەواڵێکی خۆشت پێ بوو! هەر بژی، دڵنیا بە لەم سەفەرەت پەشیمان نابیتەوە.))

پەشیمان نابمەوە مرۆ هەتا ئەو کاتە ڕێزی لێ دەگیری کە بۆ خۆی ڕێز لە خەڵکیتر بگرێ و تەنیا بڕوا بە خۆبوونە دەبێتە هۆی ئەوە خەڵکانیتر بڕوایان بە مرۆ دروست ببێ. شەو خۆش بچکۆلە. بەیانی سەفەر بە ماشێن دەست پێ دەکا. حەز دەکەم هۆنراوەیەکت بۆ بخوێنمەوە کە باسی گەڕانەوەی ئارامی، گەڕانەوەی دڵنیایی، بە گول ڕازاندنەوەی پشتەبان و زەنگەکانی کلیسا و هەورەکان بکا، باسی فرینی پەرسێلکی لە ئاسمانا بکا، بە دوور بێ لە نزمی و خەمەکان، لە بەرزی لە سەرووی ئاوی زوڵاڵی دەریا، قسانت بۆ بکەم. لە ڕاستی دا، غیرەت یەکسانە بە گەش بینی. من گەشبین نەبووم چونکە بە غیرەت نەبووم.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

★★★ ★★★ ★★★

ڕێگەکانی ئەم وڵاتە ساف و ڕێکن. ماشێنەکانیشی نەرم و ڕاحەت: خانمە دوکتور ئێوەش خۆتان فریوو دەدەن. بچکۆلە چی بکەم منیش پەرسێلکە نیم. بەرەو پێش بڕۆم یان بگەڕێمەوە؟ ئەگەر بگەڕێمەوە خراپترە: دەبێ ئەو ڕێگە ناخۆشەی بڕیومە دوبارە پێیدا بڕۆمەوە. ئەگەر بەرەو پێش بچم ئومێدی ئەوە دەکرێ ڕێگەکە خۆشتر بێ. ئەگەر غیرەتم هەبێ کە ڕاستگۆ بم، دەبێ بڵێم بە ڕێگەیەك دا دەڕۆم وەك ژیانی خۆم وایە پڕ لە هەوراز و نشێو و، بەردەڵانە. جارێکیان دەگەڵ نووسەرێك ئاشنا بووم دەیگوت: ژیانی هەر کەس شیاوی خۆیەتی. واتە هەژار شیاوی هەژارییە و کوێر شایانی کوێری. پیاوێکی نەزان بوو، ئەگەر چی نووسەرێکی وریاش بوو. ئەو هێڵەی سنووری نێوان زیرەکی و کەریەتی دیاری دەکا، هێڵێکە لە مووش باریکترە. لە ئاکام دا ئەگەر ئەم هێڵە نەمێنێ چ پیاو بێ چ ژن ئەم دوو بابەتە تێکەڵی یەکتری دەبن. وەك ئەوین و نەفرەت، مەرگ و ژیان. سەر لە نوێ ئەم پرسیارەم بۆ دێتەوە گۆڕێ کچی یان کوڕ؟ ئێستا پێم خۆشە کوڕ بێ. هەر نەبێ لە قۆتابخانەی مانگانەی خوێن ڕزگارت دەبێ و، قەت بە ماشێن لێخوڕین لە ڕێگەیەك دا تاسەی و چاڵ و چوڵی زۆرن، زەحمەتت پێ ناگا. قەت وەك ئێستای منت بە سەر نایە. دەتوانی زۆرتر لە من بە ئاسمان دا بفڕی. هەوڵی من بۆ فڕین تەنیا پەلەقاژەیەکە. ئەو ژنانەی مەمك بەندەکەیان ئاگر دەدەن حەقیانە. زۆریشیان حەقە. هیچ کامیان ڕێگەیەکیان بۆ نەدۆزراوەتەوە ئەگەر هات و نەیانتوانی منداڵیان ببێ دنیا کۆتایی پێ نەیێ. منداڵ لە ژن دەبێ. چیرۆکێکی زانستی خەیالیم خوێندۆتەوە کە لە ئەستێرەیەك دا بۆ ئەوەی زاوزێ بکرێ حەوت کەسی پێویست بوون. بەڵام پەیدا کردنی حەوات کەس زۆر ئەستەم بوو لەوەش ئەستەمتر ئەوە بوو ئەو حەوت کەسە ڕێك نەدەخران، چونکە نەك هەر جووتك کردنی نووتفە بەڵکوو دەبوو هەڵگرتنەکەی ئەم نووتفەیە هەر حەوت کەسیان تەحەمولی بکەن. کە واتە ڕەگەزی دانیشتوانی ئەستێرەکە بەرەو لە نێو چوون دەچوو و، ئەستێرەکە کەسی تێدا نەدەما. چیرۆکێکی تریشم خوێندۆتەوە کە قارەمانی ئەو چیرۆکە وەك گیراوەیەکی ترش یان بوتڵێك ئاوی خوێی دەخواردەوە و لە نێوەوە دەتەقی و خاو دەبۆوە! دەبوو بە دوو کەس. خانەکان بە شێوەیەکی سروشتی دابەش دەبون و، قارەمانی چیرۆکەکە لە کاتێك دا دوو لەت دەبوو وەك خۆی نەدەما! ئەو بە جۆرێکی کەسایەتی خۆی دەکوشت. بەڵام نەدەمردوو، نۆ مانگیش دەرد و عەزابی نەدەکێشا. نۆ مانگ کوێرەوەری بۆ هێندێکیان نۆ مانگ سەروەرییە. باشترین ڕێگە ئەو ڕێگەیەیە یەکەم جار پێم وتی: وا باشتر بوو لە منداڵدانم دەریانهێنابای و لە منداڵ دانی ژنێکی تریان نابای کە لە سەرخۆتر، دڵسۆزتر و بە تواناتر بوو لە من.تەبم هەیە. ژانی ماسوولکەکانم دەستی پێ کردوە، نابێ گوێی پێبدەم. چۆن دەکرێ گوێی پێ نەدەم؟ خۆم بە شتیتروە خەریك بکەم. چیرۆکێکیترت بۆ دەگێڕمەوە. لە مێژە چیرۆکم بۆ نەگێڕاوییەوە. هەبوو نەبوو ژنێك هەبوو بە ئاواتەوە بوو پارچەیەکی بچوکی لە مانگ هەبێ. بگرە بە تۆزقالێکیش ڕازی بوو. هیوایەکی سەرسوور هێنەر و چاوەڕواننەکراو بوو. ئەو خەڵکی دەناسی چووبوونە مانگ. ئەو ڕۆژگارە چوونە مانگ بوو، بوو بە مۆدی ڕۆژ. ئینسانەکان لە کون و کەلەبەری دنیا سواری کەشتی ئاسمانی دەبوون کە بە سەری مووشەکێکەوە نرابوون. هەر جارەی مووشەکێك بەرەو ئاسمان دەتەقێندراو گرمەی لێ دەهات و ئاگری لە دواوە دەردەپەڕاند ژنە لە خۆشیان دەگەشایەوە. ژنەکە ڕووی لە مووشەکەکە دەکرد و هاواری دەکرد: ((بڕۆ! بڕۆ بەرەو مانگ!)) لە حەسوودی ئەو کەسانەی سەفەری مانگیان دەکرد دەلەرزی و، سێ شەو و ڕۆژان ئاگای لە هەواڵی ئەو کەسانە بوو لە تاریکاییدا سەفەرەکەیان درێژە دەدا. ئەو مرۆڤانەی سەفەری مانگیان دەکرد زۆر نەزان بوون. ڕوخساری ئەحمەقیان وەك بەردی لێهاتبوو. گریان و پێکەنین ڕووی تێنەدەکردن. مانگ لە بیری ئەواندا تەنیا بابەتێکی زانستی و، سەرکەوتنێکی تیکنۆلۆژیك بوو و هیچیتر. لە ماوەی سەفەرەکەیان دا دوو قسەی بە جێیان نەدەکرد. ـ تەنیا ژمارە و هاوکێشەو زانیاری ئیزعاج نەبێ ـ ئەگەریش قسەی ئینسانانیان لە دەم دەهاتە دەر بۆ ئەوە بوو لە سەر ئەم تیپی دوو

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

گوڵی یان ئەو تیپ پرسیاریان دەکرد. کاتێ دەگەیشتنە مانگیش هیچیان بۆ وتن پێ نەبوو تەنیا چەند رستە کە پێشتر ئامادەیان کردبوو کاوێژ دەکردەوە. پاشان ئالآیەکی ئاسنی سپییان دەچەقاند و، وەك رۆبات هێندێك جوڵانی بێمانایان دەکرد. لە پاش هەموو ئەوانە مانگیان بە پاش ماوەی پیسیان پیس دەکرد و، بۆخۆیان دەگەرانەوە و پیساییەکەیان لە وێ جێ دەما بۆ ئەوەێ شاهیدی هاتنە ئینسانەکان بێ بۆ سەر مانگ. پیساییەکەیان لە قووتوو دەکرد. قووتوەکان دەگەڵ ئالآکان لە وێ دەمانەوە. ئەگەر ئەمەت زانیبا و سەیری مانگت کردبا نەت دەتوانی نەڵێی: ((ئەو سەرە پڕە لە پیسایی ئەوان)) لە گەرانەوەیان دا بۆ سەر زەوی تورەکەی پڕ لە گڵ و بەردیان دەگەڵ خۆیان دێنایە سەر عەرز. ئەو گڵەی ژنەکە بە ئاواتیەوە بوو. کاتێ ژنەکە دەیدین لێیان دەپارایە (مـن دەپاڕامەوە) : ((تۆزقاڵێك لەو گڵ و بەردەم نادەنێ، ئێوە زۆرتان هەیە!)) بەڵام ئەوان هەمیشە دەیانوت: ((ناکرێ ئیزنمان پێ نیە!))

هەموو تاقی کردنەوەکان لە سەر مێزی ئەو کەسایەتیانەدا دەکرا کە وەك بابەتێکی زانستی و سەرکەوتنێکی تێکنۆلۆژیك باسی مانگیان دەکرد. ئەوانە نەزان بوون، چونکە رووحی ئینسانیان نەبوو. بەڵام لە نێو گەشتیارە ئاسمانیەکاندا کەسێك هەڵدەکەوت لەوانیتر باشتر بێ. چونکە دەیزانی گریان و پێکەنین چیە. پیاوێکی ترسنۆکی کورتیلە و ناشیرین کە ددانەکانی خوارو خێچ بوون. بۆ ئەوەی ترسەکەی بشارێتەوە دایمە پێدەکەنی و کلاوێکی قەشمەری لە سەر دەنا کە رەنگ و روویەکی پێدەدا. لە بەر ئەم شتانە و لە بەر ئەوەی دەیزانی شایانی چوون بۆ مانگ نیە دەگەڵی ئاشنا بووم. کاتێ چوومە لای هەر پرتە پرتی بوو و، دەیگوت: ((باسی ئەو سەرەت چۆن بۆ بکەم. شاعیر نیم ناشزانم وشەی جوان و رێك و پێك بکار بێنم.))

چەند رۆژ بەر لەوەی بچێتە مانگ هاتە لام و خواحافیزی لێکردم و لێی پرسیم لە مانگ چی بلێت. پێم وت دەبێ قسەیەکی راست و بەشەرەفانە بکا. بۆ وێنە بڵێ پیاوێکی چکۆلە و کەمە چونکی ترسنۆکە. ئەم قسەیەی پێ خۆش بوو و، سوێندی خوارد ئەگەر گەرایەوە هێندێك گڵی مانگم بۆ بێنێ. رۆشت و گەرایەوە. بەڵام بە تەواوی گۆرابوو. هەر جارەی تەلەفۆنم بۆ دەکرد و، دەمویست بەڵێنەکەی بیر بخەمەوە خۆی گێل دەکرد. شەوێکی بۆ نانخواردنی شەو بانگ هێشتنی کردم. بە پەلە چووم و پێم وابوو ئاخرەکەی بریارەکەی خۆی دەباتە سەرێ هەتا تۆزێکم لە خاکی مانگ بە دیاری بداتێ. لە سەر نان خواردن سەبر و قەرارم نەما و نانم پێ نەخورا. لە نان خواردن بۆوە وتی: ((ئێستا مانگت نیشان دەدەم)). بەڵام نەیگووت مانگت دەدەمێ. هەستم بە جیاوازی ئەم دوو رستەیە نەکرد. کلاوە سەیرەکەی هەر لە سەری بوو و هوروا پێدەکەنی پێم وانەبوو ئەو تۆزە رووحەی مـن تێمدا شك دەبرد ئەویشی لە ئاسمان لە دەست داوە.

چاوێکی لێ داگرتم و بەرەو هۆدەی کارەکەی رێنوێنی کردم. دەتگوت گاڵتە دەکا دەرگای قاسەیەکی بە کلیلە کردەوە. لە نێو قاسەکەدا زۆر شتی تێدا بوون، بێل و پاچ، لولە، خۆڵێکی سەیر کە رەنگی نووقرەیی تێر بوو لێیان نیشتبوو.خۆلی مانگ. دڵم وە کوتە کوت کەوت، لێدانی دڵم چووە سەرێ بە دڵە کوتەووە دەستم بۆ بێڵەکە درێژ کرد و هەڵم گرت. بێڵێکی سووك بوو و قوورساییەکی وای نەبوو. خۆڵەکەی وەك تۆزی ئاردە برینجی کوتراو دەچوو، گەلێ نەرم بوو. کاتێ لە سەر دەستت دەنیشت دەتگووت پێستێکیتر لە جنسی نووقرە بە سەر پێستت داکشاوە. ناتوانم بە هیچ وشەیەك ئەو هەستەی کە خۆڵی مانگ کەوتە سەر پێستم دەر ببڕم. دەتگووت لەو کاتە دا بە فەزا و زەمان دا بڵاو بوومەوە، دەتگووت شتێك کە دەست نەدەکەوت، واتە ئەبەدییەت، دەستم راگەیشتوە؛ ئەمانە ئێستا بە بیرم دادێن. چونکە ئەو کاتە هێزی بیر کردنەوەم نەبوو. ئێستاش کە ئەو رۆژەم بیردێتەوە ناتوانم ئەو هەستەم دەربـرم کاتێ بێڵەکەم هەڵگرت بۆ ماوەیەك مات و دامام و، ئاگاشم لەوە نیە سەبر و قەراری لێبرابوو. لەوە دەترسام ئەو گەنجەی کە ئامادە نەبوو بیرەوەریشی بە کەسێ بڵێ لێی بدزم. کاتێ ئەوەم هەست پێ کرد گەنجەکەم پێ دایەوە و لە بەر خۆمەوە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

وتم. ((سوپاسـت دەکـەم. ئێسـتا هێنـدێکم خـۆڵی مـانگ بدەیـە)) زوو تێـك چـوو. ((کامـە خـۆڵی مانگـە؟)) هـەمان خـۆڵی مانگ کە بەڵێنت پێ دابووم.)) وتی: ((ئێستا پێم نەدای سەیرت کرد.)) پێم وابوو گاڵتەم دەگەڵ دەکا.چـەند چـرکەیەك کە بە چەند ساڵ دەبوو رابورد هەتا تێگەیشتم بـە گاڵتـەی نیـە و بەڵێنەکـەی بەمەنـدە کۆتـایی پـێ هێنـا. کەوتمـەوە بـیر ئەو هەژارانەی تەنیا لە پشتی ویترینی زێرینگەریەکانـەوە سـەیری زێـر دەکـەن، یـان لـە دوورەوە سـەیری جێـژن و شـادی دەکەن و مافی ئەوەیان نیە تێدا بەشدار بن. لە جێگەی خۆم وشـك بـووم و جووڵـەم لێبـرا. وام لێهـات تەنانـەت نـەمتوانی ئـەو کلاوەی لـە سـەری نـابوو بـە دەموچـاویدا بکێشـم. تـەنیا لەبـەر خۆمـەوە دەمگـوت: ((بریـا بمتوانیایـە تێیبگەیـەنم چەندە ناپاك و ناراستە)). بەم هیوایە ئەحمەقانەیەوە بـە پارانـەوە و تکـا ویسـتم بڵـێم مـن تـەنیا تۆزێـك تـۆز و غوبـارم گرەك بووە. ئەو خۆڵەی بۆ خۆی بەڵێنی پێدابووم و ئەویش ئەوەندەی لێ قاسەکەیدا هەبوو تـەنیا پێویسـت بـوو ئیـزنم پێ بدا هێندێکی لە پارچە کاغەزێکی بکەم. هێندێك خۆڵ کە لـە سـەر دەسـتم نیشـتوە بـەس نیـە. هێنـدێکم گەرەکـە لـە کاغـەزی بکـەم بـۆ ئـەوەی بتـوانم پاشـان سـەیری بکـەم و هـەتا هـەم لای خـۆم رایگـرم. ئـەو دەیزانـی ئەمـە ئـاواتێکی لەمێژینەی منە و، هەوا هەوەسێکی کاتی نیە. بـەڵام هـەتا زۆرتـر دەپارامـەوە و، خـۆم بچـوکتر نیشـان دەدا ئـەو قـایم تـر بوو لە سەر قسەی خـۆی. بـە چـاوە سـارد و بـێ گیانـەکانی تێمـەوە رامـابوو و قسـەیەکی نـەدەکرد. هـەر لـەو بێدەنگیـەدا دەرگای قاسەکەی داخست و وەدەر کەوت. لە هۆدەی میوانداریدا ژنەکـەی لێـی پرسـیم قـاوەی دەخـۆم. سـەرەی پێشـوازی کردن بە قاوە بوو. وڵامم نەدایەوە. بە بێدەنگی سەیری دەستمم دەکـرد کـە خـۆڵی مـانگی لـە سـەر بـوو. مـانگم پـێ بـوو نەمـدەزانی لـە کـوێی دانـیم و چـۆن سـەیری بکـەم. هـەر بـە حـاڵ دەسـتم بـەری کـەوتبا نـەدەما. بـێ هـودە دەمروانـی جێگەیەك بدۆزمەوە هەر چۆنێکی بـێ ئەوەنـدەش بپـارێزم بـە سـەر دەسـتمەوە بـوو. بـەڵام بـرە خۆڵـە وە تـەمێکی بـڵاو دەچوو و لە نێو ئەم تەمەدا رستەیەك بەدی دەکرا ((وەك ئاردی برینـج وایە لـە هـەر شـتێکی بـدەی نامێنـێ.)) ئەمـە بـۆ من گەلێ دەردێکی بە ئازار بوو، دەردێك کە هەرگیز ((تانتال))* تووشی نە بوو بوو.

کاتێ تانتـالیش دەیەویست میوەیـەك لـە دار بکاتـەوە. میوەکـە لـە بـەر دەسـتانی دوور دەکەوتـەوە. پاشـان بـۆ دواجـار سەیری دەستم، وەك بڵێی فریا کەوتنی گەرەك بێ، کرد. دڵم بۆ گریـان پربـوو بـە بزەیـەکی تـاڵ کۆتـایم پـێ هێنـا. لـەو دورەدەستانە لە ئەبەدییت، مانگ هاتبوە لام و لە سەر پێستی دەسـتم بـوو. بـەڵام دەبـوو تـورم دابـا، بـۆ هەمیشـە. ئەگـەر گـەرەکم بـا ئـەم خۆڵـە پـاك نەبێتـەوە دوبـارە نەمـدەتوانی هـەموو ژیـانم دەسـتم ئـاوا راگـرم و پەنجـەکانم بـەر یـەکتری نەکەون. درەنگ یان زوو دەستم بەر شتێك دەکەوت ئەو کاتە هەموو شتێك وەك هـەڵم نـەدەما؛ لـە مـەر گاڵتـە پـێکردنی ئەم دەبەنگە پیسە بوو. بە تووڕەییەوە پەنجەکانم لێـك خشـاند. بـەری دەسـتم هێنـدێك هێڵـی خـوار و خێچـی پیسـی لـە سـەر دەبینـران کـە بـە سـەیر کردنیـان بێـزت هەڵدەسـتا. تـۆ بڵێـی بـۆ گەیشـتن بـەم بێزاریـە ئـەم هـەموو بـە ئومێـدەوە چاوەروان بووم. بەری دەسـتم لـە سـەر قاسـەکە خشـاند پـاش ماوەکـەی وەك پەڵەیـەکی چـەور یـان پـاش مـاوەی چـەوری حەلەزون دەچوو، وەك پاش ماوەی فرمێسکێکی گەورە.

کاتێ لـەوێ رۆیشـتم مـانگ دەدرەوشـایەوە و تریفەکـەی وڵاتـی سـپی هـەڵگێرابوو. بـە چـاوی ئێلـەوە سـەیری دەکـەم و لەبـەر خۆتـەوە دەڵێـی: ((هـەتا شـتێکی سـپی و خـاوێن پەیـدا دەبـێ هـەر زوو پەیـدادەبن بـە پـاش مـاوەی پیسـیان ئـەم سپیەتی و خاوێنیە پیس بکەن.)) پاشان دەڵێی: ئاخر بۆ؟ هەر کە گەیشتمەوە هۆتێل شـێرەی ئاوەکـەم کـردەوە و دەسـتم وەبەر نان. رەشاوێك لە بەر دەستم رۆیشت دەزانی بچکۆلە چیم پێ وتی؟ ئـەتۆ مـانگی منـی. وەك تـۆزی مـانگی مـن. ژان و ئازارم زۆرتر بووە چیتر ناتوانم ماشێن باژووم دەبێ پشوویەك بدەم. لەوانەیە لە رێگەی رووحمەوەو بتوانم رێگە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

٭ تانتال ((Tantale)) یان ((Tantalus)) تانتالۆس: له ئه‌فسانه‌كانی یۆنان دا، پاشای لیدیا، كوری زێئۆس و باوكی پلۆپۆس. به هۆی ئه‌و سووكایه‌تییه‌ی به پاشاكانی كردبوو، زئۆس ئه‌وی خسته دۆزه‌خ وه له دۆزه‌خ دا له چۆمێكی گه‌وره‌ی هاویشت. له سه‌ر سه‌ریه‌وه میوه هه‌ڵاوه‌سرابوو. به‌ڵام سه‌ره‌رای برسییه‌تی و تینویه‌تیه‌كی زۆر ده‌ستی نه‌ده‌گه‌یشته ئاو و، میوه‌كان.

چاره‌یه‌ك بدۆزمه‌وه، ئه‌وه‌ی بۆ رزگار بوون ده‌شێ رزگاری بكه‌م. نامه‌وێ مانگ سه‌قه‌ت بێ. نامه‌وێ جارێكی‌تر مانگ له ده‌ست بده‌م و به كونی لوله‌ی ئاوه‌كه‌دا بچێته خوار. به‌ڵام بێ ئاكامه.هه‌ر وه‌ك ئه‌و دڵنیایه‌ی ئه‌و شه‌وه كه هه‌ستم كرد هه‌ی و ده‌ست و لاقم سارد بوونه‌وه، ئێستاش هه‌ست ده‌كه‌م نیت.

٭٭٭ ٭٭٭ ٭٭٭

وازم له سه‌فه‌ره‌كه هێنا و گه‌راومه‌وه شار و ته‌له‌فۆنم بۆ خانمی دوكتور كرد. بڕوای نه‌ده‌كرد. زوو زوو ده‌یگوت: له سه‌ره خۆ به: له ماوه‌ی ئه‌م دوو حه‌وتوویه‌دا ته‌ندروستیت گه‌لێ باش بوو. ئه‌مه‌ی تۆ باسی ده‌كه‌ی ته‌نیا خه‌یاڵی دروستكراوی خۆتن. له وڵاما وتم ئه‌و په‌ڵه خوێنه گه‌وره‌یه‌ی بینیم خه‌یاڵ نه‌بوو. حه‌وتویه‌ك له نێو رێگادا له هۆتێلێك لامدا بۆ ئه‌وه‌ی پشوو بده‌م و له‌وێ ئه‌م په‌ڵه خوێنه‌م دی. پێی وتم بێ دوا كه‌وتن بچمه لای. كه وه‌ژوور كه‌وتم هه‌مان بزه‌ی گه‌ش بینانه‌ی جارانی له سه‌ر لێوان بوو. پێش ئه‌وه‌ی پێم بڵێ جل و به‌رگه‌كانم دانان و له سه‌ر ته‌خته‌كه پاڵ كه‌وتم: ئه‌ویش ده‌ستی له سه‌ر سینگم دانا و، وتی: ((دڵت چه‌نده زوو زوو لێده‌دا ده‌ڵێی ته‌پڵه.)) گوێم به قسه به سۆز و بزه‌كانی نه‌دا. به‌زه‌یی خه‌ڵكی‌تر ده‌ردێكی ده‌رمان ناكا. دڵنیا بووم له رێ و ره‌سمێكی نه‌هێنی و بێ هووده كه ده‌مێك بوو چاوه‌ڕێم ده‌كرد به‌شدار بوو بووم. ئاماده‌ی ته‌سلیم بوون بووم و، له‌وه دڵنیا بووم دژكرده‌وه نیشان ناده‌م، چونكه هه‌ر قسه‌یه‌كی كه ده‌بوو بیكه‌م به‌ر له‌مه كردبووم و هه‌موو ئه‌و ژان و ئازارانه‌ی پێویست بوون كێشابوومن. به‌ڵام كاتێ رێوره‌سمه‌كه ده‌ستی پێ كرد ئه‌وجا زانیم هه‌رگیز چاوه‌روانی شتێكی وام نه‌كردبوو.

پرسیار كردنی دوكتور و وڵامدانه‌وه‌كانم ئه‌وه‌نده‌ی‌تر ژان و ناره‌حه‌تی بۆ دروست كردم. ((ئه‌م دواییانه هه‌ستت نه‌ده‌كرد ده‌جووڵێ.))، ((نا))، ((زۆر هه‌ستت به قورسایی نه‌ده‌كرد.)) ((نا))، ((كه‌ی بیرت له‌مه كردووه كه،...))، ((له رێگه‌دا پێش گه‌یشتن به میوانخانه.)) ((بۆ گه‌یشتن به‌م ئاكامه زوویه. ده‌بێ بڵێم، وانیه؟)) پاشان ده‌ستی له زگی دام له جاران بێده‌نگتره؛ ده‌سته‌وانه لاستیكیه‌كه‌ی له ده‌ستی كرد و به دواتا گه‌ڕا. بڕۆی تێك نانوو چاوی چكۆله كردنه‌وه و وتی: ((منداڵ دانت شل بۆته‌وه، هه‌ر وه‌ها لاوازیش بووه! پێده‌چێ منداڵه‌كه به باشی گه‌وره نابێ یان له‌وانه‌یه هه‌ر گه‌وره نابێ. ده‌بێ تاقیكردنه‌وه‌یه‌كی بایۆلۆژیكی بكه‌م پاشان چه‌ند رۆژێك بۆ ئاكامه‌كه‌ی سه‌بر بكه‌ین.)) ده‌سته‌وانه‌كه‌ی ده‌رهێنا و، فرێیدایه سه‌تڵی زبڵ. ده‌سته‌كانی نایه ئه‌م به‌ر و ئه‌و به‌ری ته‌خته‌كه و به غه‌مه‌وه سه‌یری كردم. ((وا باشتره هه‌ر ئێستا راستیت پێ بڵێم. حه‌ق به تۆیه كۆرپه‌كه له دوو حه‌وتوو له‌مه‌وبه‌ره‌وه له‌وانه‌یه سێ حه‌وتووش بێ هه‌ڵی‌نه‌داوه. ئازابه. هه‌موو شتێك كۆتایی هاتوه، كۆرپه‌كه مردوه.))

هیچم نه‌گوت. نه‌جوڵام و، چاویشم نه‌تروكاند. له جێگه‌ی خۆم وه‌ك دار و به‌رد بێ‌ده‌نگ بووم. وه‌ك دار و به‌رد كه بیر ناكه‌نه‌وه. ته‌نیا شتێك هه‌ستم پێ‌ده‌كرد قورساییه‌ك بوو له له‌شم دا. قورساییه‌ك كه نه‌ده‌بینرا و، خه‌ریك بوو له‌ت و په‌تی ده‌كردم، به بێ ره‌حمی‌یه‌وه له‌ت و په‌تی ده‌كردم. له‌و بێده‌نگی و نه‌جوڵانه ره‌هایه دا ده‌نگی دوكتور وه‌كو تۆپ له مێشم دا ته‌قیه‌وه. ((به هێز به هه‌ڵسته به‌رگه‌كانت ده‌به‌ركه‌وه.)) هه‌ڵستام. ده‌ست و لاقم وشك هه‌ڵاتبوون و، بۆ جوڵاندنیان هێزێكی بان مرۆڤی گه‌ره‌ك بوو. به‌رگه‌كانم ده‌به‌ر كردنه‌وه و، گوێم له ده‌نگی خۆم بوو ده‌یپرسی. ((چی بكه‌م؟)) پاشان ده‌نگێكی‌تر وڵامی دایه‌وه: ((چ ناكرێ. كۆرپه‌كه ماوه‌یه‌كی‌تر له‌وێ دا ده‌مێنێته‌وه پاشان خۆبه‌خۆ دێته ده‌ر.))

سه‌رم له‌قاند. دوباره هه‌مان ده‌نگم گوێ لێبۆوه هێندێك رسته‌ی به دوای یه‌ك دا ریز كردن: نابێ ناره‌حه‌ت بی. زۆربه‌ی كۆرپه‌له‌كان چونكه له زگی داكیان دا ته‌واو نین هه‌ر له زگی داكیان دا ده‌مرن. نابێ من خۆم به تاوانبار

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

دابنێم. نابێ لە بەر ئەو هەڵەیەی تووشی نەبووم خۆم سەر کۆنە بکەم. زگ پڕی کاتێ تەواو دەبێ کە خولی سروشتی خۆی بە تەواوی تێپەر بکا و، لە راستی دا شتێکی سروشتی نیە ژنی زگ پڕ بۆ ماوەیەکی درێژ لە سەر تەخت بکەوێ و بەم شێوەیە منداڵەکە دەکەوێتە دۆخێکی ناسروشتیەوە. پارەی دوکتورەکەم دا. بە لەقاندنی سەر ماڵئاوایم لێ کرد و لە هۆدەکە وەدەر کەوتم. بە نێوان دوو ریز زگی پڕ دا تێپەریم. زگی من کۆرپەیەکی مردووی تێدا بوو هەستم دەکرد گاڵتەم پێ دەکەن. لە دڵی خۆم دا دەموت: ((هەر چی دەبوو رووبدا، روویدا، کە اوتە دەبێ تەحەموول بکەم.)) هەتا میوانخانە رستەی ((دەبێ تەحەموول بکەم.)) لە مێشکم دا دەزرینگایەوە. کاتێ گەیشتمەوە ماڵ لانکە و لیباس و هەموو ئەو شتانەی بۆم کریبوی دیمن. ئەو هەناسە و ناڵەیەی بە زەحمەت لە دڵم دا رامگرتبوو، رشامەوە. بێ هێز کەوتمە سەر تەختەکە. ناڵەیەکی تر لە گەروم هاتە دەر. پاشان چەند ناڵەیتر هەتاوەکو لە قوولایی دەرونمەوە ـ ئەو شوێنەی وەك پارچە گۆشتێکی بێ کەڵك لە گۆشەیەك سەرت ناوەتەوە ـ ناڵەیەك هاتە دەر و تاشە بەردی گەورەی گریانم بوو بە هەزار پارچە و پارچەکانی بوون بە خۆڵ پاشان نووزەیەك و، لە هۆش خۆم چووم.

*** *** ***

پێدەچێ لە بەر ئەو خەوە بووبێ پاش وە هۆش هاتنەوە تێدا نقووم ببوم. یان لەوانەیە کاتێ ورێنەم دەکرد. هەر چۆنێکی کاتێ هات: باش لە بیرم ماوە. هۆدەیەکی سپی بوو کە حەوت چرپاو قەفەسێکی تێدا بوو. لە چرپای نێوەراستیان دا ئەو دوکتورەی لێ دانیشتبوو پێش لە سەفەرەکە پێم رادەگەیشت. لە لای راستی خانمی دوکتور و لە لای چەپی بەرێوەبەری ئیدارەکەم. لە قەراخ بەرێوەبەر هاورێکەم و پاشان باوکت دانیشتبوو: لە لای خانمی دوکتوریش دایك و باوکم دانیشتبوون. کەسی تری لێ نەبوو. جیا لەمانە هیچ شتێکی تر نە لە دەور و بەرمان نە لە سەر دیوارەکان، نە لە سەر عەرزی نەبوو. زانیم ئەوێ دادگایەکە کە تاوانبارەکەی منم و ئەوانیش لێژنەی دادوەرانن. ترس و وەحشەتم نەبوو. تەسلیمی بێ ئەولا و ئەولا بووم. چاوم بە هەموویاندا گێرا. باوکت هێدی هێدی دەگریا وەك ئەو رۆژ کە لە لای تەختەکە دانیشتبوو سەری لە نێو دەستانی گرتبوو. دایك و باوکم سەریان شۆر کردبوو، دەتگووت تووشی ژانێکی کوشندە بوون؛ یان لە بەر هیلاکیان خەریکە دەمرن. هاورێکەم غەمین و لاواز بوو. سێ کەسەکەی تریش پێدەچوو هیچ شتێك کاریان تێ ناکا. لە سەرەتا دا دوکتور هەڵستا و کاغەزێکی خوێندەوە ((لە بەرامبەر تاوانبارکراو دا لێژنەی دادپەروەرانی ئامادە بوو پێك هاتوە، هەتا تاوانبار بە تاوانی کوشتنی بە ئەنقەست و چونکە بە هۆی گوێ پێنەدان و خۆویستی و لە بەر چاو نەگرتنی بە سەختڕین مافەکانی مرۆڤ، واتە مافی ژیان، کە بۆتە هۆی مردنی کۆرپەکەی محاکمە بکا.)) پاشان کاغەزەکەی لە سەر مێزەکە دانا و ئەمجار روونی کردەوە دادگا چۆن کارەکانی دەکا. لە سەرەتا دا هەر کامەیان وەك شاهید و قازی شتەکانی خۆیان باس دەکەن و پاشان بە دەنگێکی بەرز دەڵێن: تاوانبار یان بێتاوان. بە وەبەر چاو گرتنی زۆرینەی دەنگ کاتی مەحکوومیەت دا لێژنەی دادپەروەران سزایەکە دیاری دەکا. ئێستا سەرەی قسەکانی خۆیەتی. یەکەمین رستەی وەك تەزوویەکی سارد هەڵی کرد.

منداڵ ددانی کرمۆڵ و خراپ نیە. ناکرێ وەك ددانی خەرابوو لە بێخەوە دەری بێنی و لە لۆکەی سپیدا بیخەیتە سەتڵی زبڵەوە، منداڵ ئینسانە، ژیانی ئینسانیش لەو کاتەوەیە دەبێتە نووتفە و هەتا مەرگ درێژەی دەبێ. هێندێك لە ئێوە دەگەڵ مانای بەردەوام بوونی ژیان یەك نین و، دەڵێن: لەو کاتەوە نووتفە دروست دەبێ ناتوانین بڵێین ئەمە ژیانی ئینسانە و دەڵێین ئەو کاتە تەنیا خانەیەکە گەشە دەکا و، سەرەتای ژیان نیە. وەك دارێك کە دەیبڕی، بڕینەکەی تاوان نیە. یان وەك ئەو مێشە دەیکوژی وایە. لە وڵامتان دا وەك زانایەك دەڵێم لە دار یان مێش، ئینسان دروست نابێ. هەموو هۆیەکانی پێك هاتنی ئینسان لە جەستەوە بگرە هەتا کەسایەتی، خوێن و رووح لەم خانەیە دا کۆ بوونەتەوە. ئەم هۆیانە لە سەرەوەی ئەندێشە و خەیاڵن. ئەگەر بتوانین ئەم هۆیانە بە مایکرۆسکۆپێك کە ئەو شتانەی لە توانای

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

دیتنی چاو دانیە بیانبینین و راڤەی بکەین هەمومان چۆك دادەدەین و، باوەر بە خودا دێنین. کە واتە من هەر لێرە ئیزن بە خۆم دەدەم واتای قاتڵ بەکار بێنم و ئەوەش بڵێم: ئەگەر ئینسان بوون بە پێوەری قورسایی و سووکی بێ و قەتڵ بە کەمییەت، دەتوانین بەم ئاکامە بگەین، کوشتنی ئینسانێکی سەد کیلۆیی تاوانی زۆرترە لە کوشتنی ئینسانێکی پەنجا کیلۆیی. ئەو هاوکارەی لە پەنای من دانیشتوە نابێ بەمە پێبکەنێ. من لێرەدا سەبارەت بە بۆچوونی هیچ نالێم. بەڵام لە بابەتی دوکتوریە ئەحمەقانەکەی دا ناتوانم بێ هەڵویست بم: ((لەم قەفەسە دا لە بری ژنێك دەبێ دوو ژن زیندانی بکرێن.)) پاشان زۆر لێبراوانە روویکردە خانمی دوکتور. خانمی دوکتور لە کاتێکدا لە سەرەخۆ جگەرەی دەکێشا نیگای تەحەمووڵ کرد. ئەم هەڵوێستەی تۆزقالێك گەرما و سوکنایی بە من بەخشی بەڵام هەر زوو با ساردەکە دوبارە هەڵی کردەوە.

((بەڵام، ئێمە لێرە بۆ قەزاوەت کردن لە سەر مەرگی خانەیەك کۆنەبووینەتەوە. ئەم دادگایی کردنە سەبارەت بە مەرگی کۆرپەیەکیسێ مانگانەیە. چ شتێك بووە هۆی مەرگی؟ هۆی سروشتی نەبینراوە؟ ئەو شتەی هەست پێناکرێ؟ یان ئەو ژنەی لە قەفەس دا دەیبینین؟ من بەڵگەی باشم هەن ئەمە دەسەلمێنین: ئەو ژنەی لەم قەفەسەدایە هۆی مەرگی کۆرپەکەیە. لە خۆوە نەبوو لە یەکەم دیداردا سەبارەت بەم ژنە دڕدۆنگ بووم. بە پێی ئەو ئەزموونانەی کە هەمن منداڵ کوژان لە ژێر دەمامکەکەیانەوە دەناسمەوە. کاتێ ئەو دەیگوت منداڵەکەم دەوێ. دەمامکی لە سەر نابوو. ئەمە درۆیەك بوو پێش ئەوەی بە خەڵکیتری بڵێ دەگەڵ خۆی کردبووی. بۆ وێنە لەوە سەرم سوور ما زۆر لە سەر قسەکەی خۆی سوور بوو. ئەو رۆژەی وڵامم دایەوە ئاکامی تاقیکردنەوەکەی باش بوو سەبارەت بەمە خۆشحاڵیم دەربڕی ئەو بە ساردی وڵامی دامەوە کە بۆ خۆی ئەمەی دەزانی. هەروەها کاتێ پێم وت لە بەر گرژ بوون و خاو بوونەوەی ماسولکەکانی مناڵ دانی دەبێ بکەوێی و پشوو بدا. ئەو بە توورەییەوە وڵامی دامەوەو و، وتی ناتوانێ زیاتر لە پازدە رۆژ لە جێگەدا بکەوێ لێی پارامەوە و تووڕەش بووم، بەڵام بۆم دەرکەوت ئەو نایەوێ ئەرکی دایکیەتی وە ئەستۆ بخا. ئەو دایکێکی بێ روحم بوو. لە ماوەی ئەم دوو حەوتوویەدا کە لە جێگە دا کەوتبوو بە بەردەوامی تەلەفۆنی بۆ دەکردم و دەیگوت تەندروستی گەلێ باشە و، دەپارایەوە کاری هەیە و دەبێ هەڵستێ. ئەو بەیانیەی دووبارە بینیمەوە تەواو هیوا بڕاو بوو بوو. لەم چاو پێکەوتنە دا بوو لێی کەوتمە شکەوە و، هەستم بە هەوڵە جنایەتکارانەکەی تاوانبار کرد. لە بواری جیسمی و فیزیۆلۆژیەوە پێدەچوو قەڵەویەکی بە هۆی خەم خواردنەوە بێ: وێکهاتنەوە بە ژانەکانیماسوولکەکانی هۆی دەرونیان هەبوو، واتە ئەمە بە پێی ویستی خۆی روویدەدا. هۆیەکەم لێ پرسی. بە کورتی وڵامی دامەوە بە هۆی ئالۆزی دەرونی هەست بە نیگەرانی دەکا. پاشان ناراستەو خۆ پێی وتم شتێك ئازاری دەدا، منیش هەوڵم نەدا بزانم چ شتێك ئازاری دەدا چونکە دەمزانی لە ژانی زگ پڕی زیاتر چیتر نیە. پاشان لێم پرسی بە راستی منداڵەکەی گەرەکە و بۆم باس کرد بیر کردنەوە و خەیاڵ جار جارە دەبنە هۆی مەرگی کۆرپەلە: پێویست بوو هێدی هێدی بە سەر ئەم ئالۆزە دەرونیە دا زاڵ بێ. ئەو بە تووڕەوییەوە وڵامی دامەوە ئەم داوا کردنە وەك ئەوە دەچێ لێمی بوێ رەنگی چاوەکانی بگۆڕێ. چەند رۆژ دواتر هاتەوە لام. گەرابۆوە دۆخی ژیانی جارانی بەڵام تەندروستی گەلێ خراپتر بوو بوو. لە نەخۆشخانە خەواندم. لەوێ هەشت رۆژ بە دەرمان هێدیم کردەوە و نەمهێشت بجولێ.

((هەنوکە، خوشکان و برایان، دەگەینە جنایەتەکە. بەڵام پێش لەوەی باسی بکەم دەڵێم: با دابنێین یەکێك لە ئێوە تووشی نەخۆشییەکی قورس بووە و پێویستی بە دەرمان هەیە، رزگاربوونتان پێوەندی هەیە بە وەی کەسێکی هەبێ ئەم دەرمانەتان بداتێ. ئەو کەسەی دەرمانەکە فرێ دەدا و دەیرێژێ و لەبری ژارتان بداتێ چ ناوێکی لێ دەنێن؟

شێت، خۆ بە زل زان، یان تاوانبار، بەوەی یارمەتی نەخۆشەکەی نەکردوە؟

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

بە رای من ئەو وشانە پڕ بە پێستی نین و پێناسەی ئەم هەڵوێستە ناکەن. بە رای من کەسێکی وا قاتڵە. بەرێزانی لێژنەی داد پەروەران شك لەوە دا نیە کۆرپەکە هەمان نەخۆشەکەیە، دەرمانەکەشی جیا لە پشوودان چی‌تر نەبووە. بەڵام ئەم ژنە نەك هەر دەرمانەکەی بە نەخۆشەکە نەدا بەڵکوو بە چوونی بۆ سەفەرەکە ژاری دەرخوارد دا: چەندین کاژێر فرین بە تەیارە و لێخورینی ماشێن ئەویش بە تەنیا و لەم رێگە ناخۆشە دا. من بە تکا و رجا کردن پێم وت ئەوەی لە زگت دایە تەنیا خانەیەکی دابەش بوو نیە بەڵکو منداڵێکە. ئاگادارم کردەوە کە لەوانەیە کۆرپەکەی بەم کارە بکوژێ. بەڵام بە تووڕەیییەوە وڵامی دامەوە و قسەکەی لێ وەر نەگرتم. هەر وەها کاغەزێکی ئیمزا کرد کە بەرپرسایەتی هەر جۆرە رووداوێك وە ئەستۆ دەگرێ.

سەفەرەکەی کرد. منداڵەکەی کوشت. دیارە ئەمە دەزانم ئەگەر لە بەر دەم دادگایەکی ئاسایی دابایەن، سەلماندنی تاوانەکەم، بۆ ئەستەم بوو. چونکە دەرمانی منداڵ لە باربردن یان نەشتەرگەری بە کار نەهێناوە. بە پێی یاسای باو ژنێکی لەم جۆرە بە بێ تاوان دادەنرێ، چونکە لە راستی‌دا تاوانێك رووی نەداوە. بەڵام بەرێزان ئەمە بزانن ئێمە ئەندامانی لێژنەی دادوەرانی ژیانین و، من بە ناوی ژیان پێتان رادەگەیەنم هەڵسوکەوتی ئەم ژنە خرابترە لە هەر جۆرە دەرمانی لە بار بردن یان نەشتەرگەری. هەڵسوکەوتی پەست و فێڵبازانە و بێ مەترسی سزادان. فرە هەوڵ دەدەم هێندێك بەڵگەی بۆ دابتاشم بۆ ئەوەی تاوانەکەی لە سەر سووکتر بێ و عەفوو بکرێ. بەڵام چۆن؟ ئێوە بڵێین، هەژار بوو و نەیدەتوانی بژیوی ژیانی دابین بکا؟ شتی وا نیە. بۆ خۆشی باش دەزانێ. یان لەوە دەترسا منداڵێکی ساغی ببێ و لە بەرامبەر کۆمەڵدا دیفاع لە خۆی بکا. هەرگیز: ئەو سەر بە دامەزراوەیەکی کولتوورییە، لە باتی ئەوە لە سەر کوشتنی منداڵێك دابڕن، دەیکەنە قارەمان. ئەو بڕوای بە هیچ کام لە یاساکانی کۆمەڵ نیە. خودا، نیشتمان،بنەماڵە، ژیانی ژن و مێردایەتی و بە گشتی هەموو بنەماکانی ژیانی کۆمەڵایەتی بە هیچ دەزانێ. تاوانەکەی بە هۆی ئەو بەڵگانەی لە سەر ئازادی هێناونیەوە سووك ناکرێتەوە. ئازادی تاکەکەس، ئازادی سەرە رۆیی کە مافی کەسانی‌تر پێشێل دەکا. وشەی مافم بە کار برد بۆ ئەوەی ئێوە نەڵێن ئەو ژنە بە کوشتنی منداڵەکەی لە مافی خۆی کەڵکی وەر گرتوە: ئەو مافەی بە پێی ئەو دەتوانی نەهێڵێ منداڵێکی نەخۆش و سەقەت لە دایك ببێ. ئەمە ئەرکی ئێمە نیە پێش ئەوەی منداڵ لە دایك ببێ بزانین سەقەتە یان نا. ((هۆمێر))* کوێر بوو و ((لیوپاردی - یش))** پشت کووڕ. ئەگەر سپارتەکان لە سەر بەردەکانەوە هەڵیانداشتبان، ئەگەر دایکەکانیان لەوە ماندوو دەبوون لە زگی خۆیاندا هەڵیانگرن، ئەمرۆکە مرۆڤایەتی گەلی لاواز دەبوو: من ئەمە پەسەند ناکەم پاڵەوانێکی ئولەمپیك نرخی لە شاعیرێکی دەستەوەستان فرەتر بێ. سەبارەت بە نەپاراستنی کۆرپەڵەیەکی پاڵەوانی ئولەمپیك یان شاعیرێکی دەستەوەستان، ئەوەتان بیر دەخەمەوە مرۆ بتەوێ و نەتەوێ بەم جۆرە زاوزێ دەکا. من ئەم ژنە بە تاوانبار دادەنێم.!

بە دەنگی هاوارەکەی راچڵەکیم. چاوانم لە سەر یەك دانا و، نەمزانی خانمی دوکتور هەڵستاوە و نۆرەی قسە کردنیەتی. کە چاوم هەڵێنان دەستی پێ کردبوو بە دەم قسە کردنەوە دەیگوت: هاوکارەکەم لە بیرلی کرد پێمان بڵێ لە بەرامبەر هۆمێرێك دا هیتلێرێکیش لە دایك دەبێ. هەر زگ پڕ بوونێك وەك داهێنانێکە لەوانەیە گەلێ بە سود و بە شکۆ بێ و لەوانەشە گەلێ ترسناك بێ. من نازانم ئەم منداڵە دەبوو بە ژاندارك یان هیتلێر، ئێستا کە ئەم منداڵە مردوە و ئێمە نازانین دەبوو بە چی. بەڵام بە پێچەوانەوە من دەمزانی ئەم ژنە کێیە: حەقیقەتێك کە دەبێ لە نێو ببرێ. بە رای من لە نێوان شتێکی نادیار و نەناسراو دا و حەقیقەتێك کە نابێ لە نێو ببرێ ئەمەی دووهەمیان هەڵدەبژێرم.

---

* هۆمێر: Homeria قارەمانی کوێری یۆنانی کە ئەویان بە دانەری دوو حەماسەی بە ناوبانگی ایلیاد و، ئۆدیسە داناوە. سەردەمی دانانی ئەم دوو سروده بۆ ساڵانی 550 ی پێش زایین دەگەرێتەوە.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

** جیاکومو لیۆپاردی Giacomo Leopardi شاعیری پشت کوری ئیتالیایی 1838 – 1798، له "کاناتی" له دایك بوو. له سالی 1827 چووه بۆلونی، پیزا، فلۆرنسا. باشترین بەرهەمی بەناوبانگی ((ئیپیریت مۆرالی)) ئەو شێعرانەن پێشاندەری نائومێدی فەلسەفەی ئەوە.

پێدەچێ هەیبەتی ژیان هاوکارەکەمی تووشی دڵە خورپە کردوە. بەڵام ئەو ئەم هەیبەتە بە هی کەسێك دادەنێ کە دەیتوانی ببێ، نەك کەسێك ئێستا کە هەیە. گەورەیی ژیان تەنیا رستەیەکی رێکە و بەس، رستەی ((منداڵ ددانی خرابوو نیە)) تەنیا رستەیەکی جوان. گرێو دەکەم کاتێ هاوکارەکەم لە شەردا گوللەی داویشت و خەڵکی دەکوشت لە بیری کردبوو منداڵێکی تەمەن بیست ساڵیش ددانی خرابوو نیە. بەرای من شەر تاوانبارترین منداڵ کوژە. شەر واتە کوشتنی کۆمەڵەی تەمەن بیست ساڵەکان. نازانم هاورێکەم بە چ واتایەك شەری پێ بە هەیبەتە و بە گەورەی دادەنێ و لە هاورێك کردنی دەگەڵ تێزەکەی خۆی واتە بەردەوامی دەپارێزێ. لە روانگەی زانستیشەوە ناتوانین ئەم بەردەوامییە بە جیددی وەر بگرین: دەنا، هەر جارەی تۆوێك ناتوانی پیتێن بکا و دەمرێ، هەر جارەی دووسەد ملیۆن ئیسپیرماتۆزۆئید دەیانەوێ بخزێنە هێلکەدانەوە سەرکەوتوو نابن، دەبێ ماتەم بار بم. لەمەش خراپتر: ئەو کاتەی ئەم تۆوە پیتێن دەکا دەبێ بۆ نۆسەد و نۆ ملیۆن و نەوەدو نۆ هەزار و نۆسەدو نەوەدونۆ تۆوی ماوەی کە ئەم کردارەیان بۆ جێبەجێ نەکراوە ماتەم داگرم. ئەوانیش دروستکراوی خودان. ئەوانیش رووحیان لەبەرە و پڕن لە توخمەکانی پێك هێنەری ژیان. ئایا هاوکارەکەم قەت لە ژێر مایکرۆسکۆپەوە سەیری نەکردون؟ نەیدیون وەك گارانی بۆقان خۆداوێن و بۆ پێش دەچن؟ قەت نەیدیون کاتێ خۆ بە دیواری هێلکەدان دا دەدەن و توانایان نامێنێ و نائومێدانە سەر لە ئەولاو ئەولا دەدەن و دەزانن وەستان یانی مەرگ؟ دیمەنێکی جەرگ بڕە! هاوکارەکەم بە وەبەر چاو نەگرتنی ئەمانە ستەم لە رەگەزی خۆی دەکا. مەبەستم ئەوە نیە تانە و تەشەر باوێم، بەڵام ئێستەکە ئەو ئەوەندە باوەری بە ژیان هەیە چۆن ئیزن بە خۆی دەدا بێ هیچ هەوڵدانێك میلیارد و میلیارد ئیسپرماتۆزوئید بمرن؟ ئەمە فریا نەکەوتنی ئەو نەخۆشەیە لە گیان دان دایە یان بە ئاشکرا جنایەتە: جنایەت. کە واتە ئەویش دەبێ لەم قەفەسە دا بێ. ئەگەر نەچێتە قەفەسەکەوە مانای ئەوەیە درۆی کردوە کە دەیگوت خۆی خستۆتە داوی ئەو ئیحساساتەی کە دەڵێ کێشە لەوە دا نیە خەڵکی زۆرتر لە دایك دەبن، بەڵکو کێشەکە لەوە دایە بۆ ئەوانەی هەتا ئێستە لە دایك بوون ژیانێکی لە بارتر و گونجاوتر دەستە بەر بکەین.

((من قەت گەرەکم نییە هاوکارەکەم بە تاوانبار دابنێم. چ بگا بە تاوانی هەڵە لە قەزاوەت کردن دا تاوانبار بکرێم. هەروەها لێژنەیەکی دادوەرانی ژیانیش لە توانای دانیە هەڵە لە قەزاوەت کردن دا مەحکووم بکا. کە واتە مەسەلەکە ئەمە نەبوو: مەسەلە تەنیا قەزاوەت کردنێك بوو و لێشی پەشیمان نیم. زگ پڕی ئەو سزایە نیە سروشت بۆ ساتێکی خۆش دیاری کردبێ. بەڵکو موعجیزەیەکە دەبێ بە شێوەیەکی سروشتی، وەك دار و ماسییەکان بەرەو پێش بچێ. ئەگەر خولی ئەم زگ پڕیە سروشتی نەبێ، ناکرێ چاوەروانیت لە ژن هەبێت مانگەکان وەك کەم ئەندامان لە سەر جێگە بکەوێ بە واتایەکیتر ناکرێ بە ژن بڵێی واز لە چالاکیەکانی، لە کەسایەتی و لە سەر بەستی خۆی بێنێ. من ئەم پرسیارە دێنمە گۆرێ، لە پیاویش ویستراوە کە ئەویش بە رادەی ژن کە لەم ساتە خۆشە چێژی وەرگرتوە، ئەم کارە بکا؟ وا دیارە هاوکارەکەم ئەو حەقەی بۆ پیاوانی دادەنێ بۆ ژنانی دانانێ ـ مافی ئەوەی ژن خاوەنی لەشی خۆی بێ ـ بە رای وی پیاو مێش هەنگوینەیەکە دەتوانێ شیرەی گوڵەکان دانە بە دانە هەڵمژێ و ژنیش تەنیا ئامێرێکی زاو و زێیە. ئێمە گەلێ جار تووشی بابەتی ئاوا دەبین: دوکتوری نەخۆشی ژنان، ئەو ژنە نەخۆشانەیان لا پەسەندە کوڵ کێشی هێدی و لە سەر خۆن، ئەوانەی بۆیان گرنگ نیە سەربەست بن یان نا. لێرە دا مەبەست تاوانبار کردنی دوکتورەکان نیە. بەڵام ئێوە دەزانن لێرە کۆبووینەوە ژنێك کە بە قەتڵ تاوانبار کراوە، قەتڵ بە هۆی کەرەسە نا بەڵکو بە هۆی بیر، دادگایی بکەین. من تاوانبار کردنی ئەم ژنە بە بەڵگەی قایم رەد دەکەمەوە. ئەو رۆژەی تاقی کاریم ئەنجام دا، باری تەندروستی باش بوو و زۆر ئارام و لەسەرە خۆ بوو. بەڵام ئەو رۆژەی زانیم کۆرپەکە مردوە، ژانێکی بە هێز کە باسی لێ ناکرێ لە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

رووخساری دا وەدەر کەوت. لە بری وشەی منداڵ لە وشەی کۆرپە کەڵکم وەر گرت: چونکە زانست ئەم ئیزنەی بە من داوە. کۆرپەڵە ناوی منداڵە بۆ ئەو کاتەی لە زگی دایکی‌دا دەژی؛ پاشان دوای نۆ مانگ و، هێندێ جاریش حەوت مانگ کە کۆرپەکە لە دایك دەبێ پێی دەڵێن منداڵ. با بڵێین دەتوانین بە کۆرپەی ئەم ژنە بڵێین منداڵ دوبارە تاوانێك روینەداوە. هاوکاری بەرێز، ئەم ژنە حەزی نەکردوە منداڵەکەی خۆی بکوژێ: بە داخەوە لە زۆر بوار دا ژیانی ئێمە پڕە لە بە ئاوات خواستنی مەرگی یەکتری. ئەگەر کەسێك هێرشمان بکاتە سەر هێرشی دەکەینە سەر. لە نێو قانوونی میللەتان دا بە مە دەڵێن بەرگری قانوونی. ئەگەر ئەم ژنە لە دڵی خۆشی دا ویستبێتی منداڵەکە بکوژێ سەرلەنوێ ئەم کارەی لە حاڵەتی بەرگری قانوونی دا ئەنجام داوە. کە واتە ئەو تاوانبار نیە.))

پاشان باوکت هەڵستا. نەدەگریا. بەڵام هەر کە ویستی لێوەکانی بجولێنێ هەتا قسە بکا چەنەگەی لەرزی و سەر لە نوێ فرمێسك بە سەر گۆناکانی دا هەڵتکان. سەر لە نوێ سەری لە نێو دەستانی گرتەوە و، لە سەر چرپایەکە دانیشتەوە. دوکتور بە تووڕەییەوە پێی وت: ((ناتانەوێ قسە بکەن؟)) باوکت بە حاڵ سەری لەقاند دەتگوت دەیەوێ وڵامی بەڵێ بداتەوە. دوکتور وتی: ((دەبێ رای خۆی دەربڕێ و ناتوانێ خۆی لێ ببوێرێ.)) باوکت لە پرمەی گریانی‌دا. ((تکات لێ دەکەم قسەکانی خۆت بکە!)) باوکت بە بێ ئەوەی وڵامێك بداتەوە فنەفنێکی لێ هات. ((تاوانبارە یان بێ تاوان؟)) باوکت هەناسەیەکی قوڵی هەڵکێشا و، ورتەیەکی لێ هات: ((تاوانبارە))، لەو کاتەدا شتێکی سەیر روویدا: هاورێکەم رووی تێکرد و تفێکی لە دەم و چاوی کرد. کاتێ باوکت تفەکەی دەسڕیەوە هاورێکەم بەسەریدا قیژاند: ((ناپیاو! هیچ و پوچ! حەیوان! ئاخر هەر تۆ نەبووی تەلەفۆنت بۆ دەکرد و لێی دەپارایەوە منداڵەکە لە بار بەرێ؟ بۆ هەر تۆ نەبووی وەك عەسکەری فێرار دوو مانگ لێرەو لەوێ خۆت دەشاردەوە؟ ئەتۆ لە سەر داوای من نەچووی بۆ بینینی؟ ئەمە پیشەی تۆیە. دەترسی و ژنان بەرهەڵدا دەکەی و پاشان وەك باوك خۆت دەناسێنی. باوك بوون لای تۆ چ مانایەکی هەیە؟ زگێکی هەڵمساو و، ناشیرن؟ ژان هاتنی منداڵ بوون؟ رەنجی شیر دان؟ بەرهەمی باوکایەتیشتان وەك کراسێکی ئوتووکراو لە پێش دادەنێن. ئەگەر ژنتان هێنا تەنیا ئەرکێکی لە سەرتانە ناو لە منداڵنانە، تازە لەمەش را دەکەن. هەموو بەرپرسایەتی دەرد و قسە و قسەلۆکی خەڵکیش بۆ ژن بن. ئەگەر ژنێك دەگەڵتان رادەبوێرێ وەك سۆزانی و لەش فرۆش هەڵس و کەوتی دەگەڵ دەکەن. لە هیچ قاموسێك وشەی فاحیشە بەم مانایەی ئێوە لێکی دەدەنەوە وا لێك نەدراوەتەوە. چەند هەزار ساڵە وشە و، فەرموودەکانتان بە سەر ئێمەدا دەسەپێنن. هەزاران ساڵە ئێمەتان لە بێدەنگی و شەرتەکانی دایکایەتی‌دا زیندانی کردوە. ئێوە لە هەر ژنێك دا دایکێکی دەدۆزنەوە. لە هەر ژنێکی بگرە لە کچەکانتان چاوەروانیتان ئەوەیە ببێتە دایکتان. دەڵێن ئێمە توانا و هێزی باسك و بازوی ئێوەمان نیە و، بەرهەمی توانایی ئێوە دەخۆین. وامان لێدەکەن پێڵاوەکانتان بۆ واکس بکەین دەڵێن مێشکمان کار ناکا، کە چی بۆ هەر چی شتە کەڵك لە هۆش زیرەکیمان وەر دەگرن. ئێوە بۆ سەر و سامان دانی باری ژیانتان بیری ئێمە دەدزن. ئەی منداڵە ئەبەدییەکان، هەتا ردێنیشتان سپی دەبێ، دەبێ نانتان بە دەمەوە بکەین. بتان شۆرین و، وشکتان بکەینەوە، رێنوێنیتان بکەین لە بەرامبەر نەخۆشی و پیری‌دا پارێزگاریتان لێ بکەین. لێتان بێزارین. لە خۆشم بێزارم چونکە ناتوانم بێ ئێوە بژیم و هاوار دەکەم: ئێمە لە دایکایەتی ماندوو بووین. لەم وشەیە کە ئێوە لە بەر قازانجی خۆتان بە پیرۆزی دادەنێن ماندوو بووین. ئاغای دوکتور دەبێ تف لە نێوچاوانی تۆش بکرێ. ئێوە پێتان وایە ژن رەحم وهێلکەدانە و مێشکی نیە، ئێوە کاتێ ژنێکی زگ پر دەبینن پێتان وایە: ((بە کەیفی خۆی رایبواردوە و پاشان هاتۆتە لاتان بۆ ئەوەی چارەی بکەن.)) ئاغای دوکتور قەت رادنەبواردوە؟ گەورەیی ژیانتان لە بیر کردوە؟ وەها بەرگری لە گەورەیی ژیان دەکەن ئینسان پێی وایە ئەوەی خانمی هاوکارتان بە موعجیزەی لە دایك بوونی دادەنێ، ئێرەیی پێوە دەبەن. بەڵام وا نیە،شتی وا ناگونجێ! ئەم موعجیزەیە بە رای ئێوە فیداکارییە. وەك پیاوێك ناتانەوێ بەرەنگاری ببنەوە. ئاغای دوکتور ئەم

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

دادگایی کردنە تەنیا دادگایی ژنێك نیە، دادگایی کردنی هەموو ژنـانی دنیایـە. کـە واتـە مـافی خۆمـە ئەمـە بـاش بەرمـە نێو مێشکتانەوە: دایك بوون ئەرکێکی ئـەخلاقی نیـە. ئـەرکێکی بـایۆلۆژیش نیـە. هەڵبژاردنێکـە لـە رووی هوشـیارییەوە. ئەم ژنە لە رووی هۆشیارییەوە ئەمەی هەڵبـژاردوە و قـەت مەبەسـتی نـەبوو کـەس بکـوژێ. دوکتـوری بـەرێز ئێـوە بـوون ویستتان ئەم ژنە والێبکەن بیر نەکاتەوە و بەم جۆرە چاڵی مەرگی بۆ هەڵکەنن. کەواتە ئەوە ئێـوەن دەبـێ بچنـە نێـو ئـەم قەفەسەوە. لەبەر ئەوە ناویستوتانە یارمەتی میلیارد میلیـارد ئیسـپێرماتۆزی نـەزان بکـەن، بـەڵکو بـە تـاوانی ژن کوشـتن. پاش ئەوەی گوێ بیستی راکانم بوون پێویست ناکا بڵێم تاوانبار کراو تاوانبار نیە.))

پاشـان بەرێوەبـەری ئیدارەکـە وای پێشـان دەدا نارەحەتـە هەڵسـتا. نەیـدەزانی چـی بڵـێ. لـەم دادگـایی کردنـە خـۆی بەبێگانـە دادەنـا. ئەنـدامانی‌تری لێژنـەی دادوەران بـە هـۆی پیشـە و سـۆزیانەوە پێوەنـدیان بـە تاوانبـارەوە هـەبوو کـە منداڵەکەش رۆڵی تێدا دەگێرا. بەڵام ئەو تەنیا بەرێوەبەری تاوانبار کراوەکە بوو. هەتا ئەو جێگەیـەی پێوەنـدی بـەوە وە هەبوو ئەم دۆخەی هاتبووە پێش پێی ناخۆش نەبوو. وەك بەرێوە بەرێك ئـەم دۆخـەی بـە رێگـر و بگـرە رووداوێکـی دڵ تەزێن دەزانی کە بۆی بە گران تەواو دەبوو. ئەمەش چونکە تەنیا بیری لەو مەعاشە دەکردەوە کە بە پێـی یاسـایەکی بـێ مانا ناچار بوو لە ماوەی پشوودان دەبوو بیدا بە کارمەندەکەی خـۆی. بـە رای وی منداڵەکـە زۆر لـە دایکـی ژیرتـر بـوو و بـە مردنـی هـەموو کێشـەکانی تـەواو کـرد بـوون. کاتـێ خـەڵك فەرمانبـەرە بـێ مێردەکـەیان دەدی منـداڵی لـە ئامێزدایـە چییان بەو نەدەگوت؟ بێ دوودڵی‌و بە راشکاوی وتـی: ئەگـەر ژنـە هێشـتبای ئـەو هـەر زوو لـە شـەڕ و هـەڵای ئـەو منداڵـە رزگاری دەکرد. سەرە رای ئەمانە، ئەو تەنیا بەرێوەبەرێك نەبوو، ئینسانیش بـوو. دوو پیـاوی لێژنـەی دادوەران کـە پـێش لـەوەوە قسـەیان کردبـوو، ویـژدانیان بـە خەبـەر هێنـابوو. دوکتـور بـەم هـزرە و ئەخلاقیـەوە و، بـاوکی منداڵەکـەش بـە پەشێوییەکەی. لە ئاکام دا ئەو نەیدەتوانی لە هزری یەکەمدانە و غەمی دووهـەمیان دا شـەریك نـەبێ. منـداڵ هـی دایـك و باوك، هەر دووانیـەتی: ئەگـەر جنایـەتێك روویـدابێ، جنایـەت دووپـات کراوەیـە چـونکە لـە لایەکـەوە ژیـانی منـداڵێکی کوژاندۆتەوە و لـە لایـەکی‌ترەوە ژیـانی ئینسـانێکی گـەورەتری تووشـی نسکۆ هێنـاوە. کەواتـە لـە پێشـدا دەبـێ بسـەلمێنین تاوانێك رووی داوە یان نا. بەڵام داخۆ چکۆلەترین دڵەخورپە لە مەر ئەم بابەتەوە لە گۆرێ دایە؟ ئایا بەڵگـەی قـایمتر لـە بەڵگـەکانی دوکتـور پێویسـتە؟ دوکتـور کـە باسـی خـۆ پـێ زڵی و لـە خـۆ بـایی بـوونی کـردو دەلاقەیـەکی بـۆ عـەفوو نەهێشتەوە. بەرێوەبەری بەرێز، دەبوو بەرەی لە سەر حـەز و هانـدەری مـن لابردبـا. تاوانبـار کـراو لـەوە دەترسـا نـەوەك سـەفەرە گرنگەکـە سـپێردرابا بـە کەسـێکی‌تر هـەر بۆیـە لـە جێگـە هاتـە دەر بـێ وەبـەر چـاو گرتنـی کۆرپەکـەی و، بـێ بەزەییانە ئەم کارەی کرد. هاورێیەکەم بۆی هەبوو تفی لێ بکا. هەر وەها دەتوانێ بێ‌عەدالەتیـەکان مـەحکووم بکـا. بـەڵام هەر تاوانبار کراو تاوانبارە.

لەم کاتەدا بوو نیگام بە دوای دایك و باوکم دا دەگەرا. بە زەمانی بێ زەمانی لێیان دەپارامەوە چـونکە ئـەم دووانـەم بـە دوایین هەلی رزگار بوونی خۆم دادەنا. بـە نیگایـەکی نائومێدانـەوە وەڵامیـان دامـەوە. زۆر مانـدووتر و پیرتـر لـە سـەرەتای دادگایی کردنەکە دیار بوون. سـەریان قورسـایی لـە سـەر جەسـتەیان دکـرد و، وا هەڵدەلـەرزین دەتگـوت سـەرمایانە. هـەر واهـا ئـەم غەمـە و نیگەرانییـەی لـە خەڵکەکـەی‌تر جیـای دەکردنـەوە تووشـی شـکانی کردبـوون و هـەردووکیان لـە نائومێدیـەك دا شـەریك بـوون. دەسـتیان لـە نێـو دەسـتی یـەکتری نـابوو ئیزنیـان وەرگـرت بـە دانیشـتنەوە قسـە بکـەن. داواکارییەکەیان جێ بـە جـێ بـوو. تێیانـەوە رامـابووم بـە گـوێی یـەکتریان دادەچـرپاند و رایـان دەگۆرییـەوە کامـەیان لـە سەرەتادا قسە بکا. لە سەرەتادا باوکم قسەی کرد. ئـەو وتـی: ((سـەبارەت بـەم پێشـهاتە دوو کـەرەت تووشـی ئـازار و رەنـج بووم. یەکەم جار کە زانیم منداڵەکە هەیە و پاشان کە ئاگاداری مەرگی بـووم. هیـوام وایـە ئـازاری سـێهەمی نەیەتـە سـەر رێم: ئازاری مەحکووم کرانی کچەکەم. نـازانم ئـەم شـتانە چـۆن روویانـدا، هـەر وەهـا هـیچ کـام لـە ئێـوەش ئەمـە نـازانن.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

چونکە کەس ئاگای لە دەروونی کەسیتر نیە. هەر چۆنێکی بێ ئەو کچی منە و وەك باوکێك منداڵەکان تاوانبار نین.))
هەر بە دوای ئەو دا دایکم قسەی کرد. ((ئەو کچە بچکۆلەکەی منە و، هەمیشەش کچە بچکۆلەکەی من دەمێنێتەوە. کچە بچکۆلەکەم قەت کاری خراپ ناکا. کاتێ پێی راگەیاندم زگی هەیە لە وڵامی دا بۆم نووسیەوە: هەر بریارێکی بۆخۆت بیدەی راستە. ئەگەر بیوتبا منداڵەکەم گەرەك نیە هەر ئەم وڵامەم دەدایەوە. قسە کردن لە سەر ئەم شتە پێوەندی نە بە منەوە هەیە نە بە ئێوە. ئێوە حەقی ئەوەتان نیە کەس تاوانبار بکەن و، هەروەها حەقی ئەوەشتان نیە دیفاعی لێ بکەن چونکە لە دڵ و دەروونی ئەودا نین. هیچ کام لە شاهیدییەکانی ئێوە نرخی نیە. هیچ شاهیدێك ناتوانێ پێمان بڵێ چی روویداوە. تەنیا شاهید منداڵەکەیە کە ئەویش ناتوانێ...)).

لەم کاتەدا بوو لێژنەکە قسەیان بە دایکم بری و هاواریان کرد منداڵەکە ((منداڵەکە! منداڵەکە!)) توند توند میلەکانی قەفەسەکەم گرتبوو و، هاوارم کرد: ((منداڵەکە نابێ!)) و هەروا کە هاوارم دەکرد...

*** *** ***

بەڵێ، بە دەم هاوار کردنەوە گوێم لە دەنگی تۆ بوو: "دایکە!" هەستم بە لاوازی کرد. چونکە یەکەمین کەرەت بوو گوێم لێ بێ یەکێك بانگی دەکردم دایە؛ چونکە یەکەمین کەرەت بوو گوێم لە دەنگی تۆ دەبوو؛ چونکە ئەم دەنگە دەنگی منداڵ نەبوو. دەنگی مرۆڤێکی پێگەیشتوو، دەنگی پیاوێك. بیرم کردەوە: "پیاوێك بوو" پاشان لە بیری خۆم دا وتم: "پیاو بوو، تاوانبارم دەکا." دواجار بیرم کردەوە: "حەز دەکەم ببیینم! "چاوەکانم لە هەموو شوێنێك دا بە دوات دا دەگەڕان. لە نێو قەفەسەکەدا، لە دەوری قەفەسەکە، لە سەر چرپاکان لە سەر عەرز، لە سەر دیوارەکان، بەڵام تۆیان نەدۆزیەوە. ئەتۆ لەوێ نەبووی. جیا لە بێدنگیی گۆر ئاسا دەنگێکی تر نەدەبیسرا و لەم بێدەنگییە رەهایە دا سەرلەنوێ دەنگت هاتەوە: "دایکە! لێم گەڕێ قسان بکەم. مەترسە، مرۆڤ نابێ لە راستییەکان بترسێ. ئەم راستیەی کە لێرە باس کراوە دووبارەیان کردۆتەوە. هەر کام لەمانە باسی حەقیقەتیان کردوە. تۆ ئەمە باش دەزانی: خۆت فێرت کردم حەقیقەت تێکەڵێك لە راستیە جیاوازەکانە. ئەوانەی بە تاوانبارت دادەنێن وەك ئەوانەی بەرگریت لێ دەکەن حەقی خۆیانە. بەڵام قەزاوەتی وان گرینگ نیە. دایك و باوکت راست دەڵێن کەس ناتوانێ بچێتە دەروونی کەسەوە، من شاهیدی بۆ ئەوە دەدەم. دایکە تەنیا منم دەتوانم بڵێم بە بێ ئەوەی بم کوژی کوشتمت. تەنیا منم دەتوانم بڵێم چۆن و لە مەڕ چی ئەم کارەت کرد. دایکە نەم دەویست لە دایك ببم. کەس ئەمەی ناوێ. ئەم کۆتاییە، لە نەبوون، هیچ کەس نایەوێ لە دایك ببێ. هەڵبژاردنێکیش لە ئارا دا نیە. جیا لە نەبوون هیچ شتێك وجوودی نیە. کاتێ جوولان دەست پێ دەکا و، ئێمەش لێی بە ئاگا دەبینەوە، ئەم پرسە لە خۆمان ناکەین کێ ئەم بریارەی داوە و، ناپرسین راستە یان چەوت. تەنیا پەسەندی دەکەین و چاوەروانی دەبین هەتا بەدیار بکەوێ لە پەسەند کردنی رازین یان نا. من هەر زوو تێگەیشتم رازیم. ئەتۆش سەرەڕای هەموو ترس و دڵە خوریەکانت، باش توانیت قانعم بکەی لە دایك بوون جوانە و هەروەها سەرچاوە گرتن لە نەبوونەوە جوانە. پێت وتم کاتێ لە دایك بووی نابێ ئازار و مەرگ بێ هیوات بکەن. کاتێ یەکێك دەمرێ واتە لە دایك بووە چونکە لە نەبوونەوە هاتوە و، هیچ شتێك خراپتر لە نەبوون نیە: خراپترین شت ئەوەیە کەسێك ناچار بێ بڵێ هەرگیز نەبووە. لە خۆبایی بوون و دڵنیا بوونت رێگەی لێ هەڵە کردم. لەخۆبایی بوونت وەك گەورەیی و هەیبەتی ئەو سەردەمە دوورانە بووکە ژیان بەو جۆرەی بۆت باس کردم پشکووت. بڕوام بە قسەکانت دێنا. دایکە دەگەڵ ئەو شلەیەی تێی دا بووم هەموو بیرەکانتم دەخواردەوە. هەر بیرێکت پەیامێك بوو بۆ من. لەمە زیاتر چیتر دەیتوانی ببێ؟ جەستەی من وەهمێك بوو کە لە لایەن بەرەکەتی تۆوە گەشەی دەکرد؛ رووحی من بەڵێنییەك بوو کە لە لایەن تۆوە و بەرەکەتی بوونت بەرگی راستی بەبەردا دەکرا. ئەوەی پێت دەوتم فێری دەبووم و،

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ئەوەی پێت نەدەوتم لێێ بێ ئاگا دەمامەوە: سەرچاوەی رووناکی و ویژدانی من تۆ بووی. کاتێ بۆ ئەوەی مـن بێنیـە سـەر دنیا بەرەنگاری هەموو کێشەیەك دەبوویتەوە، پێم وابوو ژیان مەوهیبەتێکی بێ وێنەیە.

"بەڵام پاشان شك و گومانی تۆ زیادی کرد. جـار جـار پێـت هەڵـدەگوتم، جارجـاریش هەرەشـەت دەکـرد. جـاری وابـوو دڵسۆزی و خۆشەویستیت نیشان دەدا جارجاریش رق. جار هەبوو بوێر بووی جار هەبوو دەترسـای. رۆژێکیـان بـۆ ئـەوەی لە شەری ترس رزگار ببی بریاری هاتنە سەر دنیات بە خۆم سپارد. پێت وتم فـەرمانی منـت جێبـەجێ کـردوە و مـەیل و ویستی خۆت وەبەرچاو نەگرتوە. بەوە تاوانبارت کردم کە من ئاغـای تـۆم و تـۆش قوربـانیی منـی، نـەوەك مـن قوربـانیی تۆ بم. پرتە و بۆڵەت لە سـەر کـردم چـونکە ئـازارم دەدای. بگـرە شـەرت لـە گـەڵ منـیش دەکـرد و دەتگـوت ئەمـە ژیانـە: داوێکی بەتاڵ لە ئازادی، بەختەوەری و، ئەوین. چاڵێکی پڕ لە دیلی و توندوتیژییە، قەت ناتوانم خـۆی لـێ رزگـار بکـەم. قەت ئیزنت بە خۆت نەدەدا پێم بڵێی لەم کونە مێروەدا رێگای رزگـاری نیـە و، کـەس ناتوانـێ لـە یاسـا رەشـەکانی خـۆی قوتار بکا. گوڵەکانی ماگنولیا تەنیا بە کەڵکی ئەوە دەهاتن ژنانی بەسەر دادەی و بیان کوژی. شـکولات کەسـانێك دەیخـۆن کـە پێویسـتیان پێنیـە. داهـاتوو ئـەو پیاوەیـە بـۆ پەلکـە نانێـك و کیسـەیەکی پـڕ لـە ژێـر شـلواری پـیس دەکـوژدرێ. چیرۆکەکانت بە پرسیارێکی دیاریکراو کۆتاییان دەهات. "ئایا بە راسـتی پێویسـتە هێلانـەی ئـارام و ئـەمینت جـێ بێڵـی و بێیە سەر ئەم دنیایە؟" قەت پێت نەگوتم دەتوانم شکۆلات بخۆم بێ ئەوەی سووکایەتیم پێبکرێ، بـەیانی دەتوانـێ باشـتر بێ لە دوێنێ. کاتێ هاتیتەوە سەرخۆ گەلـێ درەنـگ بـوو بـوو؛ مـن خـۆم کوشـتبوو، مـەگری، دایکـە: دەزانم ئـەم کارانـەی بەرامبـەر بـە مـن دەتکـردن لـە خۆشەویسـتیان بـوون و، پێـت خـۆش بـوو ئـەو رۆژەی دەکەوتمـە بەرامبـەر وەحشـەتی "لەدایك بوون"پەشیمان نەبمەوە. ئەوە کە، پێت دەڵێن ئیمانت بە ئـەوین نیـە درۆیـە. دایکـە ئـەتۆ لـەو کاتـەوە لـە دایـك بووی بڕوات بە ئەوین هەیە، چونکە فرە کـەمی دەبینـی، چـونکە ئـەو خۆشەویسـتی‌یەی بـەدی دەکـەی بـێ کـەم و کـوڕی نیە. ئەتۆ لە ئەوین دروست کراوی. بەڵام کاتـێ بڕوامـان بـە ژیـان نیـە بـە تـەنیا بـروا بـە ئـەوین بەسـە؟ هـەر کـە زانـیم بڕوات بە ژیـان نیـە و، زۆری لـە خـۆت دەکـەی بـۆ ئـەوەی بـژی هـەتا منـت ببـێ یەکـەمین و دواهـەمین بریـاری خـۆم دا: چاوپۆشیم لە لە دایك بوون کرد و بۆ دووهەمین جار لە بـوونی مـانگ بێبـەریم کـردی. ئـەو کاتـە هێـزی ئـەوەم هـەبوو ئەم بریارە بدەم. بیری مـن چـیتر بـیری تـۆ نـەبوو. بـیری خـۆم بـوو. بـێ شـك بـیری مـن چکۆلە و خـاو بـوو، بـەڵام ئـەو توانایەی تێدا هەبوو بگاتە ئەو ئاکامەی ئەگەر ژیـان ئەشـکەنجەیە ئـەدی بـۆ پەسـندی بکـەین. دایکـە قـەت پێـت نـەگوتم بۆچی لە دایك دەبین. ئەتۆ دڵسۆزتر لـەوە بـووی بـەو چیرۆکانەی بـۆ دڵدانـەوەی خـۆت دەتگـوتن مـن بـە لاڕێـدا نەبـەی. تـەنیا روونکردنەوەیـەکی کـە هـەت بـوو ئـەوە بـوو بـۆ خۆشـت لـە دایـك بـوو بـووی و پـێش لـە خۆشـت دایکـت و دایکـی دایکیشت هەتا دوایی. ئەو بەردەوامیە هەروا بۆ دواوە دەگەڕێتـەوە هـەتاکوو هـیچ شـوێنێکی نامێنـێ. لـەم دابـەش بوونـە کە جیا لە خۆی کۆتایی‌یەکی تری نیە، ئێمە لە دایك دەبین چونکە خەڵکیتر لە دایك دەبن و بوون. شـەوێکیان بـە منـت گوت: ئەگەر ئاوا نەبا رەگـەزی مـرۆڤ دەبرایـەوە. بـەڵام دایکـە، بـۆ ناچـارە هـەبێ؟ بۆچـی دەبـێ هـەبێ؟ ئامـانج لـە بـوون چیە؟ دەگەڵ تۆمە دایکە: ئامانج لە بوون، چاوەروانی بۆ مەرگ و نەبوونە. لە دنیای من دا کە تـۆ پێـی دەڵێـی هێلکـەدان ئامانجێك هەیە ئەویش لە دایك بوونە. بەڵام لە دنیای تۆ دا ئامانجێك جیا لە مەرگ بەدی نـاکرێ؛ ژیـان واتـە مـەحکووم بوون بە مەرگ. نەم دەزانی بۆچی دەبوو لە نەبوونەوە بچمەدەر بۆ ئەوەی بگەرێمەوە بۆ نەبوون.

ئێستا تێدەگەم سەبارەت بە تۆ و بەخۆم چەندە خراپەم هەبووە. هەروەها خراپەم بۆ هەموو ئـەو شـتانە هـەبووە کـە هـەوڵم دەدا بڕوایـان پـێ بێـنم: لـە دایـك بـوون بـۆ بەختـەوەری، ئـازاد بـوون، بـاش بـوون، شـەڕ کـردن بـۆ بەختـەوەری، داهێنان بۆ نەمردن، بۆ رزگار بوون لەم ترس و خۆفە، هیوادار بووم بریا هەموو شتێك خـەون و مۆتەکـە بـوا، هـەتا ئـەو کاتەی لە دەستیان رزگارمان دەبوو بە زیندوویی بت بینـم. لـە جەسـتەما هـەموو شـتێك سـەرلەنوێ دەسـت پـێ بکاتـەوە،

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

بێ ئەوەی ترسم هەبێ. بێ ئەوەی ئارام و سەبرم لەدەست بدەم، بێ ئەوەی لە بڕوایەك کە ناوی هیوایە چاوپۆشی بکەم و قەفەسەکەم رادەتڵەکاند لە بەر خۆمەوە دەمگوت قەفەسێك لە گۆڕێ دا نیە. بەڵام قەفەس هەبوو، بە راستی قەفەس بوو، بە راستی جێکای تاوانباران بوو، بە راستی دادگایی کردنێك لە گۆڕێ دا بوو. دادگایییەك ئەتۆ منت بە تاوانبار زانی، محاکمەیەك کە بۆخۆت لەوێ منت تاوانبار کرد، چونکە من خۆم تاوانبار کردبوو. ئێستا دەبوو سزاکەم دیاری بکرێ ئەویش بە تەواوی ئاشکرا بوو: دەست بەردان لە ژیان و گەڕانەوە بەرەو نەبوون دەگەڵ تۆ. دەستەکانم بۆ درێژ کردی. لێت پارامەوە منیش دەگەڵ خۆت بەری، ئەتۆ لێم هاتیە پێش وتت: "دایکە من دەتبوورم. مەگری، جارێکیتر لە دایك دەبم."

ئای لەو وشە شکۆدارانە، بچکۆلە، بەڵام داخەکەم تەنیا وشەن و کرداریان نیە. ئەگەر هەموو ئیسپرماتۆزوئیدەکانی دنیا دەست لە نێو دەستی یەکتری نێن تۆیان بۆ دروست نابێتەوە. ئەتۆ ئەو شتەی کە هەبووی و دەتتوانی هەبی. ئەتۆ قەت دووبارە نابیتەوە، بەڵام من لە نائومێدییەکی حاشا هەڵنەگر دا قسەکانم دەگەڵ تۆ دا درێژە پێ دەدەم.

*** *** ***

چەند رۆژ تێپەڕیوە و ئەتۆ لەوێ زیندانی بێ ئەوەی هەناسەی ژیانت تێدابێ. خانمی دوکتور لەم بابەتە نیگەرانە و سەری سووڕماوە. دەڵێ ئەگەر دەرت نەهێنێ لەوانەیە بمرم. باش لە مەبەستی دەگەم و لە وڵامی دا دەڵێم: هەرگیز بە تەما نیم بەم رادەیە خۆم سزا بدەم و تۆ بکەمە ئامرازی ئەو سزایەی بۆخۆم لە دادگایی کردنەکە دا دیاریم کرد. هەر ئەم ماوە درێژەی پەشیمان بوونەوەم لێ زیادە. لەم دۆخە دا ناوێرم لە دەرهێنانت پەلە بکەم هەر وەك تێناگەم بۆچی هەستێکی وام هەیە. لەوانەیە لەبەر ئەوەبێ خەو و خۆراك و نەخۆشیمان پێکەوە بووە و، خوومان پێك گرتوە. ئەمن دەگەڵ تۆ تەنیا بووم بێ ئەوەی هەست بە تەنیایی بکەم؟ لەوانەیە بەم خەیاڵە پووچەوە کە هەڵەیەکە و رووی داوە باشتر وایە ئێستاش هەر سەبر بکەم؟ لەوانەیە حەز نەکەم بگەڕێمەوە دۆخی جاران پێش ئەوەی تۆم هەبێ. چەندە حەزم دەکرد دووبارە ببمەوە خاوەن چارەنووسی جارانم و ئێستا کە بوومەوە خاوەنی ئەم چارەنووسە، بۆم گرنگ نیە.

ئەمەش راستییەکە لە راستییە بێئەژمارەکان کە ئەتۆ شانسی تێگەیشتن لێیانت نەماوە: لە چاوەنواری ئاگری سەروەت و ئەوین و ئازادی دا دەسووتێی و دەبیە خۆڵەمێش، لە هەوڵ و تێکۆشان بۆ وەدەست هێنانی ماف هیلاك دەبی و کاتێ پێی گەیشتی ئیتر چێژێکی بۆت نامێنێ. لە ئاکام دا لە دەستی دەدەی، گوێی پێ نادەی و، حەز دەکەی بۆ دواوە بگەڕێتەوە و بزاڤ ئازارەکان سەر لە نوێ دەست پێبکەیتەوە. کاتێ دەگەیتە هیواکانت هەست دەکەی ونت کردوون. خۆزگە بەوانەی دەڵێن: "دەمەوێ وەڕێ بکەوم و، نامەوێ بگەمە هیچ شوێنێك." و خۆزگە بەوانەش نەبێ بەسەر خۆیان دا دەسەپێنن، دەمەوێ بگەمە جێ. گەیشتن واتە مردن، و لە نێو رێگەدا تەنیا جار جارە پشوو دەدەی ، خۆزگە دەمتوانی قەناعەت بە خۆ بێنم ئەتۆ تەنیا هەڵۆیستەیەك بووی. بە مەرگی تەنیا کەسێك ژیان ناوەستێ. ژیان پێویستی بە تۆ نەبووە. ئەم دەرد و ئازارە بە کەڵکی شتێك یان کەسێك هاتوە. بەڵام ئەو منداڵەی دەمرێ و، ئەو دایکە حاشا لە دایکایەتی دەکا بە کەڵکی چی دێن؟ بە کەڵکی ئەخلاقییەکان، مەزهەبییەکان یان شۆڕشگێڕەکان؟

بەم پێیە دەبێ بپرسین کامە لەمانە قازانج لەم سەربردەیە دەبا و دەنگی دادگایەك کە کەسانێکی وا پێکیان هێناوە چ دەبێ. ئایا من شایانی ئەوەم ببەخشرێم یان سزا بدرێم لەلایەن ئەوانەوە؟ ئایا قازانجم بۆ ئەخلاقیەکان، لایەنگرانی ماف، مەزهەبییەکان و شۆڕشگێڕەکان هەبووە. ئایا گوناهی من ئەوە بووە بوومە هۆی کوشتنی تۆ و جەرگی خۆم یان ئەوەی کە رووحێکم بە تۆ دا کە ئەتۆ ئەو رووحەت نەبوو؟ گوێ رابگرە چلۆن مشت و مڕ دەکەن و هاواریان دێ: ئەم ژنە تەوهینی بە خودا کردوە، نا، سووکایەتی بە ژنان کردوە؛ ئەو لەبەر کێشەکان رای کردوە. ئەو خۆی تووشی کێشە کردوە؛ زانیویەتی ژیان پیرۆزە، زانیویەتی ژیان بێ واتایە. خۆزگە نەهێنیی بوون و نەبوون بەم رستەیە یان ئەو

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

یاسایه جێبەجێ دەبوو و خۆزگە هەر کەسە بۆخۆی ڕێگەیەکی جیاوازی نەدەدۆزیەوە. سەد خۆزگە دۆزینەوەی حەقیقەتێك، حەقیقەتێکی دژی بەرهەم نەدەهێنا و خۆزیا هەر دوو حەقیقەتەکە ڕاست نەدەبوون. ئامانجیان لەم کێشە و دەمە تەقانە چیە؟ دەیانەوێ دیاری بکەن عەدالەت لە کوێیە؟ بچکۆلە حەق بە تۆ بوو. حەقیقەت لە هەموو شوێنێکە. لە هەر ویژدانێك لە ویژدانە بێ ئەژمارەکان پێك هاتوە: من هەمان دوکتور، خانم دوکتور و هاوڕێکەم و بەردەستی دوکتور و باوك و دایك و باوکتم. من هەمان ئەو شتەم هەر یەکە لە ئێوە بە منی گوتوە.

*** *** ***

باوکت نامەی بۆ نووسیومەوە. ئەم نامەیە هانم دەدا بیر بکەمەوە. دەنووسێ: "من باش تۆ دەناسم و نامەوێ دڵداریت بدەمەوە باشت کرد منداڵەکەت کردە فیدای خۆت و خۆت فیدای منداڵەکە نەکرد. ئەتۆ لە من باشتر دەزانی (ئەتۆ بووی بەسەر منت دا ڤیژاند) ژن مریشك نیە و، هەموو مریشکەکانیش لە سەر هێلکەکانیان ناکەونو هێندێك لە هێلکەکان دەشکێن و دەیانخۆنەوە. ئێمەش تاوانباریان ناکەین. هەر وەك چۆن سروشت تاوانبار ناکەین. سروشت کە بە نەخۆشی و بوومەلەرزەکانی ئینسانەکان دەکوژێ. ئەوەندە چاك دەتناسم قەت بیرت ناهێنمەوە کە بێرەحمی سروشت و، هێندێك لە مریشکەکان ژیری و حیکمەتێکی تێدایە. ئەگەر هەر ئیمکانی دروست بوونێك دروست دەبوو، بستە خاکێك نەدەما لە سەری بژین. ئەتۆ گەلێ لە من خاستر دەزانی هیچ مرۆڤێك "زەرووری" نیە. دنیاش بێ بوونی هۆمێر و ئیکار و لیۆناردۆ داوینچی و حەزرەتی مەسیحیش درێژەی دەبوو. ئەو منداڵەی تۆ ویستت لە دەستی بدەی تۆزقاڵێکیش بۆشایی پێك ناهێنێ. نەبوونی نە زیان بە کۆمەڵ دەگەیەنێ نە بە دوارۆژ. تەنیا ئەتۆ غەمبار دەکا. چونکە لە بیر و هۆشت دا شانۆیەکی گەورەی خوڵقاندوە کە ئەم شانۆیە لەوانەیە هەر نەش بێ. خۆشەویستە بێچارەکەم: ئێستا تێگەیشتووی بیر کردنەوە یانی ئازار کێشان، هوشیاری یانی چارەڕەشی. بە داخەوە سێیەمین خاڵی سەرەکیت لەبیر کردوە: دەرد و ئازار تامی ژیانە و بێ ئەو ئێمە ئینسان نین. ئەم نامەیە لە مەڕ دڵدانەوەی تۆ دەنووسم. لەبەر ئەوەی شاد بی و دەمەوێ شوکری خودا بکەم ئەتۆ براوە بووی. نەك لە بەر ئەوەی لە زگ پڕی و منداڵ بوون ڕزگاریت بووە، چونکە سەرکەوتوو بووی تەسلیمی ویستی خەڵك و خوداش نەبی. ڕاست بە پێچەوانەی ئەوەی سەبارەت بە من ڕوویداوە: بەڵێ ئێرەییم بەو کەسانە دەبرد بڕوایان بە یەزدان هەبوو هەر بۆیە منیش تەسلیم بووم. سەرەڕای چارەڕەشی شوکری خودای دەکەم. خودا هێمای سەرسووڕمانێکە کە بە ناوی ئەو هەموو لێك دابڕانەکان پێکەوە دەلکێننەوە: کاتێ یەکێك بڕوای بە خودا هەیە واتە ماندوو بووە. ئیتر ناتوانێ سەربەخۆ بەرەوپێش بڕوا. ئەتۆ ماندوو نی چونکە خودای شك و گومانی. خودا بۆ تۆ هێمای پرسیارە. یەکەمین هێمای پرسیار لە هەزاران هێمای پرسیاری تر. تەنیا ئەو کەسانە پێشکەوتن بە خۆیانەوە دەبینن کە پرسیار بۆخۆیان دادەنێن، ئەو کەسانەی مل کەچی ئەوە نابن تەنیا ئیمان بە خودا بێنن خۆیان بە قەزا و قەدەر بسپێرن، وەك مسافیرانی کەشتی‌یەکی تێك شکاو خۆیان بە بەلەمێکەوە هەڵدەواسن بۆ ئەوەی پشوو بدەن و، سەرلەنوێ دەست پێ دەکەنەوە. بۆ ئەوەی سەر لە نوێ قسەی دژ بەیەك بکەنەوە، بچنە ژێر قسەکانیان و سەرلەنوێ تووشی دەرد و ژان ببنەوە. دۆستەکەمان دەڵێ منداڵەکە هێشتا لە زگ دایە و ئەتۆ ئێستاش ئامادە نی دەری بێنی، دەڵێ دەتەوێ بەم کارەت هەڵەکانت قەرەبوو بکەیەوە و، ژیان لە خۆت حەرام بکەی. بە ڕای من بۆیە ئەم هەواڵەی بۆ ناردووم هەتا تکات لێ بکەم واز لەم شێت بازاریەت بێنی. منیش لە بری ئەوە داوات لێبکەم واز لەم شێتەتیەت بێنی، پێت دەڵێم ئەتۆ زۆر زوو واز لەم شێتەتیە دێنی. ئەتۆ ژیانت گەلێ پێخۆشە و، ناتوانی گوێی بۆ بانگەوازەکەی ڕانەگری. هەر کە گوێت لەو بانگەوازە بوو وەك سەگەکەی جەك لەندەن کە بە نوزە نوزەوە دوای گورگەکان دەکەوت و، پاشانیش بوو بە گورگ گوێ ڕاهێڵی دەبی. کەواتە ئێمە سبەی دەگەڕێینەوە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ماڵێ. پێدەچێ وشەی سبەی سووکایەتی کردنە بەتۆ بۆ منیش هەرەشە کردن. ناتوانم چاو بە چوار دەورمانە گێڕم و هەست نەکەم کە سبەی پڕ نیە لە رووداوی جۆرا و جۆر.

*** *** ***

بەروو خۆشی و گەرمیەکی زۆرەوە پێشوازیان لێ کردم. دەتگوت پاش نەخۆشی لە جێگە هاتومە دەر و، ئێستا لە خولی چاك بوونەوە دابووم. لە مەڕ ئەو کارەی کە ((سەرەرای هەموو تەنگ و چەڵەمە و کێشەکانی لە ئەنجامدانیدا سەرکەوتنم بە دەست هێنابوو.)) پیرۆزباییان لێ دەکردم. بۆ شەو بانگهێشتنیان دەکردم. باسی تۆش لە گۆرێ دا نەبوو. کاتێ ویستم سەبارەت بە تۆ بدوێم. ((دەتگوت دەرگای بابەتێکی ناخۆشم کربۆوە، هەموویان چرو چاویان تێکنا و تێیان گەیاندم چیتر بیری لێ نەکەمەوە و، شتێکە و روویداوە.)) پاشان هاورێکەم بردمیە سوچێك بە لەحنێك دەتگوت دەیەوێ قەراری چاو پێکەوتنێکی گەورەم دەگەڵ دابنێ، پێی وتم سەبارەت بە من دەگەڵ دوکتور قسەی کردوە و، دوکتور وتوویەتی کۆرپەکە بۆ خۆی نایەتە خوارێ؛ ئەگەر کۆرپەکەی دەرنەهێنم تووشی چڵك و خوێن دەبم ئەمەش دەمکوژێ. دەبوو بە پەلە بریاری خۆم بدەم. سەیر دەبێ ئەگەر بۆ دروست کردنی هاوسەنگی ئەتۆ حوکمی ئیعدامم بەرێوەبەری. زۆر شت هەن دەبێ بیانکەم. تۆ ئەم کارانەت قەت دەست پێ نەکرد، ئەدی من بۆ دەستم پێ نەکردن. بۆ وێنە دەبێ زۆرتر خۆم هیلاك بکەم و بیسەلێنم لە پیاوێك کەمتر نیم. دەبێ شەر دەگەڵ ئەو کەسانە بکەم هێمای سەرسوورمان بە ئاسانی دێننە گۆرێ و، وابکەم لە خەڵك گەلێ پرسیار بۆخۆیان دارێژن. دەبێ هەستی بەزەیی بەرامبەر بە خۆم بکوژێنمەوە و، دان بەوە دابنێم تامی ژیان ئازار نیە. تامی ژیان بەختەوەرییە. بەختەوەریش بوونی هەیە. بەختەوەری لە بەدوادا گەرانی بەختەوەریدا خۆی حەشارداوە. سەرەنجام دەبێ ئەو نهێنی و رەمزەی ناوی خۆشەویستییە بەرەی لە سەر لادەم. باسی ئەو خۆشەویستییە ناکەم لە جێگەدا و بەدەست پێدا هێنان بە سەر لەشماندا هەڵی دەلووشین، بەڵکو ئەو خۆشەویستییەی گەرەکم بوو دەگەڵ تۆ لێی تێبگەم. بچکۆلە جێگەت بەتاڵە. بەنەبوونی تۆ وا هەست دەکەم چاو و دەست بگرە دەنگم نیە، هەست بە کەمی دەکەم. سەرەرای ئەمانەش ئێستاکە کەمتر لە ئەمرۆ بەیانی و دوێنێ بۆت پەرۆشم. بۆ پێکەنین دەبێ. دەڵێن دەرد و ئازار کاتژمێر بە کاتژمێر کەمتر دەبێتەوە و، هەست دەکەی سووك دەبیتەوە. لوورەی گورگەکان لە دوورەوە دێ و بانگم ئەکەن. هەر کە نزیك بوونەوە هەست ئەکەم و دوایان ئەکەوم. بە راستی ئەم گشتە ئازار و کوێرەوەرییە تاقەت پروکێنەم تەحەموول کردوە؟ ئەمە بە دڵنیا نەبوونەوە لە خۆم دەپرسم. جارێکی لە کتێبێك دا خوێندمەوە ناخۆشترین عەزاب بۆ مەحکومێك ئەو کاتەیە ئازاد دەکرێ و بەوپەری سەرلێ شێواویەوە لە خۆی دەپرسێ: چۆن توانیم ئەم دۆزەخە تەحەموول بکەم؟ قسەیەکی گەلێ راستە، ژیان گەلێ سەیرە. برینەکان بە خێراییەکی شێتانەوە سارێژ دەبنەوە و، ئەگەر شوێنی برینەکان دیار نەبێ هەست ناکەین لە جێگەیانەوە رۆژێکی لە رۆژان خوێنیان لێ تکاوە. بڵێی جێگەی ئەم برینەش زوو سارێژ بێتەوە. بێشك ئەم برینەش باش دەبێتەوە. حەز دەکەم جێگەی ئەم برینەش نەمێنێ!. کەواتە هەر ئێستا وێنەکەت لە دیوار دەکەمەوە و چیتر ناهێڵم چاوانت ئەفسونم بکەن. وێنەکانیتریش دەشارمەوە و دەیاندرێنم. ئەو بێشکەیەی وەك تابوت دەگەڵ خۆم هێناومە لەت وپەت دەکەم و دەیسوتێنم. جل و بەرگەکانیش لا دەبەم و رۆژێکی دەیاندەم بە کەسێکیتر. یان واباشتر ئەوانیش فرێ بدەم. دەچمە لای دوکتور و پێی دەڵێم ئێستا رازیم و ئەم رۆژانە دەرت دێنم. پاشان تەلەفۆن بۆ باوکت یان هەر کەسێکی دیکە دەکەم و دەگەڵی دەخەوم. ئیدی لە داوێن پاکی بێزار بووم. ئەتۆ مردووی و من زیندووم. زیندووم و ئیدی پەشیمان نیم. هیچ محاکمەیەکیشم قبوول نیە. هیچ حوکمێك تەنانەت گەردن ئازایی تۆشم گەرەك نیە. گورگەکان لەم نزیکانەن. من هێشتا ئەوەندەم هێز و توانا هەیە سەد جاریتر، بێ ئەوەی پێویستم بە یارمەتی بە خودا و کەسیتر هەبێ ئەتۆ بینمە سەر دنیایە... خودایەگیان، لەم ژان و دەردەی! لە

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پڕ تێك چووم. دوباره چی‌یه؟ دوباره بروسكه ژان. وەك رابردوو هەتا سەر مێشكم دەچێ و دەڵێی كونی دەكا. له ئارەقەدا شەڵاڵ بووم. تەبم چۆتە سەرێ. بچكۆله كاتی هاتووه، كاتی لێك جیا بوونەوه. من ئەمەم ناوێ، به كەچكێك دەرتبێنن و بتخەنه سەتڵی زبڵەوه. نامەوێ بەڵام چارم ناچاره. ئەگەر به پەله نەگەمه نەخۆشخانه هەتا تۆ كه به هەناوو، دەرونمەوه نووساوی دەرنەهێنن، دەمكوژی. من ناتوانم. نابێ ئیزنت پێ بدەم. بچكۆله ئەتۆ له هەڵه دا بووی دەتگوت من ئیمانم به ژیان نیه. به پێچەوانەوه من بروام به ژیانه. ژیان به هەموو ناخۆشیەكانیەوه بۆ من خۆشه و به هەر نرخێك بێ دەگەڵ ژیان هەڵدەكەم. دەرۆم بچكۆله ماڵئاوایت لێ دەكەم.

★★★ ★★★ ★★★

له سەر سەرم بن میچێكی سپی و له تەنیشتم، تۆ له شووشەیەك دای. نەیاندەهێشت بتبینم. بەڵام رازیم كردن ئەمه مافی خۆمه و ئەوان به چڕ و چاوێكی ناخۆشەوه تۆیان هێنایه لام. ئێستا كه سەیرت دەكەم. پێكەنینم دێ، چونكه تۆ وه وێنەكەی ماڵەوه ناچی. كۆرپەڵه نی، تۆوێكی. تۆوێكی خۆڵه مێشی كه له نێو ئالكۆڵێكی سوور باو دا مەله دەكەی كه هیچی تری تێدا نابینرێ. تۆ زۆر پێش ئەوەی دوكتورەكان هەست پێ بكەن، نەمابووی؛ خاوەنی نینۆك و پێست و ئەو سەروەتانەی بۆم دانا بووی نەبووی. تۆ خولقێندراوی خەیاڵەكانی من بووی و، تەنیا توانیت شتێك وەك دەست و پێ شتێك وەك جەسته و دەمو چاو و لووت و چاوی وردت هەبن. له راستی‌دا ماسییەكی چكۆڵەم خۆش دەویست. له بەر خۆشەویستی ماسییەكی چكۆڵه بوو ئەم هەموو ژان و ئازارەم خولقاند و خەریك بوو له سەریشی تێدا بچم. جێگەی بڕوا نیه. بۆ چی زووتر دەرم نەهێنای؟ بۆ چی ئەم هەموو كاته بەنرخەم به فیڕۆدا؟ بۆ هێشتم بمخەیه ئەم رۆژەوه؟ باش نیم. ئەوان نیگەرانن. دەرزیان له قۆلی راست و دەستی چەپم داوه و سۆندەی درێژی وەك مار سەری دەرزیەكانیان گەیاندۆتەوه سەری دوو بووتڵ. پەرستارەكه له سەر پەنجەی پێ دێت و دەچێ. ماوه ماوه دوكتورێك دێ و دوكتورێكی‌تر دەگەڵ خۆی دێنێ. سرت و خورتێكی دەكەن پێدەچێ مەترسیەك هەبێ. زۆر حەزم دەكرد هاورێكەم باوكت یان باشتر لەوان دایك و باوكم لێره بان. وام هەست دەكرد گوێم له دەنگیان بوو. بەڵام جیا لەم دوو سپی پۆشه كەسی‌تر نەهات. تۆ بڵێی یەكێكیان هەر ئەو كەسه نەبێ تاوانباری دەكردم؟ ماوەیەك لەمەو بەر تووڕە بوو و گوتی: ((بیكەنه دوو ئەوەنده!((چ شتێكی؟ سزایەكی؟ خۆ سزا دراوم. دەبێ دوباره سزا بدرێمەوه. پاشان وتی: ((خێرا كەن! نازانن خەریكه تێدا دەچێ!)) كێ خەریكه تێدا بچێ؟ دەرزیەكه؟ مرۆ؟ ژیان؟ ئەگەر نەمانەوێ ژیان له دەست ناچێ و كەس نامرێ. تەنانەت تۆش چونكه تۆ پێشتر مردووی. مردووی بێ ئەوەی مانای زیندوو بوون بزانی. مردووی بێ ئەوەی رەنگ و تام و بۆن و هەست و ئەندیشەكان بناسی. بۆ هەردووكمان بەداخم. هەست به كەمی و شەرم دەكەم. قازانجی چیه وەك پەرسێلكه به ئاسماندا بفری، بەڵام نەتوانی پەرسێلكەی‌تر بێنیه سەر ئەم دونیایه ئەوانیش وەك تۆ بتوانن له ئاسماندا بفرن. كەڵكی چی گاڵتەی منداڵانه بكەی بەڵام منداڵت نەبێ و ئەوانیش منداڵیان نەبێ یاری بكەن و پێبكەنن. دەبوو خۆت راگرتبا. دەبوو شەڕت كردبا و، شكستت دابان. زوو تەسلیم بووی، زوو مەیدانت جێ هێشت، ئەتۆ بۆ ژیان دروست نەكرابووی. كێ له دوو چیرۆك و هەواڵێكی نەكبەت دەترسێ؟ ئەتۆ وەك باوكت وابووی. ئەو به پەنا بردنه بەر خوا خۆی رزگار دەكرد ئەتۆش به له دایك نەبوون. كامه له ئێمه دوان تەسلیم بووه؟ من تەسلیم نەبووم. گەلێ ماندووم. لاقەكانم هێزیان نەماوه. جار جاره بەر چاوانم لێل و تاریك دەبن و، بێدەنگی یەخسیری كردووم، بەڵام تەسلیم نابم. سەیركه، چەنده خۆراگرم. من و تۆ جیاوازیمان زۆره، نابێ خەوم لێ بكەوێ. دەبێ وەخەبەر بم و بیر بكەمەوه. ئەگەر بیر بكەمەوه لەوانەیه بتوانم خۆراگرم. ماوەی چەنده دەبوو له زگم دابووی؟ ساعەت و رۆژ و ساڵەكان؟ هەر رۆژێكم به ساڵێك تێپەر كرد. چی‌تر ناهێڵم لەم شیشەیەدا بمێنیەوه. دەبێ له جێگەیەكی باشتر دابی: بەڵام له كوێ؟ له سەر گۆڵی ماگنولیا. بەڵام ماگنۆلیا گەلێ لێره دووره. ئەو سەردەمه منیش

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

گەڵ بچوك بووم. كاتی ئێستا ماگنۆلیایەكی نیە.ماڵەكەی منیش تێیدا نیە. دەبێ بتبەمەوە ماڵێ. سبەی بەیانی. ئێستا شەوە و سپیەتی میچی هۆدەكە وردە وردە رەش دەبێ. هەوا ساردە. وا باشترە پاڵتۆكەم دەبەر كەم و لە قادرمەكان بچمە خوار. خێراكە برۆین. دەت بەم. حەز دەكەم لە باوەشت بگرم بچكۆلە. بەلاّم ئەتۆ زۆر گچكەی. لە باوەشم دا ناگونجێی مەگەر لەسەر بەری دەستمت دانێم. بەو شەرتەی "با" نەتبا. نازانم: بلێی "با" بتبا. بەلاّم ئەوەندە قورسی بۆم هەڵناگیرێی و لاتران دەبەم. تكات لێ دەكەم دەستتم بدەیە. ئاوا. ئێستاكە ئەوە تۆە دەگەڵ خۆت دەمبەی. كەواتە تۆ تۆو نی، ماسی بچوك نی، منداڵێكی! درێژیەكەت هەتا سەر ئەژنۆی منە. نا، هەتا سەر دڵم، نا، هەتا سەر شانانم. ئەتۆ منداڵ نی، ئەتۆ پیاوێكی! پیاوێك بە دەستی گەرم و بە هێزەوە. لەمەوبەدوا پێویستم بەم دەستانەیە! پیر بووم. ئەگەر دەستم نەگری ناتوانم لە پلیكانەكان بێمە خوار. لە بیرتە ئەو كاتانەی زۆر بە ئاگاداریەوە بە پلیكانەكاندا سەرو خوارمان دەكرد، وریا بووین نەكەوین. لە بیرتە تازە پێت گرتبوون فێرم دەكردی بە تەنیا بە سەر پلیكانەكاندا سەر بكەوی و پلیكانەكانمان بە یەكەوە دەژمارد و لە قاقای پێكەنینمان دەدا. لە بیرتە هەر شتێكی بهاتایە سەر رێگەت دەوەستای و خۆت توونددو، قایم دەكرد هەتاوەكو بە پەلە خۆت بگەیەنمێ؟ ئەو رۆژەی شەڕمان بوو چونكە گوێت بۆ قسەكانم نەدەگرت؟ پاشان پەشیمان بوومەوە دەمویست داوای لێبوردنت لێ بكەم، بەلاّم نەمدەتوانی. من لە ژێر چاوانەوە سەیرم دەكردی. تۆش هەروەتر هەتاكو بزەت هاتێ و منیش تێگەیشتم كە تۆ تێمگەیشتوی، پاشان چی روویدا؟ ناتوانم بیر بكەمەوە و مژۆڵەكانم قورس بوون. ئەمە خەوە یان كۆتاییە؟ نابێ تەسلیمی خەو و، ((كۆتایی)) بم. یارمەتیم بدە وەخەبەر بێم. ولاّمم بدەوە: لە قازانجی ئەم فرینە گەیشتی؟ ئایا لەم خوارە زۆر كەس نەیاندەویست بتكەن بە نیشانە؟ تۆش تەقەت لێ كردن؟ تۆیان لە نێو قەڕەبالغیدا ئازار دا؟ تۆ تەسلیمی توونددو تیژی و سووكایەتییەكان بووی یان وەك دار قایم لە جێگەی خۆت مایەوە؟ ئاخرەكەی توانیت لەمە تێبگەی بەختەوەری و ئازادی و چاكە و ئەوین هەن؟ هیوادارم ئامۆژگارییەكانم بە كەڵك هاتبن. هیوادارم قەت ئەم رستە كە كفرە بە دەنگ نەتگوتبێ: ((بۆ چی لە دایك بووم؟))

هیوادارم بەم ئاكامە گەیشتبی لە دایك بوون نرخی هەیە هەتا بە نرخی رەنج و مردنیش بێ. لەوەكە توانیومە تۆ، بە نرخی ئازار و مردنیش بێ، لە هیچەوە بێنمەدەر هەست بە سەر بلێندی و غرور دەكەم. بە راستی هەوا سارد بووە و میچە سپیەكەش سارد بووە. بەلاّم گەیشتمێ، ئەمش گوڵی ماگنۆلیا.

گوڵێكی لێبكەوە. من هەرگیز نەمتوانی گوڵێك لێبكەمەوە، بەلاّم تۆ دەتوانیت. لە سەر پەنجەی پێ، خۆت هەڵێنە و، دەستت درێژ بكە. ئاوا. لە كوێی؟ ئەتۆ لێرە بووی. لە بن شانانم دابووی. گەورە بووی، پیاوێك بووی. بەلاّم وجوودت نیە. تەنیا شووشەیەك ئالكۆڵ كە شتێكی تێدایە، كە نەیدەویست ببێتە پیاو یان ژن لێرەیە. منیش یارمەتیم نەدا هەتا ببێتە پیاو یان ژن، هیچ شتێك وجوودی نیە. لێم دەپرسی من بۆ چی دەبوو بمویستبایە و تۆ بۆ چی دەبوو بتویستایە؟ چونكە ژیان هەیە، بچكۆلە! هەر كە وتم ((ژیان هەیە))، سۆزی سەرما نەما، خەو لە چاوانم پەڕی، هەست دەكەم دوبارە بوومەوە بە خۆم، بە ژیان. سەیر بكە، چرایەك دادەگیرسێ. دەنگێك دەبیسرێ. كەسێ رادەكا، هاوار دەكا، پاشان بێ ئومێد دەبێ. بەلاّم هەزاران كەس لە دایك دەبن، سەد هەزار منداڵ و دایكان منداڵانی داهاتوون: ژیان پێویستی نەبە تۆیە نەبە من. ئەتۆ مردووی. منیش لەوانەیە بمرم. بەلاّم گرنگ نیە. چونكە ژیان نامرێ.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com